

B. B. Botelli

FLACARA

Nr. 21 (46) — 1 NOIEMBRIE 1954

Cintecul stelutei

Versuri: **ȘTEFAN TITA**   Muzică: **ELLY ROMAN**

In grădina-nmiresmată
De octombrie-auriu,
Un flăcău privea c-o față
O steluță de chipiu.
O poveste neuitată
Molcom glasul lui șoptea,
O poveste-adevărată
Care începea așa:

Refren:

„Tu, steluță,
Ești mereu lângă mine
De-atunci de când mi te-a dăruit
Un ostaș tocmai din Ural venit.
Tu, steluță,
Porți lumina cu tine;
Iar în nopți înstelate, când privesc
De-aș căta,
N-aș afla
Altă stea
Luminoasă ca steluța mea
Ce-o îndrăgesc.”

II

Povestea cu drag flăcăul
De-un ostaș din răsărit,
Care-n luptă cu dușmanul
Ca pe un frate l-a simțit.
Lin se presăra pe fire
Un octombrie-auriu,
Când i-a dat la despărțire
Steaua lui de la chipiu.
(refrenul)

III

Și-a trecut clipa și anul
Mai ușor și când mai greu,
Dar steluța, ca mărgeanul,
Cu flăcăul e mereu.
El o poartă jos în mină,
Ori când trece-al casei prag,
Ea-i zimbește ca lumina
Când e-alături chipul drag.
(refrenul)

IV

In grădina fermecată,
Ca-n al basmelor tărîm,
Seara crește parfumată
Ca o umbră de salcîm.
Și-un flăcău privea c-o față
O steluță ca de jar,
Ca o inimă curată
Ce le-a fost trimisă-n dar.
(refrenul)

Allegretto M.M. = 112 Lisistit și foarte curgător

Nu pînă var

In grădi na n mi-res me ta

De octombrie a u riu Un flăcău pri vea c-o fa-ță O stelu-ță de chi-piu. O po-ve-ș-te

ne u-ta-tă Molcom glasul lui șop-tea. O po-ve-ș-te a-de-vă-ră-tă Ca-ro în ce-pu-a-ș-a:

Tempo I

REFREN

1.4) Tu, ste-lu-țe Ești mereu lin-gă mi-ne De-atunci de-una mi-te-a-dă-ruit

Un ostaș tocmai din U-ral venit Tu, ste-lu-ța Porți lu-mi-na cu-ti-ne, Iar în nopți în-

la-te-cind privesc De-aș că-ta, N-aș a-fla, Al-tă stea Lu-mi-noasă ca ste-lu-ța mea ce-o îndră-gesc.

I CODA

gesc.

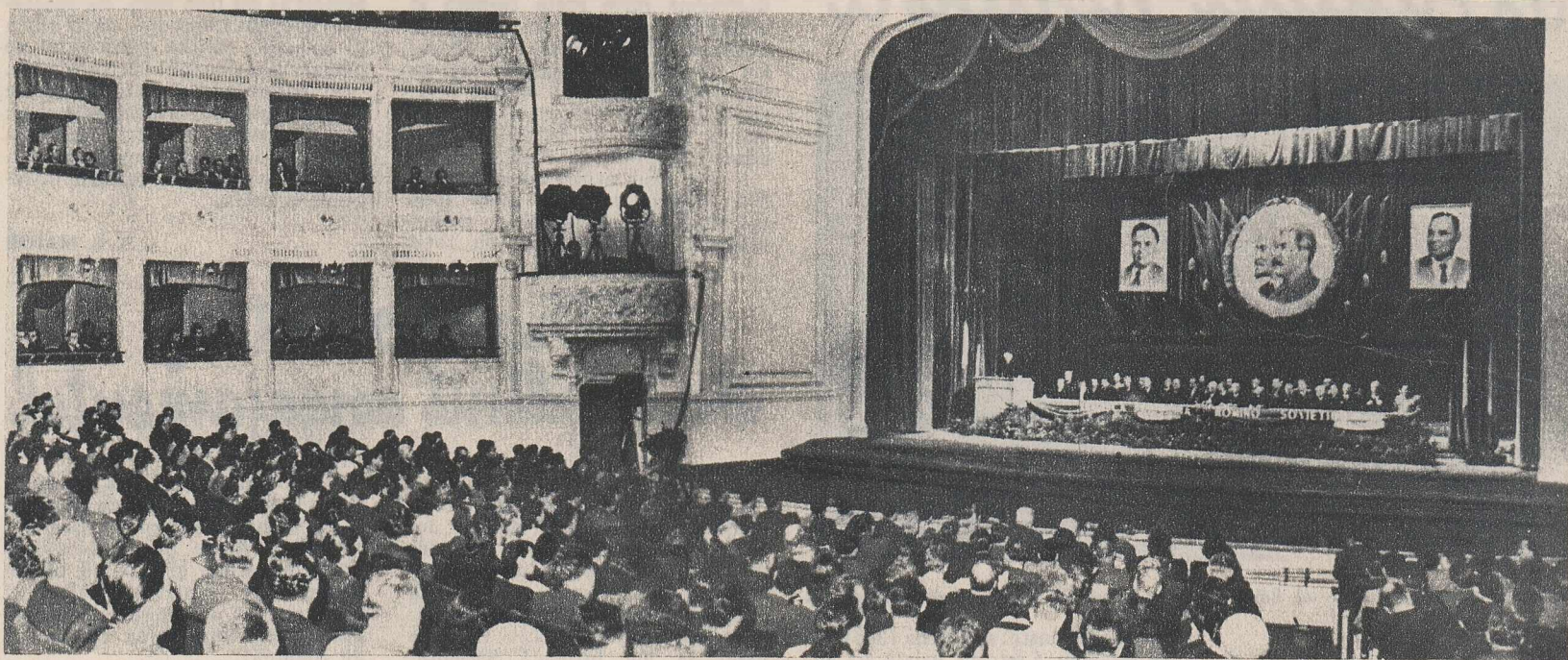
I CODA

p poco rit. D.S. accel.

PERTA I-a: Strungărița frunțasă Maria Pădureț de la Atelierele C.F.R.

COPERTA IV-a: Spre Poiana Stalin.

Adunarea festivă de deschidere a Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice, ce a avut loc la 12 octombrie în sala Teatrului de Operă și Balet al R.P.R.

REAZEM AL MARILOR NOASTRE NAZUINȚE

Sînt 37 de ani de cînd tunurile „Aurorei” au vestit lumii nașterea unei ere noi. De pe o șesime a globului au căzut sfărîmate lanțurile robiei imperialiste, pentru întîia oară în istorie luînd ființă un stat al muncitorilor și țărănilor. Sub soarele nemuritorului Octombrie s-au încălzit de speranță inimile tuturor oamenilor cinstiți din lume. A tresălit de bucurie și inima poporului romîn, legat de poporul rus printr-o prietenie seculară; însăși cucerirea independenței de stat a Romîniei la 1877 era una din roadele prieteniei cu poporul rus.

Niciodată în istorie între oamenii muncii din cele două țări n-au existat contradicții, ură sau dușmănie — așa cum ar fi vrut stăpînitorii romîni sau străini care jefuiau țara noastră — ci întotdeauna au fost relații bune, de prietenie. În anii întunecați ai fascismului în multe case de oameni simpli, seara la lumina lămpii, cu storurile trase, se citeau cărți sau broșuri care povesteau despre viața omului sovietic. Erau pagini dătătoare de putere și speranță că așa va fi și la noi, odată.

Și istoria, cu legile ei implacabile, a dovedit că și la noi se poate înfăptui ceea ce partidul lui Lenin și Stalin înfăptuise cu ani în urmă în Rusia. Poporul sovietic prin viteaza sa armată ne-a eliberat, creînd forțelor înaintate din țara noastră condițiile favorabile cuceririi independenței naționale și instaurării regimului democrat-popular. Dragostei și recunoștinței poporului romîn față de poporul sovietic le-a dat glas poetul:

*Stea nouă, rază de lumină
La răsăritul tău fruntea-mi se-nclină
Căci tu ești răsăritul țării mele
În era cînd se-nalță roșii stele.*

Sub lumina strălucitoare a roșiei stele, sub steagul internaționalismului proletar, s-a călît prietenia romîno-sovietică în cadrul puternicului lagăr socialist, prin relații nemaicunoscute în istorie, relații de tip nou, bazate pe egalitate deplină și respectul reciproc al suveranității de stat.

Clauzele și cifrele înscrise în numeroasele acorduri dintre R. P. R. și U. R. S. S. și în

primul rînd în tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală încheiat în februarie 1948, s-au tradus în viață prin construcții de uzine, combinate, centrale electrice. Ne-au trimis oamenii sovietici utilaj pentru înzestrarea uzinelor, proiectele și documentația necesară noilor construcții, ne-au trimis și specialiști, tehnicieni de frunte, care au ajutat muncitorilor și tehnicienilor romîni să-și însușească tehnica nouă.

Succesele obținute în dezvoltarea industriei grele, în opera de electrificare, termocentrale ca cea de la Singeorgiu de Pădure, hidrocentrala „V.I.Lenin” de la Bicaz și altele, sînt roade ale mărețului ajutor sovietic.

În sprijinul programului de măsuri economice inițiat de partid în august 1953, menit să ducă la ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, Uniunea Sovietică ne ajută, livrîndu-ne utilaj pentru industria ușoară: o fabrică de garnituri de cardo, o filatură de cîneapă și una de in, un combinat de fibre și fire de mătase artificială; cu utilaj sovietic s-a construit filatura „Moldova” din Botoșani, filatura de la „Industria textilă” din Lugoj, stația de egrenat bumbac de la Ciulnița, fabrica de praf de lapte de la Remetea, iar în curs de construire sînt două filaturi, la Fălticeni și Gheorghieni, o fabrică de penicilină, o fabrică de talpă sintetică și altele. Pe lîngă acestea U.R.S.S. ne livrează numeroase sorturi de materii prime pentru industria ușoară, precum și alimente ca zahăr, ceai, orez, cacao, ulei comestibil etc.

În anul acesta țara noastră importă din U.R.S.S. mari cantități de mașini agricole, îngrășăminte chimice și produse noi pentru tratarea semînelor. Toate acestea pentru ca agricultura noastră să se dezvolte rapid în sprijinul înfloririi întregii economii naționale, pentru ca nivelul de trai al poporului să crească neîncetat.

Dar nu numai atât. Minunata experiență a poporului sovietic, care a construit socialismul victorios și acum zidește comunismul, este pentru poporul nostru o comoară de neprețuit. Se ridică an de an noi contingente de fruntași ai întrecerii socialiste, care au preluat și aplicat creator metodele lui Bîkov-Bortkevici, Kolesov, Vorosin, Bașkirov, Kononenko, Kovaliov, Brediuk, Buneev

și ale altor alți minunați maestri ai tehnicii sovietice, de numele cărora sînt legate victoriile tuturor oamenilor cu care ne mîndrim, cum sînt Eroii Muncii Socialiste Haidu, Lungu, Adochiței, Voichiță, Vasilache și alții.

Știința și cultura sovietică sînt un bogat izvor de inspirație pentru intelectualitatea noastră legată de popor. Operele scriitorilor și creatorilor de artă sovietici educă pe cetățenii patriei noastre, îi ajută în făurirea conștiinței noi, socialiste. Pavel Korceaghin, Oleg Koșevoi, Meresiev, sînt minunate modele pentru tineretul nostru. Cultura sovietică, ideologia sovietică, însușită de popor, se transformă într-o uriașă forță materială.

Partidul Muncitoresc Romîn se călăuzește în activitatea sa după experiența mărețată a Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, inspiratorul și organizatorul victoriilor strălucite ale poporului sovietic. Documentele partidului nostru privind dezvoltarea agriculturii oglindesc experiența istorică a P. C. U. S. aplicată la condițiile concrete din țara noastră în perioada actuală.

Poporul romîn, popor iubitor de pace, găsește în politica externă a Statului Sovietic un puternic reazem al propriilor sale năzuințe; el sprijină propunerile istorice ale Uniunii Sovietice cu privire la reducerea înarmărilor și interzicerea armelor de exterminare în masă, cu privire la asigurarea securității colective în Europa. Politica externă a țării noastre are la temelie prietenia cu puternica Uniune Sovietică, straja cauzei păcii în lumea întreagă, care opune dușmanilor păcii voința de pace a poporului sovietic și a sutelor de milioane de oameni din lumea întreagă.

Dragostea cu care au fost primiți oaspeții sovietici care ne-au vizitat țara, entuziasmul cu care sute de mii de oameni ai muncii au participat la manifestările din cadrul Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice, succesele obținute în întrecerea socialistă de către oamenii muncii datorită aplicării în proporție de masă a metodelor sovietice de muncă, toate acestea sînt mărturii ale marii prietenii care leagă pe veci poporul romîn și poporul sovietic în lupta comună pentru fericire, pentru pace.

PAGINI DIN INT

Brigada noastră

Înainte de începerea turnării, Ion Bălan dă ultimele sfaturi tovarășilor din brigada sa.

— Atenție la macara!

Din cabina sa, macaragiul zărește deodată toată secția turnătorie cuprinsă de o animație deosebită. Muncitorii se îndreaptă cu toții spre locul unde lucrează brigada turnătorului Ion Bălan. Brigada toarnă azi a patra retortă pe care s-a angajat să o dea în cinstea zilei de 7 Noiembrie.

Pentru scurt timp se face liniște aproape perfectă. Se aude numai sfârșitul oțelului strălucitor, care a început să curgă în forme. Cîteva zeci de priviri urmăresc țintă șerpilor incandescenti, care se molcomesc supuși între pereții formei. În față, luminați feeric de ploaia de fluturi roșii ce se nasc pentru cîteva clipe din fișile aprinse ale oțelului, se găsesc membrii unca dintre cele mai bune brigăzi de turnători de la uzinele „23 August”: Ion Bălan, Gheorghe Chiriță, Ștefan Manca, Constantin Neagu și așa-poreclitul „Costică-Păunul”. A, nu, porecla aceasta a fost abolită de mult. Putem să-i spunem acum cu toții Constantin Radu. Penele de păun i-au pierit, opărite... Din fericire nu de lava incandescentă a oțelului, cum era să fie, ci de muștrările aspre ale tovarășului Ion Bălan.

Cînd Constantin Radu s-a întors din armată, tovarășii săi din brigadă nu l-au mai recunoscut. Dintr-un tînăr disciplinat și modest cum plecase, devenise un om căruia nu i se mai putea ajunge cu prăjina la nas. Socotea că nu mai are nimic de învățat în domeniul turnătoriei. Nimeni nu putea fi mai „priceput” și mai „plin de cunoștințe” ca el.

— Păunul ăsta o să ne dea de furcă serios, spuse într-o zi Ion Bălan ortacilor săi.

Și oamenii găsiră că porecla i se potrivea de minune.

— Ei bine, adăugă Bălan, am să vă arăt eu cum se poate lecu un om ca el!

*

Faptelo s-au petrecut nu demult. În cinstea zilei de 7 Noiembrie brigada lui Bălan își luase un anga-

jament de cînstă: să toarne 1300 roți de vagoane, 4 retorte uriașe și, în plus, piese echivalente cu 6.000 ore-muncă pentru niște agregate de ciment. Desigur că, pentru îndeplinirea acestui angajament, era nevoie de o luptă încordată, pricepere și disciplină. La toate acestea se gîndise Ion Bălan cînd îl pomenise pe Constantin Radu. Într-o zi el îi dădu o sarcină neașteptată.

— Ești cel mai priceput de aci, pregătește singur formele pentru turnare. E doar dorința ta să fii singur.

Cînd totul fu gata, Ion Bălan se prezentă pe neașteptate să controleze treaba făcută:

— Așadar, putem turna. Vino să le cercetăm mai atent împreună.

Dispozitivul de turnare era în întregime clădit cu superficialitate. Patul de pămînt, pe care trebuia să se sprijine viitoarea piesă turnată, lipsea. Oțelul incandescent ar fi rupt din această cauză pereții dispozitivului. Praf s-ar fi ales din munca de o săptămînă a șase oameni.

Fața lui Costică s-a făcut learcă de sudoare. Ochii i s-au dus în fundul capului și buzele au prins a-i tremura; a îngăimat doar atît:

— Mai am încă multe de învățat. Și într-adevăr, lecția i-a servit de minune.

Brigada lui Bălan și-a asigurat astfel scăderea rebuturilor, lecuind în același timp pe unul dintre membrii săi de fumurile de atotștiutor. Ea a găsit de asemenea și alte metode pentru a se achita cu cînstă de angajamentele luate în cinstea lui 7 Noiembrie.

Demne de amintit sînt inovațiile făcute una după alta la dispozitivele de turnare a roților de vagon.

Prima inovație a fost turnarea lor în linie. S-a mărit în felul acesta cu o dată și jumătate viteza de turnare. Apoi s-a trecut, la turnarea lor pe funduri de cochilii, direct pe inel, ajungîndu-se la o viteză de turnare de 60 de roți pe schimb în loc de 30 cît era la început. Cea mai importantă ino-

vație însă a fost montarea unei diafragme între roata turnată și masele. Aceasta din urmă se înlătura, după turnare, cu aparatul de tăiere autogenă. Azi ea este îndepărtată cu o simplă lovitură de rangă. Procentul de reburturi a scăzut, de la 8% cît era admis de plan, la 0,50%.

— Au ieșit atîtea lucruri bune din brigada noastră, mi-a spus tovarășul Bălan, deoarece ne-am obișnuit să ne gîndim cu toții

laolaltă. Din atîtea capete nu e posibil să nu iasă ceva. La spectacole mergem împreună, cărți citim în colectiv, pentru orice lucru ne punem cu toții capul la contribuție.

Și întorcîndu-se deodată, spre a arăta pe membrii brigăzii sale, zise:

— Succesele cu care întîmpinăm Aniversarea Marii Revoluții din Octombrie sînt rodul muncii întregului colectiv.

L. MAIOR

Tractoristul și-a împlinit angajamentul

Era în zori...

Ion Tudorache semănase toată noaptea, iar acum îi dăduse locul pe tractor lui Chiriță Duinea, un băiețandru să tot aibă șaptesprezece ani. M-am urcat lîngă el și am pornit în lungul ogorului.

— Drăcia dracului!... Era cît p-aci să mă întrecă Săceanu, mormăi Chiriță Duinea, apăsîndu-și șapca pe-o sprînceană.

— Cine-i ăsta?...

— Nu-l știi pe Constantin Săceanu?... Doar l-am chemat la întrecere.

— Și cum a ieșit întrecerea?

— Să vezi poveste: era cît p-aci să fiu primul de la coadă, făcu Duinea, jumătate în glumă, jumătate în serios. Eu sînt venit aci la S.M.T. în Zănoaga de la școala de tractoriști din Băilești. Am venit la practică... Prin optsprezece sau prin douăzeci august, Florea Cojocaru ne-a chemat pe toți la întrecere pentru titlul de cel mai bun tractorist al stațiunii... Și colac peste pupuză: tocmai cînd îmi era lumea mai dragă, mi-a venit sorocul să mă duc la examen... Ce să-ți spun, tovarășe, de necăjit ce eram, nici nu știam ce să mai fac!...

— Ei, și te-ai dus?

— M-am dus, dar nu la examen, ci la tovarășul director al stațiunii, la tovarășul Constantin Ene.

— Și!...

— Și i-am spus că nu mă duc la nici un examen... N-am chef de loc să pierd întrecerea în cinstea

lui 7 Noiembrie Adică ce, eu fs fără partid? Doar sînt și eu utemist! Și ce, numai Cojocaru ori Săceanu, ori ceilalți să se bucure de rezultatele întrecerii și mie să mi se strepezească dinții?... Nu?... Și i-am zis: să se amîne examenele pînă după terminarea campaniei de toamnă!...

Tovarășul director a ris tare, se vedea că rîdea din toată inima.

— Nu te necăji de pomană — mi-a zis el. La examen tot trebuie să te duci...

Să mor de ciudă nu alta, cînd l-am auzit. M-am și ridicat să plec, dar cînd a continuat, m-am așezat pe scaun din nou.

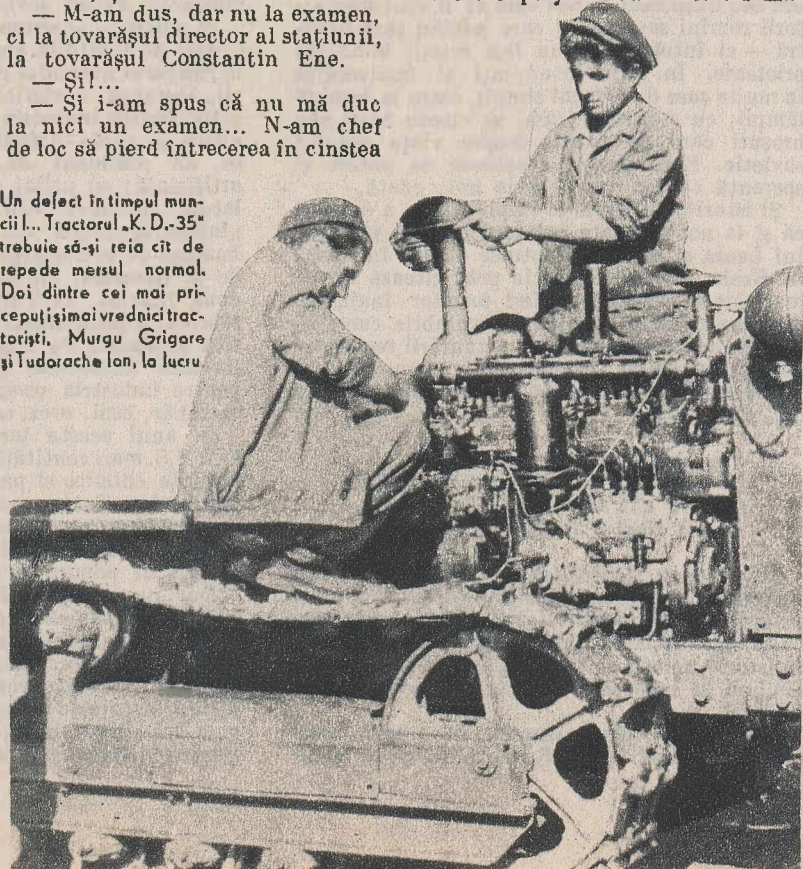
— O să te ducem cu mașina pînă la Băilești și tot cu mașina te aducem înapoi. Să vrei să pleci din stațiune, și tot nu te lăsăm...

Și m-am dus cu mașina. Și iacă așa am pierdut numai o zi cu examenele. Am reușit de minune și cînd m-am întors eram tractorist în toată legea...

— Și cu angajamentul cum stai?

— Ehei, să fii dumneata sănătos! Se vede că ai cam rămas în urmă cu evenimentele... Păi, mi-am împlinit de-o săptămînă planul anual! Uite: cuplajul ăsta de trei semă-

Un defect în timpul muncii... Tractorul „K. D.-35” trebuie să-și revină cît de repede mersul normal. Doi dintre cei mai pricepuți și mai vrednici tractoriști, Murgu Grigore și Tudorache Ion, la lucru.

RECERERE

nători, l-am făcut împreună cu tovarășul agronom de sector, cu Marin Troacă și cu Ion Tudorache, abia de două săptămîni... Și de atunci dau mai bine de trei norme zilnic... Mi-am recuperat de mult timpul pierdut cu examenele... Nu puteam alt fel, că doar mi-am dat cuvîntul în fața Partidului!...

— Oprește o clipă, măi! strigă cineva din urmă și Duinea opri. Cel ce striga, un colectivist de la gospodăria agricolă „Drumul lui Lenin”, din comuna Amărăști de Sus, umplu cele trei semănători

cu grîu și tractorul porni mai departe, împroșcînd rotocoale de fum albăstrui peste ogorul de soarele tomnatic. Chiriță Duinea se întoarse spre mine. Ceva îi străfulgeră în privire și toată ființa îi înflori într-un zîmbet luminos întocmai ca un răsărit larg. Continuă:

— ...Și de aci înainte tot trei norme voi da zilnic! Apoi, după o clipă de gînduri — poate că și mai mult!...

Andrei ARDELEANU

Un dar pretios

De la tovarășul Ion Petrescu, președintele comitetului de întreprindere, aflu de la început un amănunt surprinzător: fabrica din fața noastră nu e de ieri, de azi, cum bănuisem. Ea are o vechime de peste douăzeci de ani. Cu toate acestea, e limpede că tot ce se zărește e clădit de scurtă vreme.

În multe părți schelele mai îngrădesc încă zidurile proaspete, curtea e plină de gropi de var, de saci de ciment, cărămizi și alte materiale de construcție.

Sînt lămurit apoi pe îndelete.

Acum douăzeci și ceva de ani, un meșter, cizmar pare-se, deschidea aci, pentru prima oară, un modest atelier de pantofărie. Trecînd în stăpînire a unor noi patroni, atelierul, lărgit și modernizat, capătă numele de „DRATA”, după inițialele noilor săi stăpîni.

Acestea sînt așadar începuturile actualei fabrici de încălțăminte „Ștefan Gheorghiu”. În condiții insalubre de nedescris, sub exploatarea nemiloasă a patronilor, muncceau aci, ca într-o adevărată corporație medievală, cîteva zeci de muncitori.

Cu această înfățișare a intrat „fabrica” în patrimoniul statului, la naționalizarea din 1948.

— De atunci, îmi spune zîmbind tovarășul Petrescu, sîntem într-o continuă mutare.

— Eu, de pildă, sînt la a treia mutare, intră în vorbă bătrînul muncitor Mihai Popescu. Și adaugă rîzînd: Cui i-aș spune, nu m-ar crede: pe același loc am muncit în trei fabrici diferite...

Prima fabrică este cea pe care am pomenit-o mai sus. După naționalizarea din 1948 ea a fost structural refăcută și mărită, căpătînd un aspect cu totul nou. Aceasta a fost a doua fabrică în care a lucrat bătrînul Popescu. Numărul sporit de muncitori, mașinile noi importate din Uniunea Sovietică și țările de democrație populară, cît și avîntul patriotic al muncitorilor, au făcut ca în scurtă vreme producția să sporească de cîteva ori.

A treia fabrică, cea în care, bătrînul Popescu lucrează în prezent, a fost înălțată abia anul acesta, în spatele celei existente, și dată în funcție nu de mult.

Azi, muncitorii care aparțin celor „trei fabrici”, trecînd pe lîngă vechile secții, acum pustii și pe cale de a fi transformate în magazine și birouri, zîmbesc nu fără mîndrie, îndreptîndu-se spre fundul curții, unde fabrica lor s-a născut din nou.

— Fabrica noastră va fi nu peste multă vreme cea mai modernă fabrică de încălțăminte din țară — ține să-mi amintească mereu tovarășul Petrescu. Ceea ce vedeți azi nu reprezintă nici jumătate din ceea ce vom avea în scurtă vreme.

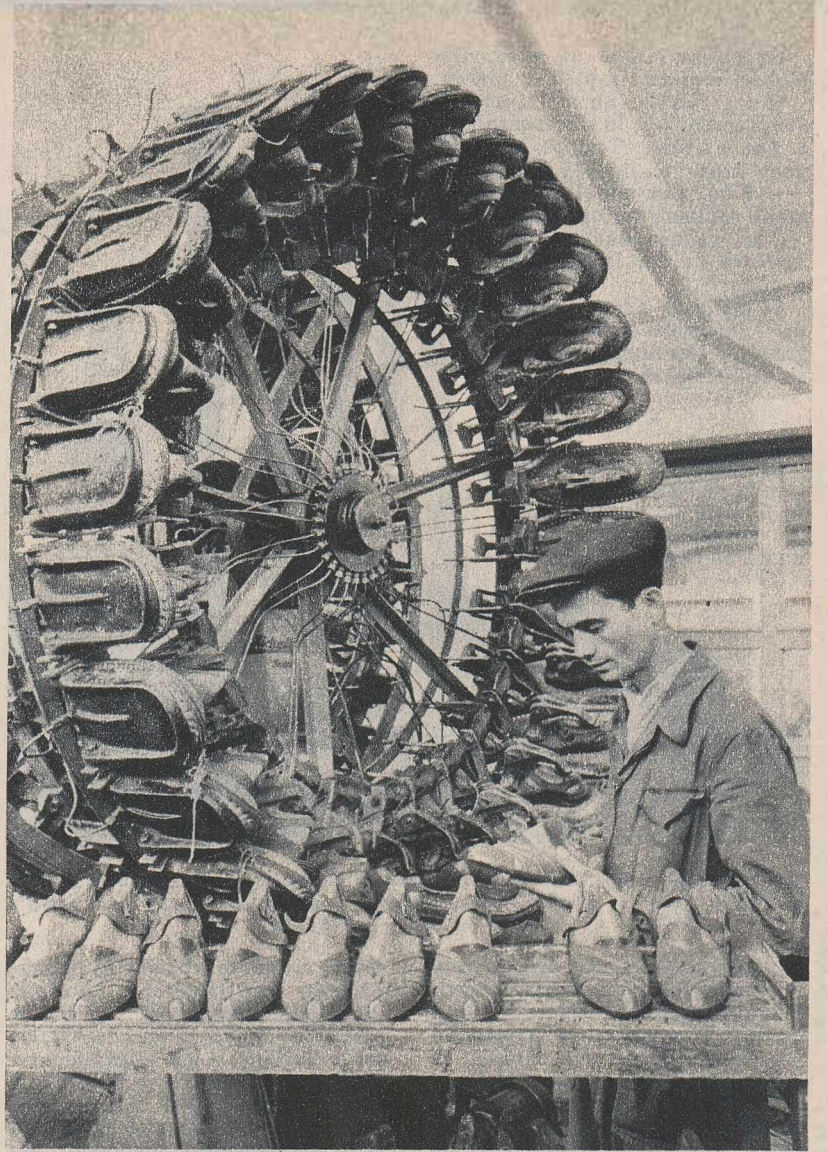
Că ea are chiar și acum un aspect deosebit, constatăm ușor încă de la început. În halele mari și luminoase — prevăzute cu aeroterme pentru încălzit și cu exhaustoare pentru îndepărtarea aerului viciat — au fost instalate mașini noi și moderne, care au mărit de peste opt ori productivitatea fabricii. Construirea noii clădiri a fabricii „Ștefan Gheorghiu”, această frumoasă realizare a avut un adînc răsnet în sufletele muncitorilor de aci. Zeci de muncitori și tehnicieni au hotărît să cîstească această realizare prin angajamente individuale în întrecerea socialistă. Iorgu Cristea de la secția croit, care se angajase să aducă economii în valoarea de 500 lei, a realizat pînă la sfîrșitul lui septembrie 1429 lei. Comuniștii Alexandru David, Eugen Ivan și Petre Șerban și-au depășit angajamentele pînă la sfîrșitul aceleiași luni cu 88%, 78% și 85%.

În afară de acestea salariații fabricii și-au luat un angajament comun: ei vor da pînă la sfîrșitul acestei luni primele 9.000 perechi încălțăminte, produse în noul local al fabricii.

La plecare, muncitorul Popescu m-a apucat de braț să-mi spună pe un ton vesel:

— Să nu scrii încă despre cea de-a treia și cea mai dragă fabrică a noastră. Mai vino o dată, peste cîteva luni — cînd va fi gata și cantina, și clubul, și creșa — cînd toate mașinile noi vor fi instalate... atunci să scrii despre noi și despre minunatul dar pe care noi l-am făcut Partidului.

I. MURGU

Muncitorul Alexandru David lucrînd la una din modernele mașini cu care a fost utilată fabrica de încălțăminte „Ștefan Gheorghiu”.

În plină întrecere

Ora 1 noaptea...

— Hei! Vezi de-l caută pe tovarășul Pantazi!

Chipul maistrului-șef, aplecat peste parmaclicul-sondei, arunca o umbră difuză pe pămîntul frămîntat de șenilele tractoarelor. Tînărul, obișnuit ca cei de pe sondă să strige ca să acopere zgomotul motoarelor, nu bănuia că s-ar fi întîmplat ceva extraordinar. Că în jur și cu pași domoli începu să facă înconjurul sondei.

— Mai repede, bre! Îl zori cel de sus. Apoi începu să strige cu minile pînă la gură: Pantazi, Pantazi!...

Brigadierul Pantazi urcă repede scările de lemn.

— Ce s-a întîmplat?

— Ia privește indicatorul de greutate!

Pantazi se apropie de cadranul aparatului. În lumina difuză acul indicatorului semnala că undeva, în burta pămîntului, sapa nu mai acționează normal. Cei doi se priviră încurcați.

— La ce adîncime sîntem? Întrebă ajutorul de maestru.

— Îți spun imediat; deocamdată opriți forarea.

Între timp, în jurul celor doi sonderi se adunase tot schimbul. În lumina slabă a becurilor, pe fețele lor se citea nerăbdarea să afle ce s-a întîmplat.

— Băgați domul și extrageți garnitura, apoi vedem ce mai facem, le spuse Pantazi.

Oamenii îi petrecură cu privirile

pînă ce intră în baraca improvizată din lemn pe platforma sondei. Era calm și liniștea aceasta a omului cu experiență le dădu curaj.

Ora 3. Pantazi terminase calcularea metrilor forajului. Ajunseseră la 1305 m. adîncime. Registrul din care-i reieșeau calculele e ca un carnet de bord în care se află înscrisă, zi cu zi, istoria în cifre a deschiderii drumului prin care va țîșni țîțeiul. El reprezintă acum și o cronică vie a întrecerii socialiste care se desfășoară în cîntec zilei de 7 Noiembrie.

După socotelile finale, planul de foraj era depășit cu 105 metri. Dar acum? Trepidațiile au încetat. Băieții fac de un ceas pregătirile pentru extragerea garniturii. Își dau seama că depășirea realizată pînă acum se va pierde, dacă nu vor reîncape repede forajul, și ceilalți o vor lua înainte.

Ora 4. Se introduce domul. Toți ascultă scrișnetul uneltei, care se afundă. Ca niște licurici mucurile țigărilor zboară, aprinse, peste platformă.

— A ajuns?

— Încă nu... Acuși o să vedem...

Oamenii nu-și găsesc locul. Brigadierul, care ar fi trebuit să plece de cu seară, încă mai stă. Stă și așteaptă.

— Păi, n-ai plecat; tovarășe Pantazi?

— Ssst! I-auzi!...

Un minut... Două...

— A apucat mufa — răsufli ușurat brigadierul.

Garnitura începe să urce. Depășirea realizată n-o să se piardă.

Ora... Nimeni nu mai ține evidența ceasurilor. În sfârșit garnitura a fost extrasă. Toți se reped să vadă sapa... E intactă...

— S-au rupt muștele de la tijele grele! exclamă ajutorul de maistru.

Când se face ziua brigada lucrează de zor la pornirea sondei.

Se întâmplă adesea ca în iureșul întrecerii să întâmpini greutăți. Dar numai cei slabi se descurajează...

La gazeta de perete a comitetului de întreprindere poate fi citit un articol foarte entuziast. Semnatul, un necunoscut, povestește cu

Instalațiile care asigură sondelor energia necesară forajului merg din plin; doar și mecanicii de la cazanele de aburi sînt în întrecere! În privința asta sondorii nu au nici o grijă: vor avea abur suficient.

mîndrie despre sonda 109, la care lucrează brigadierul Vasile Pantazi, și despre succesele cîștigate de acesta în întrecerea socialistă, avertizînd pe cei care poate nu-l cunosc, că Pantazi nu e un om oarecare. El a terminat de forat cu 17 zile înainte de termen sonda 119, realizînd o viteză comercială de 936,5 metri, depășind viteza planificată cu 106,7 la sută.

La oficiul de foraj Boldești întrecerea socialistă în cinstea Aniversării Marii Revoluții din Octombrie se desfășoară într-un ritm trepidant. Sondorii s-au angajat ca pînă la sfîrșitul lunii să termine de

forat 7 sonde. În ziua de 15 octombrieșase erau terminate. La sonda 25 angajamentul mai vorbea de realizarea unor economii de 300.000 lei la burlane. Acest angajament a fost realizat sută la sută pînă la 10 octombrie, cu 20 zile înainte. Trei mii de metri forati peste plan este angajamentul sondorilor din oficiul Boldești. Calculele tehnicienilor arată că s-au realizat pînă în 10 octombrie 2466 metri. Pentru cei 534 metri rămași, zi de zi se duce o aspră luptă cu pămîntul — și fără îndoială că sondorii vor învinge.

B. CORNEA

Cu toții în frunte

De aci, din comuna Albești-Muru, raionul Cricov, regiunea Plocești, ne-am hotărît să scriem că ne-am îndeplinit angajamentul luat în cinstea zilei de 7 Noiembrie. Am terminat cu 5 zile înainte de termen însămînțările de toamnă.

Terminăm noi poate și mai degrabă, dar ploile din ultima vreme ne-au cam stîmjenit. Dar de oprit din muncă, nu ne-am oprit.

Vrem să arătăm și altora, cum am reușit noi să fim fruntași pe comună.

Îndată după recoltarea porumbului am făcut arătura de toamnă. O dată cu aceasta am îngropat și bălegar bine putrezit, după cum ne-a învățat agronomul. Folosul pe care-l aduc îngrășămintele, îl știm de mai multă vreme. De cînd nu mai ardem gunoii și nu-l mai aruncăm pe viroage, ci îl împrăștiem pe cîmp, sporul de recoltă la cereale a fost cu aproape 40 la sută mai mare.

Am trecut apoi la însămînțări. Am însămînțat numai sîmînță de soi pe care am avut grijă s-o tratăm și s-o selecționăm dinainte la cen-

trul care funcționează în comună. Ion Bucurică a însămînțat 0,50 ha. cu grîu, Constantin Iordache 0,75 ha și Dinu Stelian 1 ha.

În anul acesta noi nu am mai primit planuri de cultură, ci numai obligații de predare a cotei de cereale către stat. Am avut deci puțină să semănăm cu cereale, după vrerea fiecăruia, suprafața. Am înțeles însă, că este atît în interesul nostru, cît și al statului democrat-popular, să sporim producția de cereale. De aceea, Constantin Iordache și-a mărit suprafața cultivată cu grîu cu 0,25 ha, iar Dinu Stelian cu 0,50 ha.

Ne-am bucurat de multă cinste cînd am terminat însămînțările. Numele noastre au apărut pe panoul de onoare al fruntașilor comunei. Dar, noi știm bine că încă nu am făcut de ajuns.

Mai sînt încă în comuna noastră țărani muncitori ca Dumitru Iordache și alții, care n-au făcut nici arăturile. Și ce folos avem, dacă noi vom fi fruntași, iar comuna noastră va rămîne în urmă? De aceea, ne-am sfătuit și am luat o

hotărîre: să îndemnăm și pe ceilalți să ne urmeze exemplul, să le arătăm că fiecare zi pierdută acum, cînd timpul e bun, nu se mai întoarce.

Vrem ca întrecerea în cinstea zilei de 7 Noiembrie să cuprindă tot satul. Cu toții să fim în frunte, în bătălia pentru pregătirea

unei recolte îmbelșugate în anul viitor, pentru ridicarea bunăstării a poporului muncitor.

Ion BUCURICĂ, deputat în sfatul popular comunal, **Constantin IORDACHE**, **Dinu STELIAN** — Comuna Albești-Muru, raionul Cricov, regiunea Plocești.

Învățătoarea satului

Cînd lași în urmă coșurile înalte ale uzinelor turbene, șoseaua pare că se strînge să facă loc întinselor cîmpii proaspăt arate. Doar în depărtare, coame domoale închid peisajul, vestind apropierea munților. Parcă însoțind șoseaua, satele urcă și ele spre munte, cînd pitindu-se în vilcele, cînd înșirîndu-și casele ca mărgelele pe o ață.

Încă înainte de-a intra în Vălenii Arieșului grajdurile noi ale gospodăriei colective, numeroasele clăi de fin din jurul lui, îți recomandă ca harnici și pricepuți pe cei din comună. Cînd îi cunoști mai bine vezi că faptele nu contrazic această impresie.

Proiectul de Directive l-au citit și răsцитit cei din Vălenii Arieșului, și cei din gospodărie, și țărani individuali au chibzuit, s-au sfătuit și apoi au întocmit un plan gospodăresc care vorbește despre viile ce vor fi schimbate cu viță altoită, despre pășunile ce vor fi lărgite și curățate, despre pămînturile noi în care vor băga pentru prima oară plugul și despre multe alte lucruri, ce vor schimba satul și viața oamenilor, transpunînd în faptă cuvîntul Partidului.

Dar învățătoarea satului nu e încă mulțumită. Luiza Biro nu e omul care să se mulțumească ușor. A aflat că raionul a organizat un concurs pentru creșterea păsărilor. Un concurs pentru gospodine. A privit atunci mai atent în ogrăzile oamenilor și a clătînat nemulțumită din eap...

A strîns apoi învățătoarea pe delegatele de femei din comună, le-a vorbit despre proiectul de Directive și despre concurs... Apoi le-a arătat cloșca și puii cu care ea va concura. Au plecat delegatele să vorbească mai departe femeilor.

Prima care s-a înscris a fost tot tușa Treji, care de cînd e colectivistă nu vrea să i-o mai ia nimeni înainte. Apoi a zărit-o învățătoarea și pe bătrîna și ursuza mătușă Maria, cum își pregătește cotetele de iarnă.

În cîteva zile, unsprezece gospodine și-au vaccinat păsările și au cerut să fie înscrise în concurs, urmînd toate regulile pe care le recomandase raionul.

„Sîntem încă puțin — s-a gîndit Luiza Biro. Ar trebui să nu rămînă nici o gospodină în comuna noastră care să nu încerce să crească păsările mai cu chibzuială“

Și a chemat brigada de agitație.

Brigada de agitație din Vălenii nu e chiar la început de drum. E născută doar o dată cu colectiva, adică de mai bine de doi ani. Și dacă pentru nașterea colectivei învățătoarea a trebuit și ea să pună timp, răbdare și putere de convingere — ca să dea viață brigăzii de agitație a trebuit doar să stea de vorbă cu tinerele ce lucrau în brigada a doua legumi-

colă. Au mai venit apoi și alte fete — necolectiviste, dar tot atît de inimoase — și azi brigada e cunoscută departe dincolo de dealurile ce înconjoară comuna. Cînd brigada anunță că are ceva de spus, oamenii, bucuroși, sînt numai ochi și urechi, gata ori cînd s-o asculte. Și pînă acum n-a rămas nimic fără răspuns. Căci brigăzii de agitație nu-i scapă ceva neobservat. Sînt în colectivă fruntași — deîndată, îi laudă în cîntec brigada; putrezește pe cîmp finul colectivei, nu scapă consiliul de conducere al gospodăriei fără critica brigăzii. Cronicara e tot Luiza Biro. În fiecare luni, un drum la președintele sfatului, un drum la președintele gospodăriei.

— Ce greutăți mai avem de învinșe?

Fetele au și ele antenele lor și o informează. Apoi, cu tolba plină, Luiza Biro scrie, după orele de clasă, la masa ei de lucru cronică rimată.

— Au dreptate și pace — spun oamenii. — Să facem așa ca să nu mai aibă ce spune de noi!... Și fac. Gospodăria a crescut și, dacă colectiva are astăzi grajduri noi și mîndre, la asta a contribuit și brigada de agitație.

Cine, oare, ar putea mai bine să vorbească oamenilor de gospodinele ce au început cu harnicie să crească păsările mai cu chibzuială, dacă nu brigada de agitație. Și cum se pregătește acum cu tinerii o nouă serbare, Luiza Biro scrie o cronică ce va vorbi despre păsări și despre cele mai harnice neveste din sat.

Mătușa Treji ride de pe acum cu mîna la gură. Fiind vecină cu Căminul, a și aflat că-n cîntec se vorbește și despre ea. Ride, dar nu spune încă la nimeni. „Lasă-i să afle la Cămin, cînd va fi strîns tot satul!“

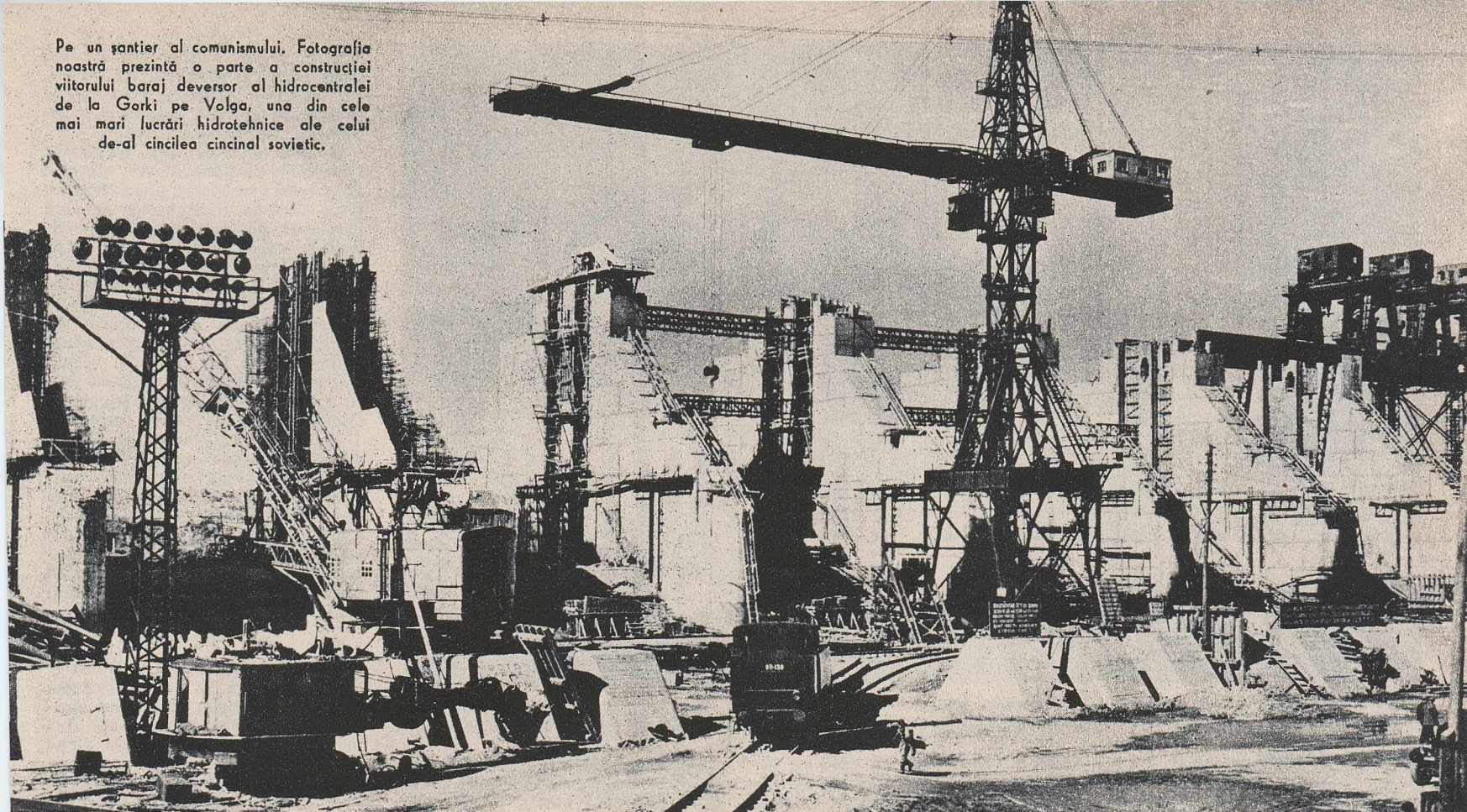
...Sus, spre munte, în valea bogată a Arieșului, o comună dă viața cuvîntului Partidului. Și învățătoarea satului e cu tot sufletul în mijlocul oamenilor.

Irina OPRAN

Brigada de agitație folosește orice moment de odihnă în timpul muncilor pe ogoare. Învățătoarea Luiza Biro (prima din dreapta) se află și ea la datorie.

Pe un șantier al comunismului. Fotografia noastră prezintă o parte a construcției viitorului baraj deversor al hidrocentralei de la Gorki pe Volga, una din cele mai mari lucrări hidrotehnice ale celui de-al cincilea cincinal sovietic.

ACOLO UNDE SE CONSTRUIESTE VIITORUL

de Eugen JEBELEANU
laureat al Premiului de Stat

Vibrând, în lumina delicată a toamnei, ca niște gigantice harfe de argint, — astfel mi-au apărut, în depărtare, monumentalele clădiri ale Moscovei. Virfurile lor păreau că ating nourișii transparenți, și — laolaltă — cîntau un cîntec, uriaș și dulce, legănător în același timp, în slava celor care le-au înfrățit cu azurul și cu înălțimile unde stăpîni sînt vulturii.

Și — apropiindu-ne mereu de marele oraș — tot mai numeroase ne apăreau aceste fantastice palate, în care nu prinții sînt stăpîni, ci cei care — doborîndu-i pe aceștia — le-au înălțat cu palmele lor. Tot mai numeroase ne apăreau aceste clădiri, tot mai numeroase ne apăreau macaralele care, pașnice și sirguicioase, îi ajută omului sovietic să construiască fără încetare, într-un ritm din ce în ce mai rapid, însă calm și chibzuit.

Forfotă camioanele pe bulevardele Moscovei și ale Leningradului, transportînd mobilă nouă. În urma lor, în mașini — care de foarte multe ori aparțin celor ce le ocupă — vin noii locatari ai acestor palate.

Pornind de la aerodromul Vnu-kovo, într-o zi de august a acestui an, și apropiindu-te de inima capitalei Uniunii Sovietice, puteai vedea cîteva clădiri, — de loc neimpunătoare și ele, însă mai vechi. Cîteva zile mai tîrziu, trecînd prin aceleași locuri, nu prea departe de Piața Roșie, te frecai la ochi nedumerit: vechile clădiri dispăruseră; altele, noi, surori bune cu giganticele palate, le vor lua locul!

Clădirile par miraculoase, și în-

săși rapiditatea cu care apar „ca din pămînt” ar putea să pară miraculoasă. Ar putea să pară — dar nu e. Nu căuta cheia de aur a acestor lucruri minunate, în miracole. Dacă vrei s-o afli, privește în ochii albaștri, de o limpezime de mare liniștită, ai acestor oameni: oamenii sovietici. Acolo, sînt oglindite aceste celăți ale viitorului, poleite de lumina unui soare fără de moarte.

Spiritul constructiv, perseverența neînfrîntă, optimismul biruitor caută-le în profunzimea acestor ochi atît de limpezi: ochii omului comunist. Acolo le vei afla. Pentru ca apele acestor priviri să aibă limpiditatea aceasta, cîte furtuni și cîte viscole au trebuit să înfrunte și să le supună!

... Cu pietate pășești printre colonadele de marmoră roșie și de oțel străluminînd ca fulgerul, ale stației de metrou „Maiakovskaia”. Sub aceste bolți ca de platină, au sărbătorit moscoviții, în 1941, ziua de 7 Noiembrie. Dintre aceste colonade a vorbit, atunci, oamenilor sovietici — I. V. Stalin. Stația aceasta de metrou — o admirabilă operă de artă — fusese construită în 1938. Hitler spera s-o facă, în 1941, cenușă. Smintitul își făcuse toate calculele. Exclusese din calcul un singur element: omul sovietic. Acesta i-a venit de hac.

Sîntem în 1954, stația de metrou este scăpărătoare, vagoanele alunecă pe sub aceste bolți istorice, transportînd femei și bărbați cu pieptul înflorit de decorații: biruitorii fiarei din 1941. Ca niște zurgălăi răsună risetele sănătoșilor copii moscoviți. O fetiță cu o fundă violetă

în părul de aur (cum aș putea s-o uit vreodată?) îmi zîmbește filfindu-și mînuța.

Te salut, viitor al omenirii!

Sigur că va ocupa Leningradul, Hitler tipărise invitații pentru recepția ce urma s-o dea chiar în orașul Marii Revoluții, la hotel „Astoria”. 900 de zile a stat Leningradul sub blocada cea mai cumplită. Colții ascuțiți ai gerului și ai foametei, gurile tunurilor naziste împrôscînd foc fără încetare, avalanșele de bombe ale avioanelor cu crucea încîrligată s-au conjurat pentru a doborî cetatea.

120 grame de pîine pe zi — aceasta a fost hrana leningrădeanului timp de 900 de zile. Oamenii sovietici n-au putut fi, însă, înfrinți. Energia omului comunist, optimismul lui, care sînt înseși rădăcinile vieții, au triumfat o dată mai mult. Leningradul e mai înfloritor decît oricînd: cu cele 53 școli superioare frecventate de 100 de mii de studenți, cu liniile-i monumentale și suave, cu uzinele noi, cu magazinele doldora de mărfuri de pe Nevski-Prospekt, cu oamenii-i veseli și atît de primitori. Din tunurile cu care Hitler era sigur că va spulbera orașul s-au făcut tractoare, combine și jucăriile cuminți și atît de amuzante, de care sînt pline magazinele. Pe covoarele adînci ale hotelului „Astoria” pășesc oameni sovietici și prieteni ai lor din lumea întreagă. În minunatele paturi ale hotelului în care Bestia voia să-și întindă mîdularile, odihnesc trupurile oamenilor Luminii.

Scriind despre acel punct arhitectonic, punct de sprijin pe care,

dacă-l ai, poți răsturna lumea, Maxim Gorki — subliniind că „muncitorii și țărani din Uniunea Sovietică nu au nevoie să răstoarne globul pămîntesc” — observa că punctul de sprijin al oamenilor sovietici este energia muncii lor.

Această energie a muncii, exemplară întru toate, este sezizabilă la ficce pas. O constată în elocvența faptei, o citești pe chipuri.

„Să ne-adunăm sub steag cînd se umplea înaltul de steagul roșu filfindu-și faldul. Chiar anii grei de muncă ne-au dat porunca mare,

chiar zilele de nemîncare.”
(*Maiakovski*: „În gura mare”).*)
Frumusețea vieții ce se construiește în Uniunea Sovietică, înălțimea ei, este pe măsura jertfelor, suferințelor, eforturilor făcute de popoarele sovietice. Energia omului sovietic este călîită în marile cuptoare ale istoriei.

Una dintre cele mai frumoase piețe ale Capitalei Uniunii Sovietice este — după părerea mea — aceea care poartă numele întemeietorului Moscovei, Iuri Dolgoruki.

Călare, ținînd într-o mîna scutul, cu mantaua azvîrlită pe umăr, Dolgoruki întinde, într-un gest stăpînitor, mîna dreaptă spre pămînt, spunînd parcă: „Aici va fi Moscova!” E o statuie impunătoare, plină de noblețe. În fața monumentului se află clădirea Sovietului Deputaților din Moscova. Pentru a se mări piața și ca monumentul să capete o perspectivă mai amplă, clădirea — masivă, cu pereți puternici — a fost

*) Tălmăcire de Cicerone Theodorăscu

Noaptea, scaldată în lumina orbitoare a reflectoarelor, Expoziția Agricolă Unională din Moscova oferă o priveliște feerică. Lângă Pavilionul principal vedem fântina arteziană „Prietenia popoarelor”, înconjurată de 16 statui simbolizând cele 16 republici socialiste sovietice.

mutată în 1946 cu 14 metri. Nu e în U.R.S.S. un lucru neobișnuit. Însă nu despre aceasta voiam să vorbesc.

M-am oprit de multe ori în Piața Dolgoruki. Și dacă am privit, de fiecare dată, cu emoție statuia întemeietorului, nu e mai puțin adevărat că și mai mult mi-au reținut privirile uriașele macarale de pe șantierul din imediata apropiere a monumentului.

Ce se construiește acolo? Încă unul dintre grandioasele palate pentru oamenii sovietici, desigur. Impresionant este, însă, tocmai un „amă-

nunt”. Printre zidarii care au început clădirea încă dinainte de Marele Război pentru Apărarea Patriei, se află și unul pe care-l chema Veliciko. A venit războiul. Omul a plecat pe front, nu, însă, fără a spune: „Mă voi întoarce, trebuie să terminăm ce-am început”. Și s-a-ntors.

Alături de tovarășii săi, el muncește pentru a duce la bun sfârșit opera începută. Veliciko este un om sovietic și oamenii sovietici au energia muncii lor. Ei nu lasă nimic neterminat, ei se țin de cuvânt.

... Minunat este monumentul lui

Dolgoruki. Mărează este mișcarea mîinii care, acum 800 de ani, arăta spre pămîntul pustiu încă: „Aici va fi Moscova!”.

Dar cît de superbe sînt macaralele lui Veliciko, ce minunat om este acest constructor, care acum, în 1954, ridică — prin energia muncii lui — însuși profilul viitorului senin al omenirii!

Omul a trecut prin flăcări, s-a înapoiat, și oțelul pe care-l pune ca armătură la clădirea viitorului, este oțelul omului sovietic: însăși ființa lui, energia muncii lui, optimismul lui a toate biruitor.

INVATAMINTE DE NEPREȚUIT

Rapidul și comodul avion din Aeroflot care transportă delegația A.R.L.U.S. spre Moscova înghite parcă spațiul! A trecut mai bine de o oră de când am decolat de pe

de prof. univ. Mihai MANOLIU

aeroportul Băneasa. Pătrundem în curînd în spațiul aerian al Uniunii

Sovietice. Simțim cu toții o plăcută emoție. Iată, se vede pămîntul sovietic. Suprafețe întinse și regulate ne apar din avion asemenea unor planuri trasate de mîna dibace

a unui inginer. Sînt pămînturile colhozurilor și sovhozurilor pe ale căror tarlale întinse se face o agricultură mecanizată, bazată pe agrotehnica cea mai înaintată.

Grînele au fost deja recoltate. Combinatele autopropulsate, minuite de harnici combineri, și-au făcut de mult datoria. Tractoarele au arat pămîntul, pregătindu-l pentru viitoarele semănături. Negrul ogoarelor contrastează în mod armonios cu verdele închis al lanurilor de sfeclă sau lucernă, ori cu verdele, galbenul auriu al lanurilor de floarea-soarelui. Ici și colo apare oglinda unui lac în jurul căruia sînt grupate așezările colhozurilor, cu grădinile de legume irigate și întinse livezi de pomi fructiferi.

Fără să vreau gîndul îmi zboară spre pămîntul țării mele, unde mulți din harnicii țărani muncitori, mergînd pe drumul arătat de partid și urmînd exemplul colhoznicilor sovietici, s-au unit în gospodării agricole colective și întovărășiri agricole, reușind să smulgă pămîntului roadă din ce în ce mai bogată.

★

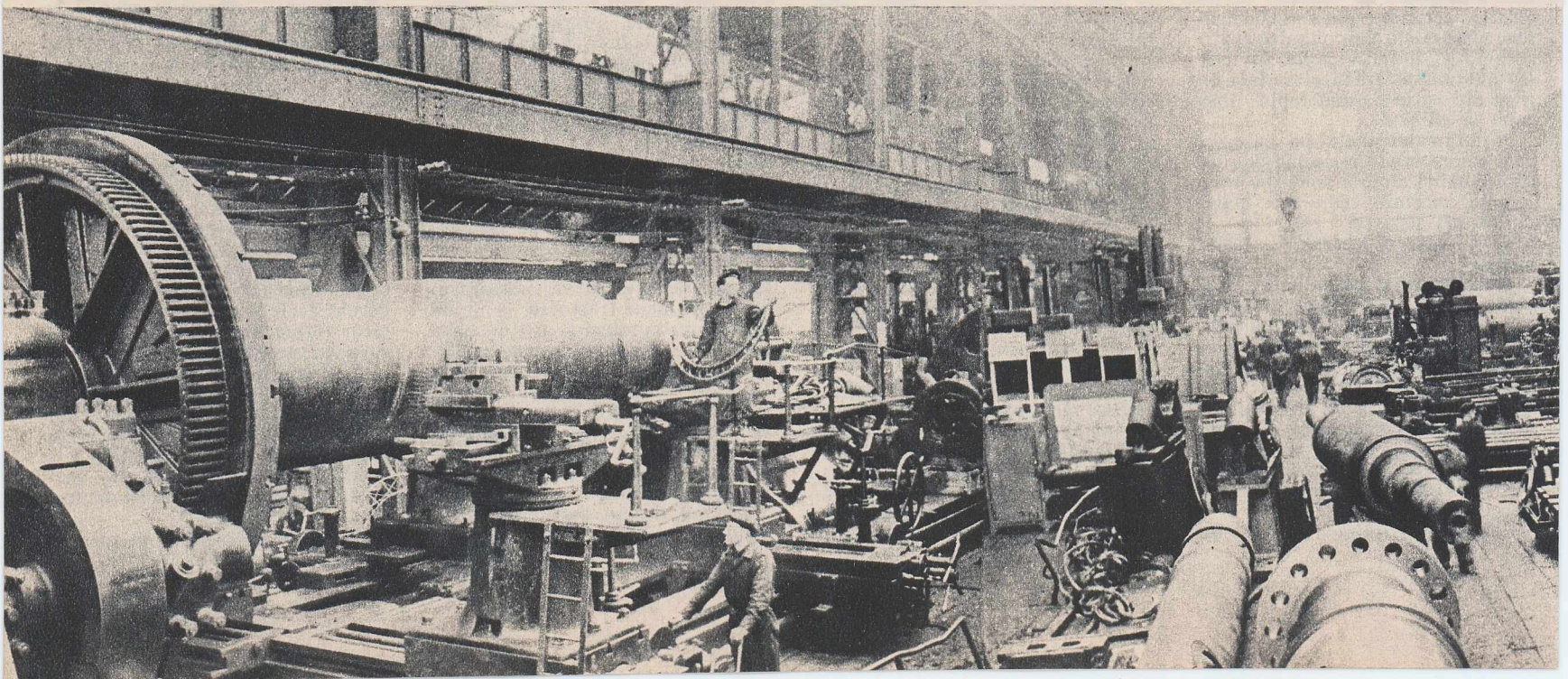
După o scurtă escală la Odesa și una mai lungă la Kiev, aterizăm pe un aeroport din apropierea Moscovei. Dragostea cu care am fost primiți la Moscova, ca de altfel și în celelalte locuri pe unde am călătorit — la Leningrad sau Alma-Ata — ne-a umplut sufletul de adîncă bucurie; am simțit tot timpul bătînd alături de noi inima caldă, de frate, a marelui popor sovietic.

De la aeroport ne îndreptăm cu mașinile spre Capitală. O șosea largă, asfaltată, leagă aeroportul de oraș, care se găsește la aproape 30 km distanță. La intrarea în Moscova ne întîmpină de departe silueta monumentalei universități „Lomonosov”, lăcaș de cultură unic în lume.

Spațioasele săli de cursuri, numeroasele amfiteatre, o bibliotecă cu peste 4 milioane volume, luminoasele săli de lectură, dau posibilitatea celor peste 21.000 de studenți, aparținînd la 59 de naționalități, să studieze aci în condiții optime.

Universitatea Lomonosov, ca și celelalte Instituții de cultură pe care le-am vizitat mai apoi, oglindesc înalta prețuire ce se acordă în U. R. S. S. științei și culturii.

Oamenii de știință sovietici luptă sub îndrumarea Partidului Comunist și își pun toate cunoștin-

țele lor în slujba poporului. Dezvoltarea vertiginoasă a industriei și agriculturii este o mărturie vie a îmbinării armonioase între știință și practică.

Cel care vizitează Uniunea Sovietică își poate da seama la tot pasul de aceasta. Iată de pildă Expoziția Agricolă Unională de la Moscova, pe care am avut fericirea să o vizitez și care reprezintă cea mai puternică mărturie a forței orînduirii colhoznice.

Expoziția, adevărată universitate a agriculturii socialiste, oglindește în chip viu minunatele realizări obținute de colhozuri și sovhozuri prin aplicarea științei și tehnicii celei mai înalte. Grandiosul tablou al marii și bogatei Tări a Socialismului — de la nordul îndepărtat al Siberiei, pînă la regiunile însorite ale sudului, de la mănăstirile cîmpii ale Ucrainei pînă la întinsele stepe ale Asiei Centrale, care se transformă treptat în grădini înfloritoare — ne apare din plin la această expoziție.

Dar expoziția nu este numai o școală în care vizitatorul poate studia metodele înaintate de cultură a plantelor și creșterea animalelor. Ceea ce te uimește și te entuziasmează totodată este frumusețea acestui oraș-grădină cu splendide pavilioane — adevărate palate din povesti — cu minunate parcuri împodobite de nenumărate fîntîni arteziene și de milioane de flori, din cele mai variate specii. Mîini harnice și pricepute au sfleuit cu multă dragoste și măiestrie fiecare colț al acestei minunate opere care este Expoziția Agricolă Unională.

Un loc de cinste este rezervat în Expoziție oamenilor de știință și inovatorilor care, urmînd învățătura marelui transformator al naturii I. V. Miciurin și a altor savanți sovietici, au reușit să creeze noi soiuri valoroase de plante și rase de animale sau să elaboreze noi metode agrotehnice menite să sporească din ce în ce rodnicia pămîntului. Aici am putut admira, printre altele, minunatele soiuri hibride de grîu obținute de acad. N. V. Tișin prin încrucișarea grîului cu pirul. Savantul a reușit să smulgă acestei buruieni (pirul) unele în-

sușiri prețioase, cum ar fi, de pildă, rezistența la boli și întemperii, și să le dea grîului. Hibrizii săi nr. 599, nr. 186 și nr. 1 dau producții ridicate ce întrec adesea 5000 kg boabe la hectar și sînt mult apreciați de colhoznicii din regiunea Moscovei și din alte regiuni.

Dar ce minunate realizări au obținut și crescătorii de vite! Iată, de pildă, grajdul de vaci al colhozului „12 Octombrie” din regiunea Kostroma. Aci se pot admira renumitele vaci de rasă „Kostroma”. Colhoznicii obțin de la fiecare vacă cîte 5233 litri lapte anual. Sînt însă și exemplare care depășesc cu mult această producție. Așa este vaca „Volshebnîța”, care a dat 11.689 litri lapte într-o singură perioadă de lactație, sau vaca „Komsa”, din același colhoz, care dă 51 litri lapte pe zi cu cca. 4 la sută grăsime.

În pavilionul „Ural” se poate vedea, printre altele, un stand consacrat special cercetărilor și strălucitelor rezultate obținute în lucrarea pămîntului de Terentii Semionovici Malțev, conducătorul stațiunii experimentale din colhozul „Poruncile lui Lenin”, regiunea Kurgan din Transural. Aplicînd un nou sistem de prelucrare a solului, Malțev a reușit să ridice fertilitatea lui și să sporească mult producția la hectar, la toate plantele agricole.

Recoltele bogate obținute de colhoznici se datoresc în mare măsură mecanizării lucrărilor agricole. Pavilionul „Mecanizarea și electricizarea agriculturii”, cea mai mare construcție obținută în Expoziție, își înalță maiestuos cupola, dominînd celelalte pavilioane. Oamenii se opresc îndelung în fața numeroaselor mașini din sălile marelui pavilion. Mașini, multe și variate — de la puternica combină autopropulsată „Stalinet”, pînă la aparatele electrice pentru mulsul vacilor sau tunsul oilor — toate menite să ușureze munca colhoznicilor și să-i ajute în lupta pentru producții din ce în ce mai bogate.

Știința și tehnica au pătruns pe ogoare pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale Uniunii Sovietice. Iată, de pildă, colhozul „Stalin” din regiunea Taldî-Kurgan. Acest colhoz, pe care l-am vizitat, se află în partea răsăriteană a Kazahstanului, nu departe de granița R. P. Chineze. Este unul dintre nenumăratele exemple care demonstrează din plin strălucitele rezultate ce se obțin prin îmbinarea științei cu practica, în munca plină de avînt a oamenilor care construiesc comunismul. Aci se vădește străduința pe care oamenii o depun pentru înflorirea gospodăriei lor.

Cu multă mîndrie vorbesc colhoznicii de bătrînul Nurmambetov Ahîk, Erou al Muncii Socialiste, care a reușit să obțină o recoltă de 86.000 kgsfeclă de zahăr la hectar. Exemplul lui a fost urmat de mulți alții. Maiștrii în cultura sfeclii de zahăr ca Dairova, Serikov, Isbulatova și alții au strîns recolte record de 80.000 kg la hectar. În colhozul „Stalin” munca a devenit de mult o chestiune de onoare.

Pionieri sovietici, înștiinți de profesora lor, vizitează Expoziția „Cartea pentru copii în R. P. R.”, care a fost deschisă la Leningrad.

Ciocîrlia

de Tiberlu UTAN

— Rîde ciocîrlia sub arcuș,
Parc-ar vrea să zboare — acuși-acuși.

Ciocîrlie-lie de la noi
Văd că mi-ai luat-o înainte...
Pasul omenesc e mai greoi,
Zborul tău — ca glonțul cel fierbinte.

Ciocîrlie-lie, ce tresari?
Mi te-a prins pesemne iarăși duca...
Depărtările sînt tare mari
Pîn'la naiul lui Fănică Luca.

De pe strune zboară același tril,
Ce îl știu de cînd eram copil.

Ciocîrlie-lie, cîntec vechi,
Ce aripi îți dete țara-mamă! —
Chiar străinii zborul îți-l petrec,
Să cobori la ei din slăvi te cheamă.

— Cîntă pioniera Salaihă
Cîntec izvorît în țara mea.

Nu, aicea nu ești prin străini,
Te au primit cu-afîta prietenie...
Ai văzut puține înălțimi
Ca acestea, lie-ciocîrlie.

M-aș sui să pot cu tine-n slăvi
Și-am cînta-mpreună prin dumbrăvi...

Cioplona-Ată (U.R.S.S.), 1954

exemplu îl dă însuși președintele colhozului, tovarășul Aldaberghenov — Erou al Muncii Socialiste și deputat în Sovietul Suprem. Broșura despre cultura sfeclii de zahăr pe care a scris-o este studiată cu mult interes de către cultivatorii de sfeclă din multe colhozuri.

Cu ajutorul noii combine pentru recoltat sfeclă — pe care am putut-o admira la Expoziție și pe care colhoznicii de aci au primit-o de curînd — se va culege și anul acesta roadă bogată de pe frumoasele lanuri de sfeclă cultivate cu soiul selecționat de stațiunea experimentală Ramonskaia. Mecanizarea lucrărilor, utilizarea îngrășămintelor selecționate, buna îngrijire a plantelor — permit colhoznicilor să obțină producții din ce în ce mai mari la toate culturile agricole.

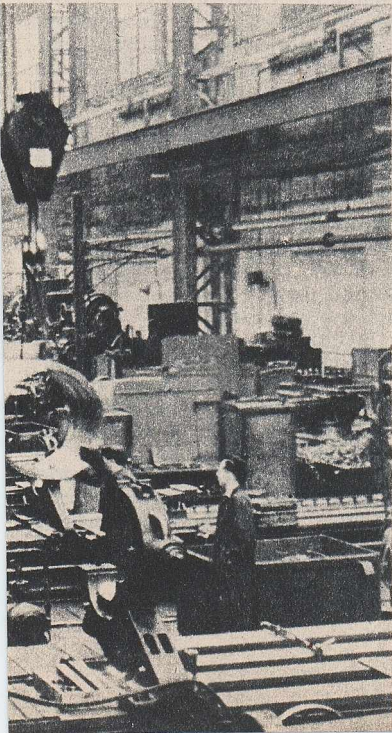
Succese însemnate obțin și crescătorii de animale. Cele 18.800 oi, 1050 vite cor-nute, 270 porci, 450 păsări etc., aduc mari venituri colhoznicilor. De unde în 1950 veniturile provenite din culturile agricole și creșterea animalelor erau de 2.320.000 ruble, în 1953 venitul a crescut la 4.301.000 ruble. Pentru o singură zi-muncă colhoznicii au primit 3 kg cereale, 500 gr zahăr, 5,5 ruble, 3 kg nutreț pentru vite și altele. Colhoznicul Demesinov cu soția sa au primit la sfîrșitul anului 8.500 kg cereale, 80 miei și 5522 ruble, iar familia colhoz-

nicului Tiliambaev a primit 12.000 kg cereale, 75 miei și 8.000 ruble.

„Anul acesta veniturile noastre vor fi de peste 7 milioane ruble” — ne-au spus cu justificată mîndrie colhoznicii.

O dată cu creșterea veniturilor, se ridică și nivelul de trai al colhoznicilor. În locul vechilor case bătrî-

Într-o hală a uzinei „Elektrosila - S. M. Kirov” din Leningrad se prelucurează arborele motor al unei din uriașele turbine ale hidrocentralei de la Kuibîșev.

MIHAI BENIUC

Partidul m-a-nvățat

Cînd șchiopătînd în gropi am dat
 Partidul nu m-a lăudat.
 M-a tras mai zdravăn de urechi
 Pentru păcatele mai vechi.
 Dar mi-a ținut mereu în față
 Lumina lui: Poftim și-nvățal
 La greu mi-a fost ca un părinte.
 Mi-a cercetat cu luare aminte
 Și pasul strîmb, și pasul drept,
 Și m-a-nvățat să rabd, s-aștept,
 Să nu m-aprind în vîlvătaie
 Și să mă sting ca foc de paie.
 Și m-a-nvățat cînd dau peste vrăjmaș,
 Să nu mă uit ca juncul în imaș.
 Și m-a-nvățat că fără de popor
 Ajungi curînd o coadă de topor.
 Că fără muncă omul nu e om,
 Cum nu e pomul fără ramuri pom.
 Și pentru tot ce-mi dete larg și darnic
 Imi cere doar să fiu în toate harnic.

Inscripție

Să fii partidului oștean,
 Gata mereu în gînd și-n faptă,
 Să dai o judecată dreaptă
 Și să nu tremuri de dușman.

Adaugă-i zile zi de zi
 Spor luminos de ore muncă,
 În prima linie te-aruncă,
 Nu pregeța, nu lîncezi.

Te-nscrie primul voluntar
 Cînd lipsă e de bărbăție
 Și biruința ta să fie
 Steag pus pe zidul adversar.

Ești comunist, fii deci eroul
 Răspunzi de fericirea lumii
 Aici pe suprafața lumii
 În evul luminos și nou.

Cîntece și basme romînești

Uzina de tractoare. Stalingrad
 Palatul Cultural. Alături Volga.
 Îi spun însoțitoarei noastre Olga:
 „Mergem la bibliotecă, neapărat!”

Copiii schimbă cărți la un ghișeu.
 Întreb pe unul cum îl cheamă: Vova.
 Și ce-a citit? Din mîna cartea-i ieu.
 Ca licuriciul mă atrage slova.

Sînt „Cîntece și basme romînești”
 În limba rusă! Cîntece și basme...
 Mă simt furat spre plaiuri din povești
 Cu romînești icoane și fantasme.

Ileana, Făt-Frumos, Novacii, Dolca,
 Cînd m-au văzut au rîs cu voie bună
 Și-au vizitat cu mine împreună
 Uzine de tractoare, lîngă Volga.

nești din satul kazah se ridică
 acum locuințe frumoase și luminoase.

Centrala electrică a colhozului
 produce curentul necesar pentru
 luminarea străzilor și locuințelor.
 „Lampa lui Ilici” s-a aprins de
 mult în casele colhoznicilor. În
 curînd, locul vechii stațiuni elec-
 trice, cu o capacitate de 30 kw, îl
 va lua o nouă centrală, mult mai
 puternică, de 150 kw. Stația de
 radioficare transmite, prin cele 2000
 difuzoare instalate în locuințele
 colhoznicilor, concerte, conferințe,
 piese de teatru.

În toate orașele din Uniunea Sovietică se construiesc cu repeziune cartiere întregi
 de locuințe pentru oamenii muncii. În fotografie: case noi de locuit în strada principală
 a Kievului — Kreșciatik.

O atenție deosebită se dă în
 colhoz răspîndirii științelor și culturii.
 La concerte, lecturi literare,
 reprezentații de teatru, participă cu
 multă bucurie colhoznicii; mulți
 dintre ei fac parte din diferite
 echipe artistice. Pentru ridicarea
 nivelului profesional, în colhoz se
 țin cursuri agrotehnice de cîte trei
 ani; unii dintre fiii colhoznicilor
 frecventează școli superioare, iar
 alții au absolvit institute de învățămînt
 superior.

Timpul petrecut în colhozul
 „Stalin” mi-a dat posibilitatea nu
 numai să fac cunoștință cu nive-

lul de trai ridicat al colhoznicilor,
 dar să și întrevăd în mod cît se
 poate de clar luminoasele perspec-
 tive ce se deschid tuturor oame-
 nilor sovietici.

Cît de multe s-au schimbat în
 viața poporului kazah! Cîtă deose-
 bire între traiul greu și plin de
 obidă pe care-l duceau kazahii
 înainte de Marea Revoluție, și
 viața lor fericită de astăzi! Regimul
 sovietic a creat cele mai bune condi-
 ții pentru o puternică dezvoltare a
 forței creatoare a poporului kazah.
 Acest lucru l-am simțit din plin
 și cu ocazia vizitei făcute la Aca-
 demia de Științe a R.S.S. Kazah.
 Tovarășul Kunaev Dimaș Akmedo-
 vici, președintele Academiei, ne-a
 vorbit cu multă căldură despre
 munca rodnică a oamenilor de știin-
 ță ridicați din popor și care muncesc
 pentru fericirea poporului. Acti-
 vitatea de cercetare științifică dusă
 în cadrul institutelor Academiei
 este strîns legată de dezvoltarea
 republicii, de ridicarea nivelului de
 trai al oamenilor muncii. Sînt cer-
 cetate bogățiile subsolului și pune-
 rea lor în valoare de către Institutul
 Geologic și Institutul de Mine.
 Institutul de Pedologie se ocu-
 pă de folosirea rațională a
 solului, precum și de punerea
 în valoare a noilor terenuri. Și
 astfel, toate institutele științifice
 sînt preocupate de probleme legate
 direct de îmbunătățirea și înfrumusețarea
 vieții poporului.

„În Kazahstan — ne-a spus preșe-
 dentele Academiei — urmează a fi
 puse în valoare în anii 1954—1955
 aproape jumătate din cele 13 mili-
 oane ha de pămînturi înfelenite
 și virgine. Această problemă preocu-
 pă pe mulți dintre oamenii de
 știință care, alături de colhoznici

și muncitorii din sovhozuri, au
 pornit la realizarea acestei sarcini
 menite să contribuie la bunăstarea
 poporului.”

Un număr de 1699 colhozuri,
 214 sovhozuri și 283 stațiuni de
 mașini și tractoare participă la
 această măreață acțiune. De pe pămînturile
 destelenite colhoznicii au
 și cules recolte bogate. Astfel colho-
 zul „Drumul lui Lenin” din Kazah-
 stanul de nord a obținut, de pe
 pămînturile noi, producții de peste
 3000 kg grîu la hectar.

O activitate deosebit de rodnică
 o au oamenii de știință care lucrează
 în cadrul Institutului de Biologie
 aplicată. Avînd la bază învățătura
 micirunistă, biologii creează noi
 rase de animale de o mare valoare
 economică. Arharul-merinos (o nouă
 rasă de oi creată prin încrucișarea
 rasei de oi merinos cu Arharul săl-
 batic), noua rasă de capre de Angora,
 hibridul între porcul domestic și
 porcul mistreț — iată doar cîteva
 exemple din succesele obținute pînă
 acum, realizări de o mare impor-
 tanță științifică și practică.

În Institutele Academiei de
 Științe, la filiala Academiei de
 Științe Agricole, în facultățile Uni-
 versității, peste tot am întîlnit un
 puternic avînt spre noi realizări,
 spre noi succese.

Optimismul robust al oamenilor
 sovietici, care privesc cu nădejde
 spre viitorul luminos al patriei
 lor, l-am putut observa pretutindeni
 în marea țară prietenă. Acest opti-
 mism se explică ușor, dacă te
 gîndești la faptul că toate efor-
 turile depuse de oamenii sovietici
 sînt puse în slujba ridicării continue
 a nivelului material și cultural al
 celor ce muncesc, în slujba fericirii
 poporului și a păcii.

MESAJUL BANDURIȘTILOR

Cu florile prieteniei în brațe, banduriștii răspund ovațiilor publicului pentru trainica prietenie dintre poporul nostru și popoarele sovietice.

...Din mijlocul banduriștilor îmbrăcați în tradiționalul port ucrainean — cu cămăși măiestrit înflorite și pantaloni albaștri, largi — s-a ridicat deodată un cazac cît un munte, cu mustața stufoasă ce cade generos peste colțurile gurii, cu priviri în care se împleteau un umor reținut cu o gravitate solemnă. Peste acompaniamentul fin și melodos al bătrînelor bandure — cu care rapsozi din urmă cu veacuri chemau poporul însoritei Ucraine la luptă pentru libertate — vocea solistului se prăvăli ca tunetul ce însoțește ploaia de primăvară, vigoasă dar plină de lirism, caldă și cu surprinzătoare dar necăutate efecte comice. Pavel Kolesnik — cel pe care fotografia din dreapta ni-l înfățișează alături de solistul Semion Prîtisk — cînta un vechi cîntec satiric ucrainean, plin de haz. Lîngă mine, cineva a exclamat: „Parcă a coborît din tabloul „Zaporojenii” al lui Repin.

Și asemănarea între banduristul sovietic și acea neîntrecută imagine plastică pe care Repin a adus-o despre zaporojanul clocotind de nestăvilită forță și vitalitate, de o robustețe spirituală și un umor sănătos, era într-adevăr impresionantă. Cei cîteva zeci de banduriști ai Capellei emerite de stat din R. S. S. Ucraineană ne-au făcut cunoscute, prin cîntecul lor, ceea ce și marele Repin exprimase cu cîteva decenii înainte, prin mijlocirea artei plastice: profilul moral și viața unui popor viteaz și neînfricat, iubindu-și cu fierbinte patriotism țara.

Năvalnică și cuceritoare, senină și profundă, a fîșnit din cîntecele oaspeților noștri banduriști veselia poporului Ucrainei, al cărui subtil și ascuțit simț critic surprindea și ridiculiza în cîntec femeile leneșe, viciul beției („A arat țăranul marginea drumului”), bărbații excesiv de preocupați de farmecele nevestii („Vecina”).

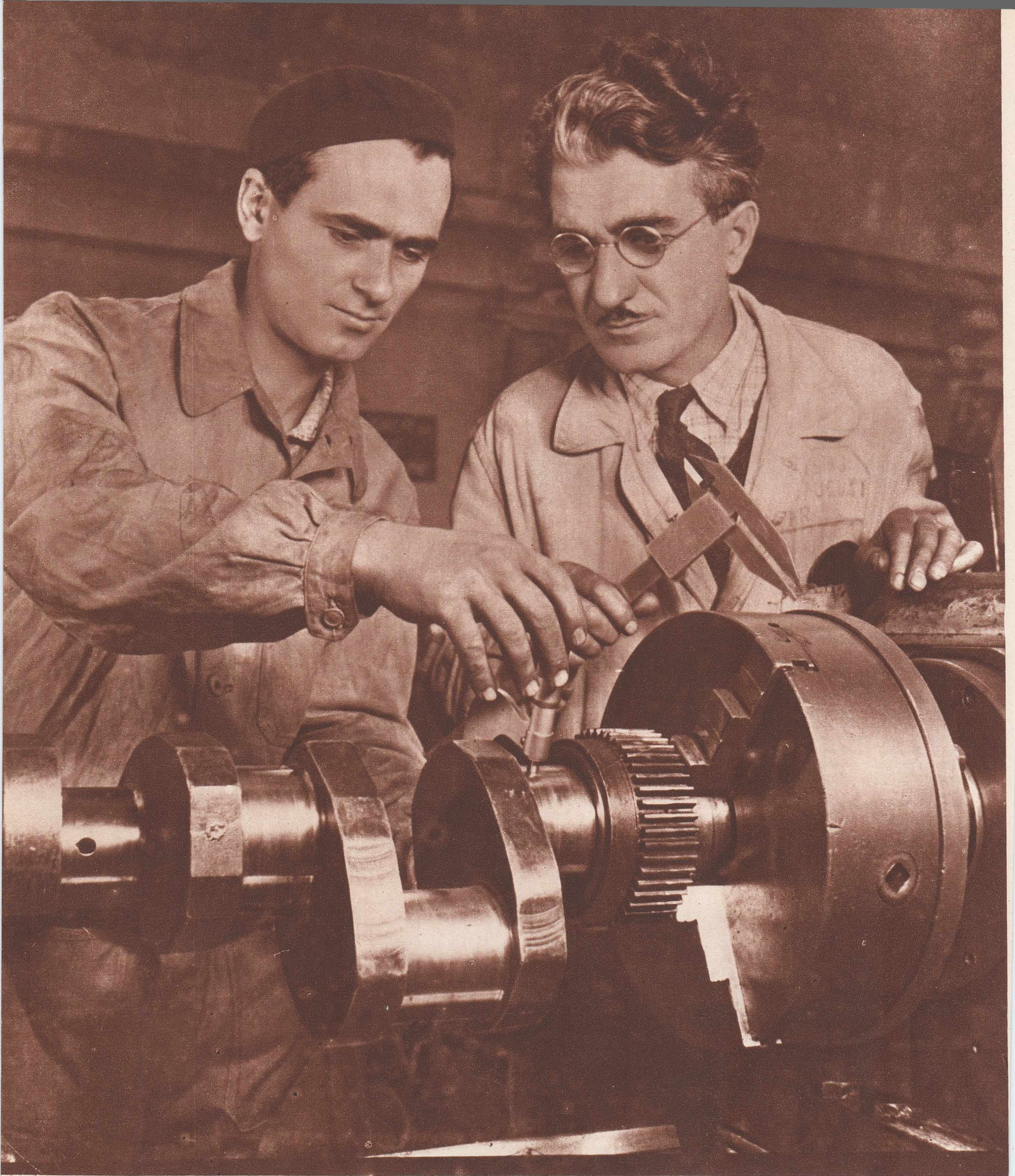

Cîțiva dintre banduriștii Capellei emerite de stat din R.S.S. Ucraineană
(Fotografii de L. TIBOR)

De străvechii cîntăreji peregrini, care purtau odinioară de-a lungul Ucrainei cîntecul chemător la luptă, învăluit în poezia melodiilor cazace, ne-a amintit apoi Alexandr Griclanți, a cărui voce de limpezimea cleștarului ne-a transmis în „Ah, ce noapte frumoasă” fiorul îndrăgostitului ce-și așteaptă iubita, ne-au amintit Petro Savaiko și Semion Prîtisk, Boris Cerkasov și Nicolai Ostacenko. Dar cît de lung este drumul de la banduristul urmărit de legea țaristă și pînă la banduristul liber ce cîntă în Capella emerită a R.S.S. Ucrainene, cît de adînc deosebită este situația acestora, am înțeles-o pe deplin atunci cînd i-am ascultat interpretînd cîntecele vieții lor noi. În „Partidul e cîrmaciul nostru” de Muradeli sau în „Cîntec soldăresc” de Jarkoski, a apărut mai puternică și mai grăitoare ca pînă atunci bucuria intensă și creatoare pe care o trăiește, în anii marilor construcții comuniste, acest popor harnic și înzestrat.

Și, ca întotdeauna cînd oaspeții noștri sovietici vor să-și manifeste caldă prietenie față de poporul gazdă, doi dintre cei mai buni soliști ai ansamblului — Serghei Riabov și Petro Savaiko — au cîntat, într-o rominească plină de farmec, romanța „Cobzar bătrîn” și violul cîntec „Hai la vie”. Ascultînd pe banduriștii sovietici cîntînd în limba noastră, sub bagheta maestrului emerit Al. Minkovski, cîntece dragi nouă, am încercat o dată în plus simțămîntul adînc și întăritor al marii prietenii ce leagă poporul nostru de popoarele sovietice.

S. F.

Comuniștii trebuie să fie stăpâni deplinți ai tehnicii. Maistrul comunist Pau Ion îl ajută îndeaproape pe candidatul de partid Tudor Iulian de la uzinele „23 August” să-și însușească o cât mai înaltă calificare

ÎNTR-O NOAPTE

de Maria ARSENE

Ilustrație de Jana POENARU-DUȘA

Seară de noiembrie.
Ulicioara îngustă și noroioasă din mahalaua Abatorului și-a potolit foamătul. Rar, ește un trecător spârgea cu pași tîrșiți liniștea, împungînd noaptea cu vîrful aprins al unui chibștoc de țigară.
Apoi, către orele zece, ulicioara adormi de-a binelea. Căsuțele cu acoperișurile pleoștite își stinseseră ochii ferestrelor.
Și tot atunci, felinarul cu gaz, din capul stîlpului înșipt în trotuar, începu să clipească, zvîrlind obosit pe trotuar o pată galbenă și murdară.

La numărul opt din uliță locuia Stancu lăcătușul. Stancu se însurase de curînd cu o fată săracă de la țară, Irina.
Ocupau amîndoi o cămăruță în fundul curții. O cămăruță atît de mică, că în afară de patul și cele două scaune nu mai putea cuprinde un dulap.
Alături de Stancu, în același fund de curte, locuia Vasile. Vasile era zugrav și neînsurat. El avea o odaie mai mare. Dar, ca să intre în odaie, trebuia să treacă printr-o săliță, în capătul căreia se găsea chepengul pivniței.

Pivnița era tăiată în pămînt. Ca toate pivnițele din mahala. Drept dușumea, Vasile îi așezase un rînd de blăni. Ca să nu se înfunde piciorul în clisa viscoasă. Însă pereții îi musteau de umezeala strînsă în zece de ani de căsuța bătrînă.
Totuși, pivnița nu se asemăna cu celelalte din mahala. Era mobilată. O masă pătrată.
Un scaun și o lampă cu petrol prinsă meșterit cu un cui și o bucată de scîndură în tavan.

Munca începuse pe la opt seara. Erau trei în pivniță. Vasile, o femeie și încă un bărbat.
Pe masă stătea înfînsă o pînză ceruită, ca un brîu stacojiu. Pe scaun, un maldăr de foi albe tăiate de mărimea unei jumătăți de pagină de ziar.
Femeia era între două vîrste. Avea părul strîns sub o basma, fața prelungă și privirea vie. După spinarea puțin adusă și palmele bătătorite și, mai cu seamă, după felul simplu al îmbrăcămîntei, se cunoștea că e muncitoare, undeva pe la vreo fabrică.

Bărbatul avea părul cărunț și mîniile dibace. Lua cu îndemînare cite patru foi de hîrtie deodată, le așeza pe valul de pînză și le netezea cu palma.
Vasile trecea peste ele un tăvălug mititel. Un sul de cauciuc prins într-un bețișor.
Sulul se plimba înainte și înapoi pe hîrtii, după care se ridica tăvălugul.
Atunci omul cu părul cărunț desfăcea ușurel hîrțile de pe ceara pînzei. Se uita o clipă la ele. Foile erau înnegrite de o slovă mărunțită, ca de tipar.

Alte foi veneau la rînd. Vasile călătorea sulul de cauciuc și peste ele.
Foile se acopereau de litere, de cuvinte, de fraze... Ba chiar și un desen se putea vedea lămurit în lumina tulbure din pivniță.
Femeia le strîngea repede, rînduindu-le pachet. Și tot ea avea grijă să dea hîrtie albă la mînă.
Din ce în ce, foile scrise se înălțau teanc, în timp ce maldărul de hîrtie albă scădea.
Nimeni nu vorbea. Orice cuvînt ar fi fost de prisos. Lucrau cu nervii încordați, cu urechea trează.

În noaptea aceea, Stancu nu a putut dormi. Somnul nu i s-a prins de gene.
— Ce-i cu tine, măi bărbate? — îl întrebă femeia.
Stancu sălta din umeri. Ce să-i răspundă? Iacă, nu mi-e somn și pace. Nici nu s-a dezbrăcat. Fuma țigară după țigară. Cămăruța s-a umplut cu fum albăstrui și înecăcios.
— Dezbracă-te, măi omule!
— Nu mi-e somn.
Irina îl privi lung, ciudat i se părea bărbatul în noaptea aceea.

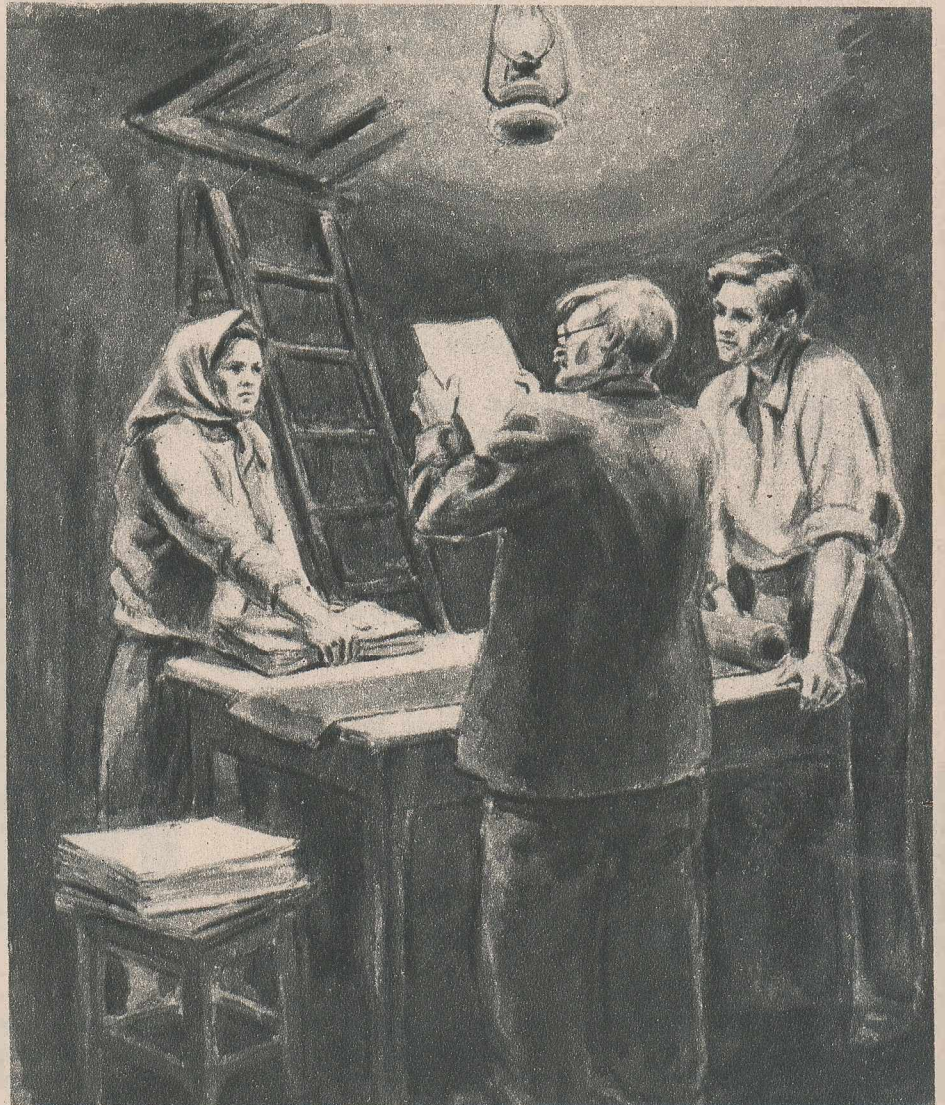
S-a întîmplat ceva cu el, gîndi ea. Și oftă. „Are un necaz și-l ține ascuns la inimă”. Și pe dată simți că-i vine să plîngă de neîncrederea ce i-o arăta bărbatul.
— Ai tu ceva, Stancule!
— Am.
— Spune-mi și mie.
— Îți spun.
— Te ascult.
— Nu mi-e somn.
Irina se supără de-a binelea.
— Și ai să stai toată noaptea așa? Cu țigara în gură și cu ochii zgîlți pe fereastră?
Stancu zîmbi.
— Ai dreptate. An să ies atunci în curte
— Stancule!
— Hai culcă-te și nu te mai frămînta. Nu mi-e somn. Ce vrei să fac? Să număr petele de igrasie de pe tavan? Mă plimb pe-afară pînă mi s-o face de dormit...

Liniște.
Undeva, într-o curte, un cîine latră speriat.
Un altul încearcă să-l imite, dar, somnoros, renunță.
O mașină își huruie motorul.
Huruitul se apropie, se întetește...
Două fișii puternice de lumină albă înjunghie bezna.
În colțul străzii mașina s-a oprit. Conurile orbitoare ale farurilor se sting. Ușa de tablă

a automobilului pocnește sec. O umbră coboară.
Stancu urmărește atent cele ce se întîmplă în capătul ulicioarei. Zvîrle țigara și cuprins subit de tristețe, fluieră o doină duioasă.
În pivniță lucrul a încetat. Vasile a stins lampa. Sulul de pînză și foile tipărite au fost strînse grămadă. Chepengul pivniței s-a deschis. Vasile urcă în săliță și privește la Stancu, vecinul care, chinuit de nesomn, fluieră rezemat de poartă...
Stancu mai șuiera o dată despre ciobanul cel necăjit care slugărea, încrîncenat, la chiabur și apoi tace.
Tace și iarăși zîmbește Stancu. S-a alarmat degeaba. Din mașină coborise, beat ca de obicei, doar domnul Iancu, perceptorul. Domnul Iancu care are trei mii de lei leafă pe lună și face de două ori pe săptămînă cite un chef de cite cincisprezece mii.
Stancu se întoarse cu fața spre geamlicul săliței lui Vasile zugravul și fluieră acum un cîntec vijelios, ca pe malul Oltului, despre un haiduc care pedepsește pe un ciocol...
În pivniță lucrul a reînceput.

Mai cu grabă, ca să se termine curînd hîrțile cele albe.
Către ceasurile trei din noapte, bărbatul cel cărunț a ieșit în curte cu un pachet la subsuoară.
Stancu privi întîi peste gard, apoi îi făcu semn cu capul. Omul se strecură pe lîngă dînsul și-i șopti în treacăt:
— Noapte bună, tovarășe!
— Noapte bună, tovarășe — răs-punse Stancu încet.
După cîteva minute plecă și femeia cu un pachet.
Noapte bună, tovarășe!
— Noapte bună...
Vasile ieși cel din urmă.
Se apropie de Stancu.
— Făcurăm și treaba asta, Stancule!
— O făcurăm, măi Vasile, că trebuia.
— Noapte bună...
— Noapte...

Noapte bună!
Dar nu pentru boieri.
Căci în noaptea aceea s-a tipărit și s-a trimis spre răspîndire în cinstea lui 7 Noiembrie încă un număr din „Scînteia”. „Scînteia” ilegală. Cuvîntul Partidului.

In Editura Tineretului va apare in curând volumul de poezii
„Făurari de frumusețe” de Cicerone Theodorescu.

Poeziile „Somaj”, „La Vidrighin” și „Cel care scurmă jarul”
fac parte din ciclul „Copiii cartierului”, tablou al trecutului de
luptă al poporului nostru, luptă la care participă și adolescenții
care trăiesc viața cartierului Grivița din anii aceia.

FAURARI DE

Ș O M A J

Iți pierde puterea
Și ușile toate
Au fost încercate:
...Nimic, nicăierea!

Răspund, toți ca unul,
Să-i ardă un foc:
— Să tragi și cu tunul,
„Noi nu avem loc”...

Dă, vîntul, grămadă
Și ca un berbec
Mă-mpinge-n zăpadă.
Abia pot să trec.

Scot aburi. Sînt learcă.
Mi-e spatele ud...
„Mai vezi, mai încearcă”...
Pe maica aud.

Ei rîd, ei fac glume:
„Ce țînc dobitoc!”
Așa e. Pe lume
„Noi nu avem loc”...

Și merg... Descheiată
Mi-e haina la piept.
Dau, țîngului, roată,
Și-nțreb... Și aștept...

„Mihai”... Aud bine:
„Mihai, nu ți-e frig?”
Mă strigă... Dar cine?
Sau singur mă strig?

E maica. Așa e.
Prin geam — abia suflă —
O văd, pe-o copae,
Cum spală o rufă.

Dar trupul, ca plumbul
Se lasă, să cadă...
E bine-n zăpadă.
E-un veac, de cînd umblu.

Le-oi spune: „la lasă!...
(de-or fi să mă scoale)
„Zăpada-i mai moale,
Ca perna de-acasă...”

Slou, patul îmi trece
Prin oase — de tare!
...Zăpada nu doare.
Și nici nu-l mai rece.

Ce vrei? Ce vă pasă?
(Iși vîră, ei, coada...)
„Mai bună-i zăpada
Ca perna de-acasă!...”

Și vine o umbră
Prin seară... E-aci.
Dar ce se întîmplă?
Și cine-o mai fi?

...Mă trage, din stradă,
Chitic... E-al lui, glasul:
„Ce cauți cu nasul
Acolo-n zăpadă?”

Zic: — Du-te la dracu’
Și lasă-mă-n pace!
Și-aud: — Ei, săracu’l
la haide încoace.

„Așa, mori cu zile...”
— Da’ ce vrei acu’?
...S-audă Vasile
„Ce cîrpă ești tu!”

Chitic și Vasile,
Prietenii mei,
De rișcă și bile...
„Da’ce e? Ce vrei?”

De toate departe,
Departe de tot,
Eram lîngă moarte.
Gemeam: „Nu mai pot”...

Mă ia. Nu mă lasă.
Și maica, la geam.
...Eram lîngă casă.
Și nici nu știam.

Pe ochi, noaptea toată.
Pe suflet, cenușă.
Vasile!... O ușă
Măi e — ne-ncercată.

LA VIDRIGHIN

Praf de stele, cer senin —
Noapte plină de confeti...
Nopți de bal. Un vînt blajin.
Fata, domnișoara Keti,
Logodește c-un strein.
Lume bună se-mpreună.
Merg afacerile strună.
Sînt ovații, aclamații...
Pîină-n fund se bea, ca frații...
Ei, ce vrei — logodna fetii!
Chef, la Vidrighin.

Și în vreme ce dușmanul
Bea și-nfulecă hălpău
Vinu-âl bun și pandișpanul,
Și pe cînd, ca și harapii,
Negri și bărboși ca țapii,
Pavagii — în hîrdău —
Fierb, pe bulevard, cafranul,

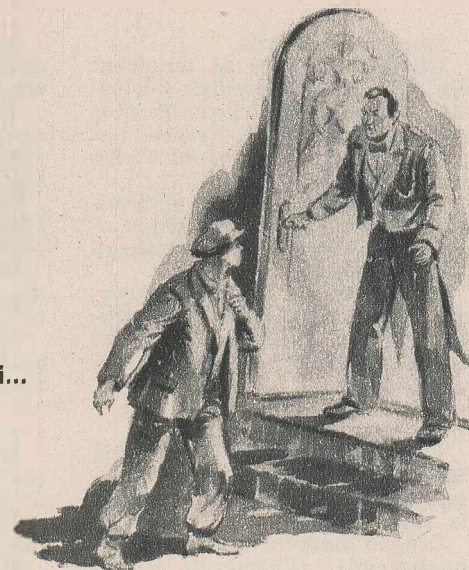
Rău se-nvîrt în capul tău
Foamea, furia, aleanul,
Rău, Vasile, rău.

Vidrighin și-ai lui — halal
De director general —
Ce făcură de-nții Mai?
„N-aveți pîine? Na prescură...”
Moarte, iar, la noi făcură.
Altfceva, cam ce poșteai?

„Nu-i lăsați”, ne spun bătrînii
Orb de ce e Moș Mihai?
„Sînt mereu mai răi stăpînii.”
...Pensia de ce i-o tai?

Meșterul, ca un buhai,
Supărat peste măsură,
Tot pe ucenici înjură:
— Ce te bagi? Ce treabă ai?

Dar dreptatea nici în rai
N-o să-ți cadă mură-n gură...
C-așteptară ei destui
Și-au primit cîte-un cucui,
Cîte-o falcă mai albastră,
Cîte-un os stricat, o coastă:
— Plata muncitorului!

Munca-i pe muncitorește,
Plata — e pe boierește:
Cu bătaia-l logodește,
Cu mizeria-l cunună
Și cu moartea, — lumea bună...
Spune... cui să spui?

Pentru noi, din lumea proastă,
Nu-i dreptate-n țara noastră,
Nu-i, Vasile, nu-i...

Ce lumină sub ferești:
Ca șampania dă-n spume...
La petreceri boierești
Ce de rîsete și glume!

...Te-or goni? De rîs acum e
Dacă ești flămînd pe lume?
Noapte groasă...
Dar nu-ți pasă.
Tot ai să-ndrăznești.

Vor, în tine, să vorbească
Sute, mii de ucenici.
Ard, în brațul tău, furnici.
Ochii, flăcări. Limba, iască.
In obraz cîte-ai să-i zici
Las’c-o să te pomenească.

Nu o dată, la uzină,
L-ai tot așteptat să vină,
Dar mereu — și azi din nou —
Bine știe să-l mai țină

FRUMUSETE

Ilustrații de Violel RADU

Un agent, un câine-Hector,
Tot sub pază, pe director,
Din mașină la birou,
Din birou pîn-la mașină...

Cîinele, te ia cîinește:
Nu e de glumit cu dînsul!
Numa colții și-i rînjește...
Cîinele, ca și stăpîn'su.

Iar în casa boierească,
Și mai greu! Li-i vorba, bici.
Te-a-ntrebat — rîzînd — feciorul
Cu livrea și-obrazul, mască:
"...Delegat de ucenici?"

Namila!... Te-a luat cu zorul:
— Să vorbești? Să intri-aici?
Ai te cară, pui de broască,
Șterge-o. Cum să te primească?
Nici s-audă. Nici...

Nopți de bal și nopți de chin.
Parcă suflete-omenești
Clocotă-n cazanul plin...
Beznă, sub ferești!

Clocotă castranu-n spume...
Pe-amărîte caldarîme,
Muncă... Chipuri arăpești...
...Cum vei face? Greu acum e
Să ridici un glas în lumel!
— Crești, Vasile, crești.

CEL CARE SCURMĂ JARUL...

Rece-i odaia:
Umerii saltă...
— Mă, chestia-ai
Cade în baltă?

Ia o bucată,
Așchii îi zboară...
Unii, să-l vadă,
Se ridicară.

— Cum o să cadă?
— Cade! ...Voci crude...
— Așa s-o creadă
Ei!... se aude.

— Vin alte zile...
— Cin'să le-apuce?
Zice Vasile:
— Noi le-om aduce!

Toți bat podeaua,
Palizi, ca fînul,
— Leagă căjeaua...
— Vine bătrînul!

Palizi ca ceara,
De sărăcie,
Ei: — Bună seara...
El: — Bună fi!

...Are, la buze,
Rană — pesemne —
Cel care-aduse
Trei-patru lemne.

Fața, bătrînă.
Ochii, văpaiei!
...Are — la mînă —
O vîntăle.

Bîștie-n ușă
Iarna... El scurmă
Jar, în cenușă:
— Nu-i nici o urmă?

— Ce să-i faci? Frigul...
— Zile amare!
— Mic e cîștigul...
— Foamea e mare.

El, bătrînește,
Rîde: — Dar ce e?
Nici o nădejde,
Nici o scînteie?

— Nu-il zic băieții.
Unii-s pe grabă.
Gheață, pereții...
Flacăra slabă.

Focul... Ce școală!
El, să-l îndemne,
— Cu socoteală —
Mai pune lemne...

— Fir-ai tu, dracel
...Uite că merge.
Rîde. Se-ntoarce.
Palmele-și șterge.

Ș-apoi Vasile:
— Se mai întrebă?
Ca pe roțile!...
Cum să nu meargă?

Las'c-om aduce
Noi, alte vremuri!

— Cin'să le-apuce?...
— Uite cum tremuri!

Vînt, la fereastră.
Bîștie sticlele.
...In alții, las'că
Bîștie... icrele!

Cellalt, prin dreptul
Flăcării trece:
Umbra lui, pieptul —
Pe zid, cît zece!

Umbra tresaltă,
Cu vîlvătaia...
Vocea lui caldă
Umple odaia:

— Tu, poarta treia...
Tu, poarta doua...
Și-n clipa-aceea
Ochii-s ca roua.

Văd, zdrențăroșii,
Țîncii și robii,
Maci — pajiști roșii —
In gura sobii!

Holde văd, grele...
Grîul Secerișul!
— Voi, la drapele...
— Voi, coperișul...

Ochii-n bătaia
Focului, zboară...
Crește, odaia.
E cît o țară!

...Cel care scurmă
Jar-n cenușă,
Are — la mînă —
Semn de cătușă.

Î M P L I N I R E

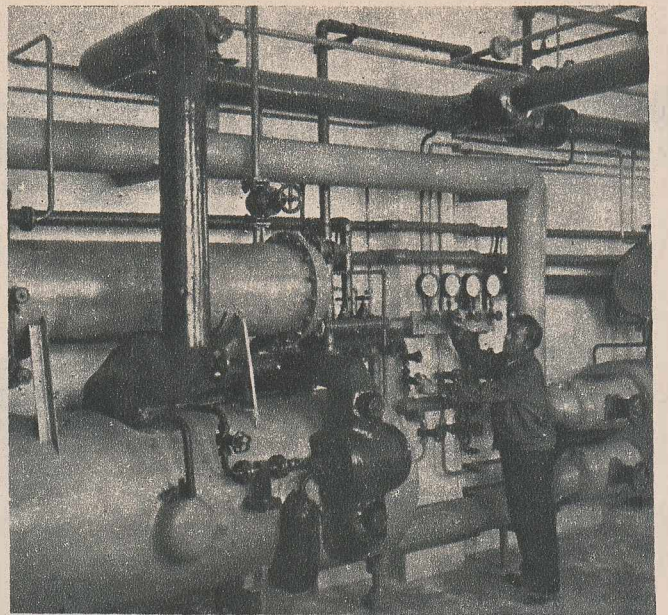
Din toate jertfele trecute,
Un cîntec am să-nalț mereu
Acestei lumi necunoscute,
Mulțimii mari, — eroul meu.

Străbate ceruri, nou-i jînd!
Aprinde-n zbor și bolta rece.
Eroul meu, mulțimea, trece
Prin vremea nouă, biruind.

Pe Grivița, — cu vîntu-n față...
Ai noștri toți au fras din greu.
...Dînd, vieții, slavă — gîndul meu
Sărută fruntea lor de gheață.

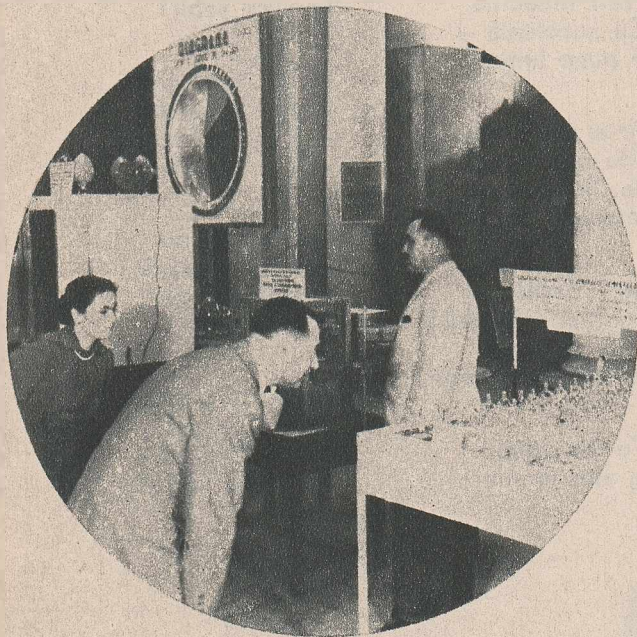
⬆ Culesul bumbacului e în toi. Puful alb a fost strâns cu grijă și de pe întinsele câmpii ale gospodăriei agricole de stat Moșătești, din regiunea Craiova. Strâns în saci, bumbacul e cântărit cu multă atenție, pentru ca nimic să nu se piardă.

⬆ Patria noastră a primit încă un dar prețios: la Remetea a intrat în funcție prima fabrică de lapte-praf din țară. În fotografie: Ștefan Axinescu, șef de schimb la stația de reglare, controlează amestecul lichid din condensator.

fotocronica
FLACĂRII

La Ploești s-a deschis de curând o expoziție agricolă regională. Alături de roadele muncii colectivizatorilor și țăranilor muncitori din regiunea Ploești, poate fi văzut în expoziție un utilaj tehnic din cel mai perfecționat. În fotografie: un aspect din expoziție.

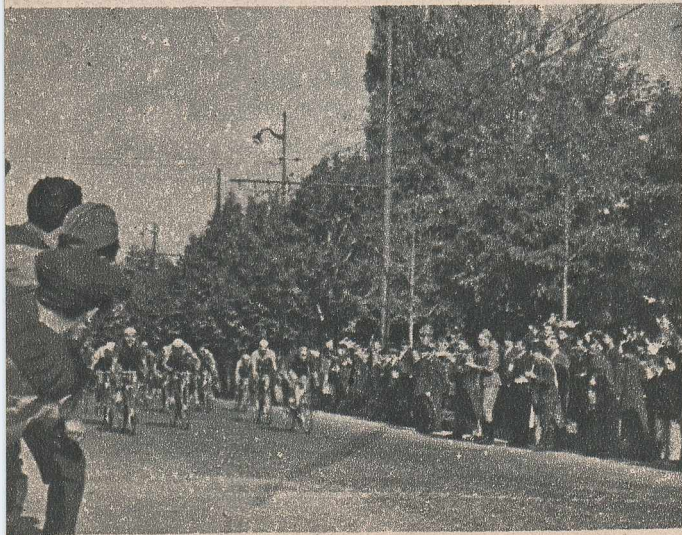

⬆ Vom arăta ce înseamnă avânt tineresc, spun rezultatele obținute de „Secția Tineret 23 August” a Fabricii „Metaloglobus” din Capitală. Într-adevăr, în cadrul întrecerilor socialiste, secția a depășit planul pe luna septembrie cu 31%, iar numai în prima jumătate a lunii octombrie a montat 8500 buc. vase de aluminiu din cele 10.000 ce s-a angajat să le realizeze peste plan.

CIRCUITUL CICLIST AL R.P.R.

⬆ Într-o 3 și 17 octombrie a avut loc cea mai importantă competiție ciclistă de fond a anului, a 4-a ediție a circuitului R.P.R. Dintre cei 71 cicliști care au luat plecare în cursă, 47 au reușit să biruie dificultățile întâmpinate de-a lungul celor peste 1600 km parcurși în cele 12 etape ale întrecerii. Fotografia de mai jos reprezintă primii cicliști care, după ultima etapă, își fac intrarea în pluton compact, în Capitală.

⬆ — E plăcut să îți găsești la magazinul Aprozar de pe Bd. 6 Martie din Capitală — spun gospodinele. Găsești întotdeauna legume proaspete, sortate cu multă atenție, iar tovarășele vânzătoare arată, prin comportarea lor, grija ce o poartă bunei deserviri a cumpărătorilor.

MESTERUL ATELIERULUI DE ARCURI

reportaj de Camil BACIU

Nu mai fusesem de două zile în atelierul arcurilor. De astă dată nu mai eram nou venit. Cunoșteam clădirea de cărămidă ce se ridică într-un colț al complexului Grivița Roșie. Știam hala nu prea lungă, împărțită între forjari și arcurari, și mi s-a părut cunoscută și lumina tulbure în care străluceau mocnit gurile roșietice și verzui ale cuptoarelor. Pentru cine e străin de partea locului, atelierul acesta de fierărie poate părea la început o hală unde grupulețe de oameni lucrează independent unul de altul. Doi stau lângă o foarfece uriașă care geme mușcând bare de oțel, alții rotește un braț de macara care scrișnește greoi, câțiva bat cu baroasele; în jurul unor mese masive sînt măsurate, ciocănite, prinse foi de arc. Trec vagonete purtînd arcuri înroșite în foc și pereții se zguduie la bătaia marilor ciocane mecanice. Și peste acest du-te-vino al fierului se strigă comenzi, oamenii vorbesc și glumesc unul cu altul, dar zgomotul e atât de puternic că trebuie să apropii gura de urechea cuiva dacă vrei să te audă.

Unde oare începe și unde sfârșește aci procesul de producție? Cine-l dirijează și care e mișcarea lui? Eram însă oaspete vechi și nu mi-am mai pus astfel de întrebări. Știam că aci, deasupra vagonetelor, e aplecat Sîrbu Paraschiv (moșul acela înalt, osos, aspru, dintr-o bucată, care lucrează la placă, muncă dură, avînd ambiția să fie în frunte pînă în mai 1955 cînd va ieși la pensie), îl cunoșteam pe cel cu ziarul, pe cărturarul Andrei Marin, și pe Mircea Cristea care mișca pîrghia, zîmbind că una din „partizi” l-a primit la lucru cu toate că fiind beat a lipsit din nou. De asemenea în acest du-te-vino al fierului deosebeam „partizile” de lucru care au în sarcină anumite faze ale prelucrării metalului mort și rece — care trecut prin foc și prin mîna arcurarilor capătă viață, transformîndu-se în arc elastic și mlădios.

Ascultasem istoria acestor „partizi” înființate în 1951 la propunerea meșterului Petre Pitulice. Înaintea lor în atelier se lucra alandala: toți demontau, toți făceau tratament termic, toți probau. Stăteau arcurarii la gura cuptorului, imbulzîndu-se ca niște ospătari la grătar. Nu știa nimeni, cînd un arc era rebutat, cui aparține vina. După ce s-a gîndit luni de zile, după ce a citit „Cuvîntul maștrilor” (zi de zi pînă la ora două noaptea), meșterul arcurar Pitulice, secretarul organizației de la forjă și arcurărie, a propus această soluție: o parte din oameni să monteze, alții să aibă în grijă tratamentul termic, alții la confecționat și reparat. Câțiva dintre bătrîni au protestat: „N-avem nevoie de cinci controale pe cap”. „Dacă e pe-asa — a spus

moș Ion Gheorghe — eu mă duc învîrtindu-mă. Faceți voi cum știți”. Comuniștii însă, și toți care voiau să lucreze cu o normă precisă, lîmpede, l-au susținut pe Pitulice; listele de partizi s-au făcut pe loc și imediat după aceea s-a trecut la această nouă organizare. Rezultatul s-a tradus într-un limbaj deosebit de plastic: în vagoane care nu-și mai frîngeau arcurile. Înaintea de epoca „partizilor”: zece vagoane „căzute în termenul de garanție”, în fiecare lună. În epoca „partizilor”: luni de-a rîndul nici un vagon „căzut”. Alte argumente pentru susținerea noii organizări sînt de prisos. Răspunderea a ridicat calitatea muncii.

Iată deci că fierul acesta bătut, arzînd, gemînd, flăcările auri, scînteile reci ale polizorului, pistoanele uleioase ale preseii sînt înșiruite de-a lungul unui drum în care oțelul canelat devine foaie, și recept, tăiat, montat, probat.

Procesul acesta e dirijat de șefii de partidă. Șefii de partidă sînt dirijați de meșterul Pitulice. Iar meșterul Pitulice s-a întors din concediu numai după vreo zece zile și acum urmărește funcționarea unui mic piston lucitor.

Înțeleg procesul tehnic al confecționării arcurilor, dar nu înțeleg

de ce s-a întors Pitulice din concediu înainte de vreme.

„Lasă-l, îl întrebă mai tîrziu — îmi spune inginerul. Acum e supărat”.

Supărat? De minune. Un om supărat înseamnă că e în conflict cu cineva, iar conflictul semnalează nașterea unei noi situații. Și ce altceva merită să facă un reporter pe lumea asta decît să descopere noul? De aceea îmi scot carnetul și mă apropii de meșter.

„Noroc — spun. — Pe cine ești așa supărat, tovarășe Pitulice?”

— Pe cine? Pe toți.

Ei, socotesc, asta e un conflict deosebit. Trebuie numaidecît să apară de aci o mulțime de lucruri noi. În primul rînd vreau să aflu de ce s-a întors din concediu, cînd mai avea vreo șaisprezece, șaptesprezece zile și el mai avea treabă pe lîngă casă.

Pitulice a zîmbit înciudat. Iată de ce s-a întors din concediu:

Cu o seară înainte aflate că la ședința pe complex atelierul fusese criticat, întrucît rămăsese în urmă cu planul. Pitulice s-a încruntat și a tăcut. (El nu e un om pe care poți să-l superi ușor). S-a dus acasă, unde s-a înciudat mai tare. Se pregătise să repare acoperișul și gardul și să facă o dușumea purcelului

cel mic. Dar nu de asta era supărat. Simțea pentru prima oară, puternic, direct, ce înseamnă să nu lași om în loc.

— Teodora, plec — i-a spus soției. — Mă întorc la atelier.

— Da' ce? S-a terminat concediul?

— Nu s-a terminat, dar nu e timp bun de reparat acum acoperișul; e umed... (Vedea că Teodora nu crede în „timpul umed”) Și apoi, auzi, am fost criticați. Dacă se pun lucrurile pe roate mă întorc, dacă nu, iau restul de concediu mai încolo.

— Bine, să-ți spăl salopeta. Dar dacă te străduiai să-ți lași om în loc...

— Care om? Cum cresc unul mi-l ia. (Vrea să pară îmbufnat, dar nu poate să ascundă că asta îl și mîndrește). Niculae Popa e director adjunct la club, pe Beja l-au făcut propagandist la alte cercuri, pe Pantelimon la fel...

Acum nici nu mai răspunde soției care s-a apucat să-i țeară salopeta cu ibrișin albastru, ci vorbește cu el însuși. „Slab, slab — răspunde însă tovarășul Pitulice la argumentele tovarășului Pitulice. Slab. Asta e o scuza nu un răspuns”.

Ascultînd redarea acestei discuții între cei doi Petre Pitulice, am înțeles împotriva cui se în-

Petre Pitulice explicînd un desen tehnic tinerilor Constantin Leanca, Dumitru Manu, Ion Petra.

— Ei, parcă lucrezi mai bine fără vin — ti spune Petre Pitulice lui Mircea Cristea.

dreaptă supărarea meșterului în special.

Salopeta fiind deci spălată, țesută, Pitulice și-a pregătit lucrurile într-o servietă și lăsând gardul, acoperișul și dușumeaua, a venit la atelier. De altfel cât fusese în concediu n-a stat o zi pe acasă. Ori venea la complex, ori se ducea la piață. Ca să tîrguiască, cumva? Nu. Să se plimbe? Nici asta. Atunci? Petre Pitulice se ducea să mai vorbească cu țărani. Strîngea în jurul lui zece, douăzeci de oameni. Vorbea cîte două ore. Meșterul ăsta masiv, senin, are o perseverență de neînfrînt. E perseverent cînd luni de zile urmărește un nou proces de producție, e perseverent și în discuțiile în care gluma se îmbină cu ridicarea unor probleme ascuțite. Unii țărani simt că orășeanul solid, rumen, cu mustață tăiată scurt, are ceva pe suflet, că anume convingere îl face să vorbească cam naiv uneori — drept care cîțiva zîmbesc — dar fără să-și piardă răbdarea, amintindu-le că și ei sînt oameni, că nu trebuie să-și bată joc de muncitori cu asemenea prețuri, trecînd apoi la chestiuni de „specialitate” (zer, telemea, grăsimă, puțină, scurs, saramură), din care se vede că naivitatea lui oglindește nu nepriceperea, ci anume limpezime sufletească.

Iar Petre Pitulice nu face asta pentru că e deputat în sfatul popular orășenesc, ci pentru că nu poate alt fel. Și cînd a auzit de critica arcurăriei n-a putut alt fel. De aceea la ora șase dimineața a fost la atelier.

— Uite — au spus oamenii — a venit Pitulice din concediu. „S-a întors Pitulice” — a avut el impresia că gîndesc și ceilalți care n-au spus nimic.

După cinci minute a venit Sîrbu — moșul acela înalt, osos, simplu — Peterman roșcovanul, Bărbățeanu.

— Ce facem cu angajamentele? au întrebat. N-avem material.

— Păi, ați căutat?
— Am căutat.

Pitulice s-a supărat.
— Ce fel de comuniști sînteți? Vreți totul la îndemîină? Poate doriți chiar oțel nou (de luni de zile baza materialului prim sînt rezervele interne).

— Treaba noastră e să confecționăm — a spus Bărbățeanu.

— Eu tai, eu încălzesc. Fug de colo-colo, trag, aduc și tot eu să caut? (Peterman e totdeauna gata să-și apere drepturile cu îndrăjire și gata să se încrunte ca fiind nedreptățit).

— Bine — a răspuns Pitulice, — Vă aduc material în două ore. Sînteți muncitori de nădejde, da' cu ochelari de cal.

Chiar din cuvintele astea din urmă se vede că era oarecum pus pe ceartă. S-a mai uitat în jur și a observat că lozincile s-au afumat. Doi băieți din cei tineri (veniți prin D.G.R.M.) țineau un arc anapoda (dacă și cursurile de calificare stau pe loc!), altul a fugit prin dreptul unui baros care vîjia (trebuie ținuți mai din scurt băieții în atelier!)

Pitulice a trecut repede prin sectoarele unu și trei. S-a oprit mai mult în „parcul Oniță”. Parcul acesta e un teren viran, pe care bătrînul comunist Oniță adună piese rămase de la reparații, demontări; le adună din tot acest complex care se întinde pe mii de hectare. A sădit aci adevărate boschete de fier cu grija unui vechi grădinar (măcar de ar avea atîta pricepere și atenție cei de la magazia de materiale!). Un parc botanic ar păli în fața acestor varietăți de regn metallic: arcuri spirale, balansiere, cilindrii, carcase, suporturi, rame, scări, boghiuri, tampoane, calorifere, valve, cuzineți — tot ceea ce formează un element de vagon a fost cules, curățat,

uns, așezat în stive. Parcul e creația bătrînului care întreține aci o gospodărie chibzuită cu venituri de milioane. E așa de puternică pasiunea pentru frumos a lui moș Oniță că într-un colț al acestui parc de fier a ridicat o grădiniță cu un zid scund — ca o kasbah mahomedană — o grădiniță largă de trei pași, lungă de patru, unde a sădit un pomișor (cumpărat de el), a pus un soi de liană într-o amforă și a îngropat piciorul unui ventilator pe care scilipește o piatră de riu.

În fața grădiniței, Pitulice s-a oprit un moment, a zîmbit și a spus în gînd: „Bravo, moșule” — salutul acesta tăcut fiindu-i intrat în obicei. Apoi a început să iscodească după arcuri. Le-a însemnat pe cele bune cu creta și a plecat mai departe. Cine oare — văzîndu-l pe Pitulice sărînd peste traverse, cătărîndu-se peste vreun morman de fierărie — nu știe că a pornit după rezerve interne? De aceea îl și strigă: „Nea Pitulice, am văzut niște 88 pe 130 la Chitila”. „Cît?”. „Vreo două mii” (de kilograme, n. a.). „Asta-mi ajunge pe-o măsă, adu-mi-l numaidecît.”

După douăzeci de minute, bătuse locurile știute, așa cum un vînător se duce drept la adăpătorea animalelor. Au venit apoi lucrătorii, au încărcat. Arcurile-deșeu au fost

aduse în secție. Peterman și ceilalți au recunoscut (fără să spună) că poartă adeseori anume fel de ochelari, în ciuda faptului că sînt meseriași buni și iuți de mîină.

Pitulice era gata să controleze buletinele de ore prestate cînd l-a întrerupt reporterul cu anume întrebări. Reporterul eram eu. Răspunsurile la anume întrebări au fost date pînă acum.

— Aș avea treabă în atelier — a încheiat Pitulice istorisirea căutării arcurilor.

— Vin cu dumneata.

Și am plecat împreună de astă dată. Sîrbu Paraschiv de cum ne-a văzut s-a apropiat.

— Lipsește Fătulescu — a spus el sumbru. — Am uitat să te anunț dimineața. Nu vreau să mă fac de ris.

În întrecerea în cinstea zilei de 7 Noiembrie în afară de obișnuitele angajamente de depășire a normelor, lucrătorii mai vechi au hotărît să ridice calificarea unor tineri lucrători. Iată însă că Fătulescu lipsește, așa că nu i se poate ridica nivelul profesional. Ba îl face „de minune” și pe moș Paraschiv a cărui fierbinte credință e că un comunist trebuie să iasă la pensie fără pată, fiind un exemplu pînă în ultimul moment.

— O să-l discutăm în colectiv — răspunde Pitulice — ca pe Cristea.

Sîrbu Paraschiv lucrînd la „placă” cu candidatul de partid Ion Petre. Bătrînul comunist împărtășește tînrului experiența pe care el a acumulat-o în mai bine de treizeci de ani.

— Da' cît mai curînd — spune Sîrbu. Şi se duce din nou la placă unde-l aşteaptă o foaie de oţel albastru, fierbinte.

— Cum, „ca pe Cristea“? — întreb. Iată cum: Mircea Cristea e un omuleţ zbrîcît înaintea de vreme, în care conştiinţa unei vini permanente se amestecă cu şiretenia. Lipseşte de la serviciu de cîte ori se îmbată. Şi se îmbată des. Cît nu erau „partizi“ n-aveai decît să bei — spun unii din atelier — beai în contul tău. Acum, dacă lipseşti, toată partida trage din greu. Aşa că oamenii nu mai vor să-i ia pe beţivi în partida lor. Nu maiştri le impun asta, ci lucrătorii refuză. Şi critica colectivului e mai aspră ca cea de sus.

Intr-o zi Pitulice l-a găsit pe Mircea după un vraf de piese, ascuns, în vreme ce ceilalţi mîncau sau pleaseră să mînce.

— Ce faci aici?
— Stau.
— Iar ţi-ai băut chenzina.
— Băut.

A doua zi, în faţa colectivului. — Tovarăşi, am rămas după lucru ca să vorbim despre omul ăsta — a luat cuvîntul Pitulice. — Şi-a băut cămaşa, şi-a băut papucii. Nu mai e arcurar de meserie, e beţiv. El n-are palton şi vine iarna, noi rămînem cu treaba la mijloc. Se înhăitează cu cine-i mai al dracului şi trage-i cu rachiu, trage-i cu vin.

— Ba ţuică bulgărească cu sirop... Şi cu paharul mare...

S-a făcut deodată tăcere. Nimeni n-a zîmbit la gluma lui Cristea, care se silea să înfrunte pe toţi aceşti oameni adunaţi să-l critice.

— Ia, uităţi-vă la ţoalele lui — a spus cineva.

Oamenii s-au uitat. Şi deodată Cristea a simţit că o mîneacă în fîlfiie ruptă, că din pantofi îi ies degetele şi că palton nu şi-a cumpărat.

— Nu mai beau — a spus deodată, muindu-se, cu glasul rogit. Nu credea ce spune dar voia să scape din cercul acesta de oameni care îl priveau unii cu milă, alţii supăraţi.

N-a mai băut două săptămîni. Apoi iar a lipsit. Cînd însă şi-a amintit a doua zi că o să-l discute colectivul s-a pus pe lucru şi cîteva săptămîni n-a mai băut. S-ar putea să se lase încet, încet, de „ţuica cu paharul mare“ sub presiunea acestui colectiv de fierari care nu-i îngăduie să intre în iarnă fără palton.

— Ei asta o să-i facem şi lui Fătulescu — spune Pitulice. E încă tînar. O să-l dezbrîcăm noi de astea! („dezbrîcăm“ la arcurărie înseamnă „dezbrîm“). Eu am însă un păcat; îmi plac tinerii entuziaşti, înflăcăraţi. Între ei, încep şi eu să zburd, nu-i critic îndeajuns de sever. În ultima vreme nu i-am criticat sever nici pe băieţii mai leneşi sau care trag spre băut. Dar l-ai văzut pe moş Paraschiv cum se agită? De i-ai fi văzut cum au venit azi dimineaţă la mine că n-au material! Parcă nu puteau să stea? Nu avem oţel, nu lucrăm. Dar sînt în întrecere, sînt fruntaşi şi tot timpul urmăresc graficele. Încearcă numai să-l dai pe Bărbăţeanu la difuzor şi pe Peterman nu. Îţi aprinzî paie în cap. Îl vezi numai cînd se dau rezultatele la difuzor cum rămîne cu pîinea în mînă, stă, ascultă, nici nu mai înghite. Apoi ori mîncîcă în silă, ori îl vezi că se uită în jur să vadă

dacă au auzit toţi. Ascultă, Peterman, cum stai cu economiile?

— Peste două'spe mii cinci sute de lei.

— N-ai să faci douăzeci şi cinci de mii pînă la 7 Noiembrie!

— Eu?!

Sprîncenele roşcovane ale lui Peterman s-au ridicat spre frunte. Ion Teletin, ajutorul lui, suride:

— O să facem — spune el domol, moldoveneşte.

Ajutorul e ras proaspăt şi numai zîmbet. Vorbeşte liniştit, sfătos, cu toată lumea, e gata să explice de zece ori şi să asculte de zece ori, dar fără să cedeze un pas. Peterman e violent („dacă nu ţipi nu se face treabă“, „mai bine nervos decît prost“), însă cedează. Şi acum e îmbufnat.

— Material nu vine. Angajamentul trebuie ţinut.

— Şi cine-i de vină?

— Dracu-i de vină, spune Peterman.

— Mă, tu eşti supărat din cauza stimulentului, măi. Şi te zgîrie şi munca asta de partid care ai lăsat-o în urmă...

— Păi, chiar aşa. Ce, o duc uşor cu atîţi copii? Nu trebuie să le cumpăr, să le fac...

— Cîte perechi de pantofi sînt în casa ta?

— Toţi copiii au. Eu am două perechi. Şi?!

— Îmi amintesc — spune încet Pitulice — că prin '42 o fată de a ta s-a îmbolnăvit de reumatism fiindcă mergea în zăpadă cu galenţi de lemn.

Deodată Peterman tace.

— Fata aia a mea, care s-a îmbolnăvit de reumatism a murit — spune el apoi înăbuşit — Asta înseamnă că acum să-şi facă unii de cap, să nu ne dea la-ndemînă?

— Asta înseamnă să nu te vîlcăreşti — spune Pitulice, sever. Ochii lui albaştri au devenit reci. — O să lucrăm oricum, o să dăm planul. Că trebuie să ne răfuim cu cîte unii, asta e altă poveste. Dar nu cu mormăitul, cu posăceala.

Peterman rămîne încruntat. Întorcîndu-mă după cîţiva paşi îl văd răsucind o foaie de arc, ridicînd-o, ciocănînd-o, îndoind-o, toate cu o iuteală de drac.

— Asta trece de două'spe cinci de mii — spune Pitulice cu o blîndeţe neaşteptată. Ajunge poate şi la treizeci. Dar... mai aveţi multă treabă cu mine? Aş vrea să văd acum şi cum a mers munca de partid, învăţămîntul, candidaţii...

Se duce în birou, însoţit de un om care a venit să-l întrebe ceva.

Bat ciocanele, Peterman răsuceşte foi de arc, moş Sîrbu ciocăneşte, Teletin aşează material în matrită. Din atelierul acesta nu îndeajuns mecanizat ies mii de arcuri în fiecare lună. Arcuri spirale şi foi pentru vagoane şi locomotive, arcuri făcute din deşuri, salvate de la reţopiri. E şi fum aci, şi cald, şi zgomot. Munca e grea, se cer oameni puternici, îndemînatici. Dar nu asta e totul. Mai e ceva care nu se poate vedea, anume, darcare-l face şi pe ursuzul Peterman să caute să-şi depăşească planul, pe moş Sîrbu să se simtă jignit că Fătulescu lipseşte, ceva care l-a făcut pe Pitulice să se întorcă supărat din concediu.

De altfel, eram convins de la început că în spatele acestor supărări ale meşterului arcurar sînt ascunse nisaiva conflicte din care neapărat trebuiau să apară lucruri noi.

La căminul cultural din Ghindari se discută proiectul de Directive al celui de al II-lea Congres al Partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii în următorii 2—3 ani.

ÎN SATUL LUI DOZSA

Pe malul drept al Tîrnavei Mici, la poalele unor dealuri acoperite de păduri de stejar, fag şi plop, se află comuna Ghindari. Aici şi-a petrecut o bună parte din viaţă Gheorghe Dozsa, conducătorul răscoalei ţărăneşti din 1514.

În acest sat a fost construită în ultimii ani o mare topitorie de în, care a dat un alt aspect vieţii comunei. Ţăranii muncitori au pornit şi ei pe drumul socialismului: în spatele topitoriei de în, pînă departe sub orizont, se întind terenurile celor 75 de familii care au format întovărăşirea „Gheorghe Dozsa“.

De cu zori femeile pleaseră la culesul sfeclii. Intovărăşirea avea o tarla care trebuia recoltată înainte ca ploile toamnei să cadă. Mai era de fapt şi contractul pe care întovărăşirea îl încheiase cu fabrica de zahăr „Bernath Andrei“ din Tg.-Mureş.

Familia Bán este astăzi bine reprezentată la culesul sfeclii. În primul rînd Lászlo Bán-senior. Nici n-ai crede că omul ăsta şugubăţ, cu pălăria de paie dată pe ceafă, are 80 de ani. Apoi Lászlo Bán-junior. Au ieşit cu toţii la cîmp. Se străduiesc să recolteze la timp sfecla şi să fie primii la predarea cotei, aşa cum tot primii au fost şi la predarea cotei de grîu. Iar cît priveşte pe chiaburii Károly Szigmond, Albert Lucacs-senior, Deneş Huszár şi alţii nici o grijă. Asupra lor veghează ochii ageri ai ţăranilor muncitori din comuna lui Gheorghe Dozsa: şi ai lui Deneş Kalman, şi ai Mariei Molnar, şi ai lui Lászlo Bán-senior, şi ai lui Lászlo Bán-junior, şi ai pionierului Endre Zsigmond, şi ai lui Arpad Dozsa, unul dintre descendenţii conducătorului răscoalei de acum patru veacuri. Vor fi nevoiţi chiaburii să predea cota!

Cei din Ghindari s-au adunat seara la căminul cultural. Toată lumea ascultă atentă cum se citeşte proiectul de Directive ale celui de-al II-lea Congres al Partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii în următorii 2—3 ani.

Studiind proiectul de Directive şi-au dat seama că şi în comuna lor se pot face multe lucruri. Acum 18 hectare din împrejurimile comunei sînt întelenite. În primăvară cel mai tîrziu ele vor putea fi redat agriculturii. Alte 15 hectare sînt propice pentru cultivarea legumelor, iar pe o suprafaţă de 5 hectare viţa de vie şi-ar găsi locul potrivit. Chiar şi baza furajeră poate fi extinsă cu 25 hectare, cu atît mai mult cu cît numărul oilor în următorii doi ani va creşte cu o mie.

În Ghindarii Tîrnavei Mici, acolo unde Gh. Dozsa visa acum 440 de ani la împlinirea unor vremuri mai bune — iobagii de ieri, întovărăşitii de azi ai comunei, îşi croiesc o viaţă nouă, fericită şi îmbelşugată.

Ştefan IZSAC corospondent

Trei generaţii în întovărăşire... Bătrînul Lászlo Bán, care a bătit pe multe optzeci de ani, împreună cu feciorul său, Lászlo, şi cu fiica acestuia, Ilona, la culesul sfeclii.

Delegația Uniunii Sovietice care participă la sărbătorirea Lunii Prieteniei Romno-Sovietice în vizită la Consiliul General A.R.L.U.S. Intilnirea oaspeților cu conducătorii A.R.L.U.S.-ului a decurs într-o atmosferă de caldă prietenie.

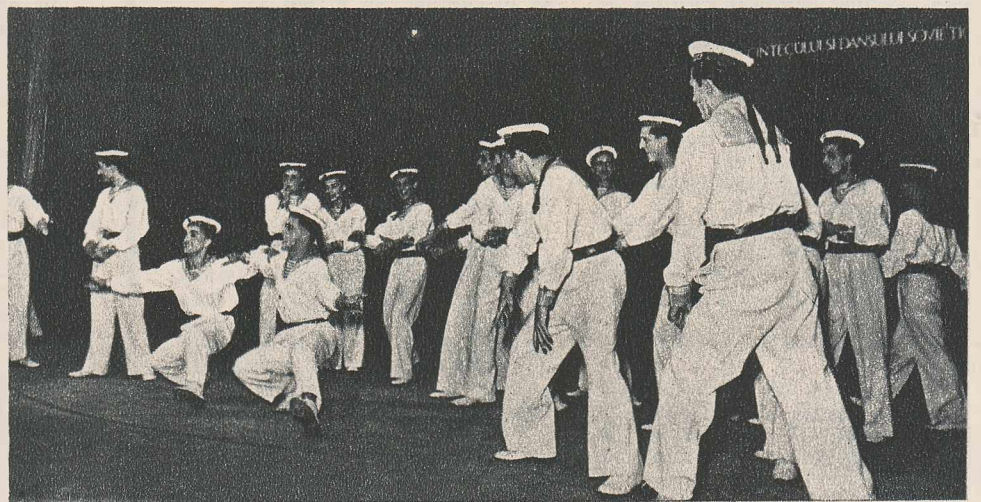

Muncitorii de la Combinatul Poligrafic Casa Scitei „I. V. Stalin” au primit cu bucurie vizita delegației sovietice. Oaspeții s-au interesat de felul cum se tipăresc cărțile și ziarele în acest adevărat palat al tipăriturilor.

MANIFESTĂRI DIN CADRUL Lunii PRIETENIEI ROMÎNO-SOVIETICE

M. Z. Ianciu, ziaristă, redactor-șef adjunct al revistei „Femeia sovietică”, membră a delegației sovietice, a vizitat fabrica de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej”. În fotografie: Doi locuitori ai „orașelului copiilor” (căminul întreprinderii) urează oaspetei „bun venit”.

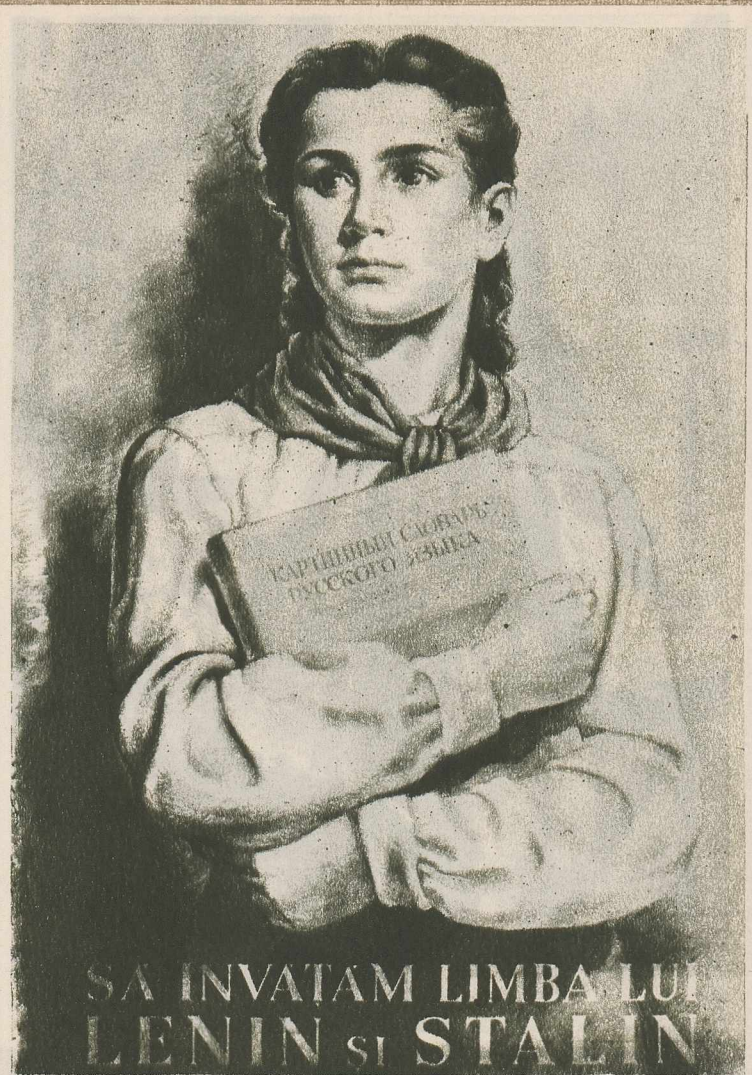

Cu prilejul Lunii Prieteniei Romno-Sovietice s-a desfășurat „Decada cîntecului și dansului sovietic”. Cu această ocazie, ansamblul de cîntece și dansuri al Ministerului Afacerilor Interne a prezentat un program artistic. În fotografie: Se interpretează dansul sovietic marinăresc „Merisorul”.

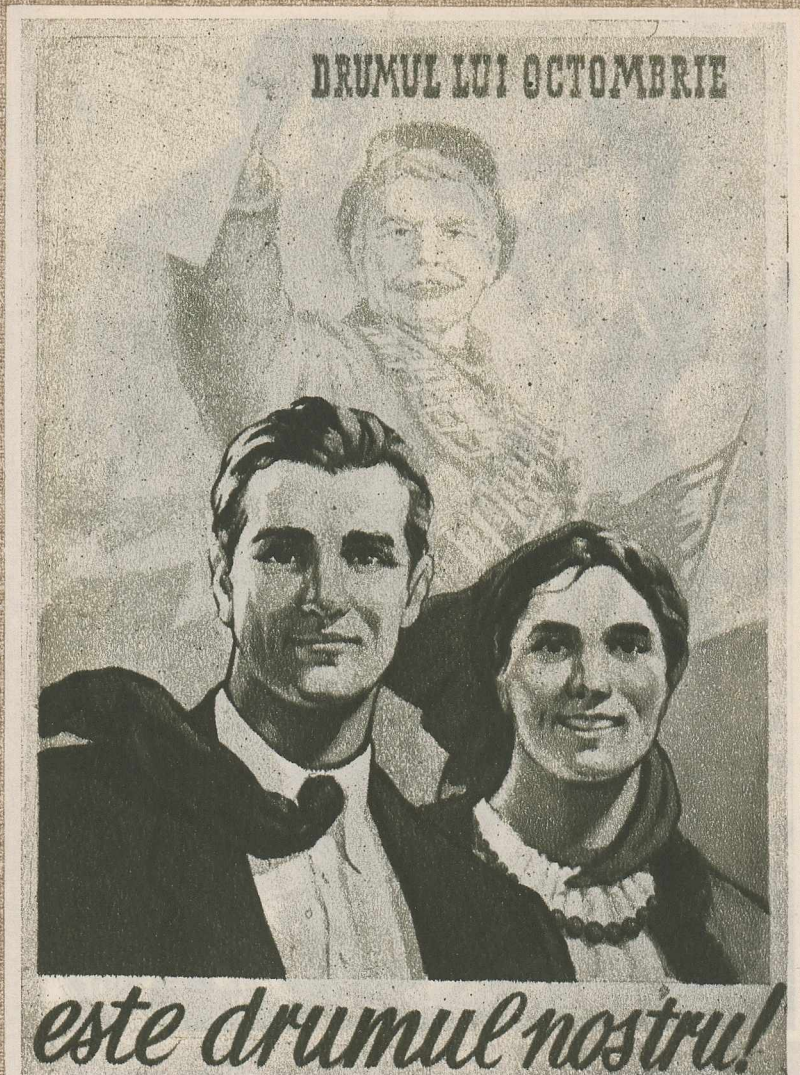

Cu prilejul deschiderii „Bazarului cărții sovietice” la librăria „Cartea Rusă” din Capitală, a vorbit M. A. Kveselava, membru al delegației sovietice, — președintele Consiliului de conducere al Asociației gruzine pentru relațiile culturale cu străinătatea. Afluența și interesul cu care e cercetat „Bazarul cărții sovietice” la librăria „Cartea Rusă” din Capitală dovedesc dragostea de care se bucură la noi cartea sovietică.

NAZARIE PAVLIN: Să învățăm limba lui Lenin și Stalin (afis)

SCHON ILIE și IURA GOSTIURIN: Drumul lui Octombrie este drumul nostru (afis)

GRAFICIENII ROMÎNI ȘI CARTEA SOVIETICĂ

de Jules PERAHIM

artist emerit al R. P. R., laureat al Premiului de Stat

Faptul că din întreaga noastră grafică, ilustrația de carte — urmînd exemplul înaintat al graficel sovietice — marchează în prezent nivelul calitativ cel mai înalt, are o profundă semnificație. Avînd în față opere literare care se remarcă prin bogăția de viață cuprinsă în paginile lor, prin adîncul realism al personajelor, ilustratorii noștri și-au îndreptat căutările spre găsirea celor mai corespunzătoare forme de expresie plastică. Mai mult: trebuind să aducă imagini veridice ale acestor realități, graficienii noștri au întreprins o atentă muncă de documentare, a cărei bază a constituit-o cunoașterea marelui tezaur al artei plastice ruse și sovietice. În Uniunea Sovietică ilustrația de carte — aparținînd unor mari graficieni ca Șmarinov, Kibrlic, Vereiski, Laptev, Kukrîniksi și alții — s-a ridicat la un nivel de expresie plastică neîntîlnit pînă în prezent. În mod firesc ilustratorii noștri își puneau mari și grele probleme cînd se aflau în fața acelor opere care au primit din partea graficienilor sovietici ilustrări plastice de înaltă calitate. Că ei au reușit de multe ori, a dovedit-o grăitor expoziția „Relațiile romîno-ruse în lumina tiparului și ilustrațiile artiștilor plastici romîni la cărțile sovietice”.

Ceea ce se desprinde în primul rînd din lucrările ce au fost expuse în sălile Fundației Dalles este faptul că graficienii noștri dovedesc a fi înțeleși în bună măsură rostul ilustrației de carte. Concepute ca dezvăluiri în imagini plastice ale ideilor de bază ale operelor respective, ilustrațiile acestea întregesc în mod creator cartea, îmbogățesc imaginea literară.

Seria de ilustrații făcute de Rony Noel Florin la marel roman al lui Tolstoi „Ana Karenina” a întrunit aprecieri călduroase. Mai împede poate ca alte lucrări, acestea dovedesc că valoarea ilustrației e determinată de măsura în care ea surprinde și redă ideea esențială a operei, și nu de goana după ilustrarea suitei de evenimente, mai mult sau mai puțin semnificative, ale acțiunii. Ilustratorul „Anei Karenina” a știut să aleagă punctele nodale ale conflictului, momentele intense dramatice, a căror înfățișare să ne dezvăluie întregul univers de simțămînte și gânduri ale eroilor, precum și neierătoreea critică adusă de Tolstoi societății contemporane lui, acelei lumi prost alcătuite, în care frumusețea și curajenia morală erau zdrobite. Impresionantă prin laconismul expresiei și degajînd un profund fragism, este ilustrația evocînd scena premergătoare sinuciderii Kareninei: chipul eroinei nu se vede, ea coboară cu spatele cîteva trepte spre linia căii ferate. Dar atitudinea este atît de expresivă, atît de vie, încît înțelegi deplin întreaga ei dramă sufletească. Pe această Karenină nu o regăsești totuși în alte ilustrații, unde artistul a rămas la suprafață, aducîndu-ne doar imaginea unei femei frumoase, ce nu atinge bogăția sufletească a eroinei lui Tolstoi.

Și ilustrațiile lui Ivancenco la „Opere alese” de Turgheniev au fost remarcate pentru forța lor sugestivă, pentru autentică atmosferă turghenieviană pe care o creează. Artistul a reușit să ocolească convenționalul în sugerarea acestei atmosfere, să-i dea vigoare și veridic, printr-o meticuloasă grijă purtată detaliului semnificativ — fie că acesta aparține îmbrăcămîntei, interiorului încăperilor, fizionomiei sau atitudinilor personajelor. Iar această exprimare plastică plină de precizie, acest cadru istorico-social autentic, dovedește temeinica muncă de documentare desfășurată de artist, demnă de exemplu pentru orice grafician. Se întîmplă totuși în unele ilustrații ca această conștiințiozitate excesivă în fața elementelor de amănunt să umbrească viața sufletească a personajelor, psihologia lor, să reducă acești eroi la simple siluete plastice din care nu străbate fiidul vieții. Valoroase sînt și ilustrațiile lui Eug. Taru la „Opere alese” de Saltîkov-Șcedrin.

GH. IVANCENCO :

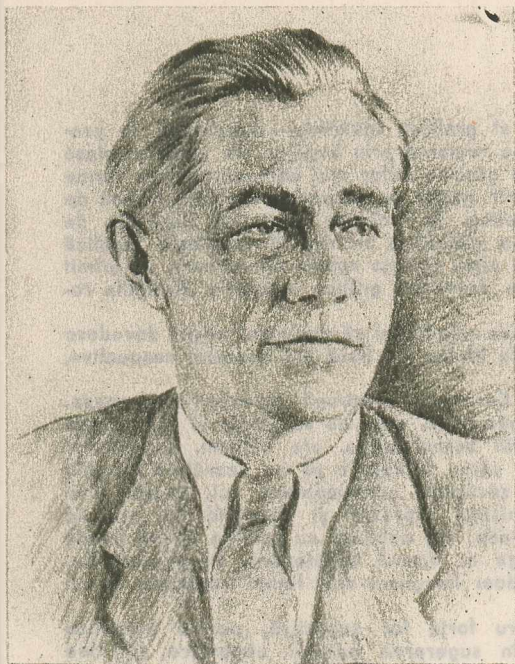
Ilustrație la „Opere alese” de
I. S. Turgheniev

RONI NOÉL FLORIN :

Ilustrație la „Patria” de A. Keravaeva

GRAFICIENII ROMINI ȘI CARTEA SOVIETICĂ

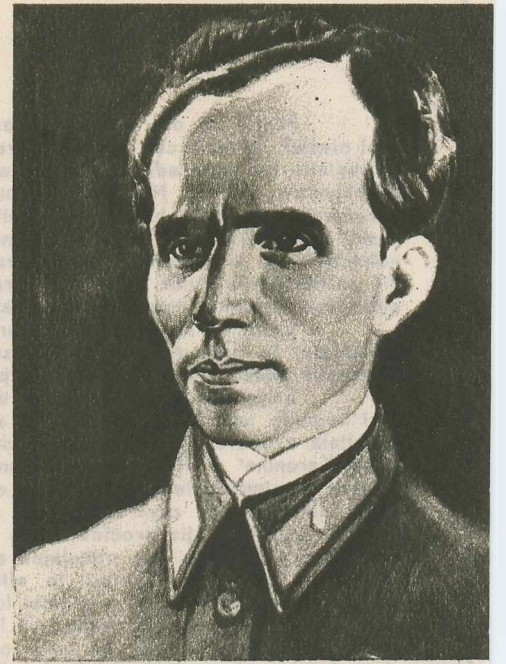
MELANIE SCHMITH :

Portretul scriitorului
A. Surkov

MARCELA CORDESCU :

Portretul scriitorului
P. Bajov

N. POPESCU :

Portretul scriitorului
N. Ostrovski

NAZARIE PAVLIN:

Ilustrație la „Pământ desjelenit” de M. Șolohov

EUGEN TARU:

Ilustrație la „Opere alese” de Saltikov-Scedrin

COCA CREȚOIU: Ilustrație la „Stepan Kolciughin” de Vasili Grossman

Seria de ilustrații la „Stepan Razin” ale lui A. Stoicescu ridică problema ilustrării romanului istoric, a necesității înțelegerii evenimentelor trecutului prin prisma actualității. Distingându-se prin unitatea de concepție a întregii serii de compoziții și portrete, ilustrațiile au izbucnit să redea caracterul legendar, monumentalitatea acestui erou ce înfrunchează forța și geniul popular deși, uneori, — supralicitându-se acest lucru — Stepan Razin a apărut idealizat până la depersonalizare.

Multă fantazie în rezolvarea compozițiilor, un deosebit simț al culorii și pricepere de a crea atmosfera specifică basmului, dovedește Marcela Cordescu în ilustrațiile ei la „Demonul” de Lermontov și la „Povești din Ural” de Bajov. Personalitatea artistei e însă atât de puternică, încât deseori ea își imprimă o prea evidentă pecete în fiecare dintre compoziții, slăbindu-le specificul, individualitatea respectivă.

Grafiicienii noștri au obținut succese însemnate și în ilustrarea cărții sovietice, al cărui final conținu de idei a solicitat întreaga forță creatoare a artiștilor. Nazarie Pavlin a dat o interesantă galerie de portrete, imagini ale oamenilor frământatei epoci pe care o înfățișează marea carte a lui Șolohov „Pământ desjelenit”. Ferindu-se de a idealiza, ilustratorul nu ne-a adus, cum s-ar fi putut întâmpla, chipul omului sovietic de astăzi, ci s-a oprit cu multă înțelegere asupra omului sovietic din preajma anului 1930. Firește, este foarte greu să dai expresie plastică romanului lui Șolohov, care se impune prin cuprinderea largă a evenimentelor istorice, prin semnificația lor adâncă, prin neîntrecuta cunoaștere a personajelor. De această greutate s-a lovit și Nazarie Pavlin, ale cărui ilustrații încearcă totuși să țină pas cu cartea.

De calitate sînt și ilustrațiile lui Rony Noăi la romanele „Patria” și „Aurora boreală”, ale lui Al. Alexe pentru „Drumul îndrăzneților” de Spiridonov, precum și câteva din lucrările Cocăi Crețoiu pentru cartea lui Vasili Grossman, „Stepan Kolciughin”. Portretul tânărului Kolciughin este plin de o prosepțime și un farmec pe care, din păcate, nu-l regăsim în toate ilustrațiile, unele dintre acestea păcătuiind printr-un convenționalism manifest.

Vizitatorul părăsește sălile expoziției ducînd cu el convingerea că artiștii noștri care au ilustrat cartea rusă și sovietică au contribuit la cunoașterea mai adîncă a personajelor, conflictelor și problemelor acestei mari literaturi, că în această operă ei au fost însufleșiți de acea caldă prietenie care a legat de-a lungul veacurilor poporul nostru și marele popor rus.

A. STOICESCU:

Ilustrație la „Ste-
pan Razin” de St.
Zlobin

JULES PERAHIM:
Ilustrație la „Vasilii
Tiorkin” de A. Tvardovski

JULES PERAHIM:
Ilustrație la „Evgheni
Oneghin” de A. Pușkin

ALEXANDRU:
ALEXE

Ilustrație la „Dru-
mul îndrăzneților”
de V. Spiridonov

NICULAE POPESCU:
Ilustrație la „Neamul
Jurbiniilor” de V. Kocetov

Calvarul lui Sacco și Vanzetti

— fragment —

de Howard FAST

Ilustrații de I. MIȚURCĂ

22 august 1927, miezul nopții... Pe scaunul electric al uneia din închisorile statului Massachusetts (S.U.A.) sînt ucși prin electrocutare doi oameni și o legendă. Cei doi oameni se numesc Sacco și Vanzetti. Legenda se numește libertatea americană.

La 22 august 1927, muncitorii Sacco și Vanzetti au fost executați pentru o vină imaginară: asasinarea și jefuirea unui casier. Crima avusese loc în aprilie 1920, iar ei fuseseră arestați în luna mai a aceluiași an. Șapte ani i-au trebuit „justiției” americane pentru a fabrica probe în întregime născocite. Șapte ani de temniță pentru Sacco și Vanzetti. Șapte ani, în care milioane și milioane de oameni cinstiți din lumea întreagă au cerut prin scrisori, telegrame, moțiuni de protest, mitinguri de masă, ca cele două victime ale odioasei înscenări judiciare să fie eliberate. Și-au înălțat atunci glasul, alături de oamenii muncii, cele mai reprezentative figuri ale culturii universale contemporane: Malakovski, Romain Rolland, H. G. Wells, Albert Einstein, Henri Barbusse... Dar totul a fost în zadar. Nu a fost luată în seamă nici măcar mărturisirea unui tinăr deținut, Celestino Madeiros, care, condamnat pentru o altă cauză, a recunoscut că a făcut parte din banda care-l asasinase pe casier și a arătat că Sacco și Vanzetti nu aveau nimic de a face cu această crimă. Judecătorii americani au ignorat cu totul depoziția lui și i-au trimis la moarte pe Sacco și Vanzetti pentru unica lor vină — o vină de nerlat în fața stăpînitorilor Americii — aceea că făcuseră parte din mișcarea muncitorească. Sacco și Vanzetti erau „roșii” — lată de ce Sacco și Vanzetti trebuiau să plară!

În ziua cînd mîile de volți ale scaunului electric au străbătut trupurile lui Sacco și Vanzetti, cînd odioasa crimă a fost săvîrșită, omenirea a tresărit, înflorată de scribă și ură, văzînd în toată hidoșenia sa chipul înspălmîntător al imperialismului american. Setaoasă de sînge și înnebunită de spaimă în fața revoluționarizării crescînde a maselor muncitoare, reacțiunea din S.U.A. încerca să zăgăzuiască prin teroare valul mișcării populare de care își dădea seama că va fi înecat. În 1927, omorîndu-i fără nici un temel legal pe Sacco și Vanzetti, cercurile conducătoare din Statele Unite procedau după un vechi și încercat sistem american: acest sistem avea să se repete, de altfel în 1953, cînd, de asemenea fără nici un temel legal, au fost executați soții Rosenberg. Asasinatul de atunci prevestea legile lui Taft și Hartley,

mccarthysmul care a culminat acum prin punerea în ilegalitate a Partidului Comunist American.

Sub impresia uriașei bătălii date de întreaga omenire progresistă pentru salvarea lui Julius și Ethel Rosenberg, scriitorul american Howard Fast a închinat un roman eroilor clasei muncitoare Sacco și Vanzetti, care au dus lupta împotriva aceluiași dușman ai omenirii și au avut aceeași soartă ca și soții Rosenberg.

„Epopeea lui Sacco și Vanzetti” este titlul acestui roman, a cărui acțiune se desfășoară într-o singură zi, ultima zi de viață a celor doi condamnați, 22 august 1927. Minut după minut și ceas după ceas ne este înfățișată această zi, de la ora 6 dimineața pînă la tragicul miez de noapte. Scriitorul prezintă cele din urmă gînduri, cele din urmă cuvinte ale lui Sacco și Vanzetti, evocînd în același timp toată înlănuirea evenimentelor care a dus la condamnarea și executarea lor. Mărețul eroism al acestor oameni simpli — care iubesc nespuse de mult viața, dar primesc totuși moartea cu capul sus, știind bine că mor pentru o cauză dreaptă — apare într-un violent contrast cu cinismul și sălbăticia celor care i-au trimis pe scaunul electric — de la președintele Statelor Unite, pînă la judecătorul care a semnat sentința.

Ca și celelalte cărți ale lui Howard Fast, „Epopeea lui Sacco și Vanzetti” este o armă de luptă împotriva asupririi și înjosirii omului, împotriva isteriei anticomuniste, împotriva mccarthysmului. Autorul își dedică romanul „acelor americani viteji, care, azi ca și ieri, preferă să înfrunte temnițele și chiar moartea decît să-și trădeze patria pe care o iubesc, principiile în care cred, poporul care și-a pus într-însii speranțele sale”.

Dintre acești americani viteji face parte însuși Howard Fast. El nu a pregetat să îndure închisoarea pentru convingerile sale, așa cum, alături de marele său prieten Paul Robeson, nu a dat înapoi în fața bițelor și gloanțelor huliganilor fasciști care au atacat în numeroase împrejurări pe participanții la manifestările pentru pace. Ca o încununare a întregii sale activități, Howard Fast a fost distins anul trecut cu Premiul Internațional Stalin „Pentru întărirea păcii între popoare”, înaltă recunoaștere a marilor și multiplelor sale merite în lupta pentru o viață mai bună și un viitor fericit.

N. MINEI

După plecarea pastorului, judecătorul se tolăni în fotoliul său de răchită, rezemîndu-și picioarele pe un scaun special. Ca să-și alunge gîndurile, luă un roman polițist și încercă să citească, dar cum pe verandă era o lumină prea slabă, abia apucă să-și plimbe privirile pe cîteva rînduri și atîpi. La drept vorbind, era frînt de oboseală după o zi întreagă de încordare, și destinderea pe care i-o prilejuise convorbirea cu pastorul îl ajută să adoarmă imediat. Dar, cu toate că somnul îl furase aproape pe nesimțite, dormi puțin și agitat. În ultimul timp era mereu hîntuit de vise care cele mai dese ori reconstituiau scene întregi pe care le văzuse cîndva aveau.

De astă dată, în vis i se desfășura înaintea o zi nu prea îndepărtată, din același an, ziua de sîmbătă 9 aprilie, cînd îi condamnase pe cei doi anarhiști. Trecuseră de atunci aproape cinci luni, dar evenimentul i se întipărise adînc în minte și, ca în atîtea rînduri, în somnul lui ușor, se visă iarăși prezidînd dezbaterile într-o sală înfășată de lume. În fața lui o grămadă de hîrtii răvășite, iar el se pregătește să condamne, pentru o crimă săvîrșită cu șapte ani în urmă, doi oameni care au stat în tot acest răstimp, nesfîrșit de lung, în închisoare. Ce lumină ciudată au ochii lui în clipa cînd îi vede intrînd în sala de judecată! Și ce ciudați i se par acești oameni! Aproape că nici nu-și

mai amintește cine sînt și cum arată. De altfel, deși au stat atîția ani în pușcărie, nu sînt nici îmbrăcați în zdrențe, și nici nu par atît de deznădăjduiți cum și-i închipuise el, deși îi vede stînd în acel barbar instrument al justiției din Noua-Anglie — instrument unic pe lume — cușca în care sînt vîrși arestații cînd iau parte la dezbateri sau își ascultă sentința.

Judecătorul bate cu ciocanul în masă. Procurorul se ridică apoi și spune:

„Onorată Curte, cu voia domniilor voastre, obiectul sedinței de astăzi îl constituie ordonanțele de trimitere în judecată nr. 5545 și nr. 5546, emise de statul Massachusetts împotriva lui Nicola Sacco și Bartolomeo Vanzetti.”

„Domnule judecător, cu voia dumneavoastră, din dosarul Curții reiese că pe baza ordonanței de trimitere în judecată nr. 5545, emisă de statul Massachusetts împotriva lui Nicola Sacco și Bartolomeo Vanzetti, cei doi acuzați au fost găsiți vinovați de crimă cu premeditare. Avînd în vedere că această cauză este complet elucidată în prezent, cer respectuos Curții să procedeze la stabilirea pedepsei. Legea acordă Curții oarecare latitudine în ce privește termenul în care această sentință poate fi pronunțată. Avînd în vedere cererea prezentată de apărare și cu care acuzarea este de acord, îmi îngădui a propune Curții ca sentința ce urmează a se pronunța să fie executată într-o zi din cursul săptămîinii ce începe duminică 10 iulie, anul curent.”

Judecătorul dă din cap în semn că este întru

totul de acord cu procurorul. Atunci grefierul se întoarce către primul dintre cei doi condamnați și-l întrebă:

„Nicola Sacco, Curtea este gata să asculte argumentele pe care le-ai putea invoca împotriva unei eventuale condamnări la moarte. Ai ceva de spus?”

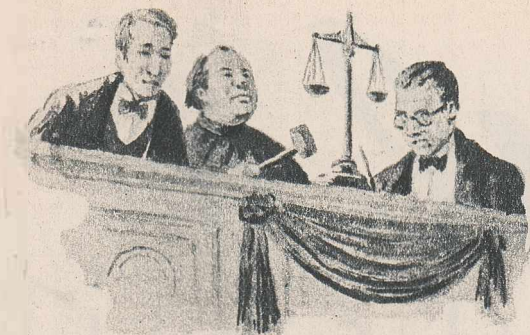
Sacco se ridică. Înainte de a începe să vorbească, îl privește fix cîteva lungi momente pe judecător, care, fără să vrea, își pleacă privirile. În primele clipe Sacco are un glas scăzut de tot, dar, pe măsură ce vorbește, vocea lui capătă mai multă fermitate, fără să ridice totuși tonul. Pare departe de tot ce-l înconjoară, atunci cînd rostește:

„Da, domnule judecător. Eu nu sînt orator de felul meu. Nici nu cunosc, de altfel, prea bine engleza și cum știu că tovarășul meu Vanzetti are de gînd, după cîte mi-a spus chiar el, să vorbească mai pe larg, cred că-i mai potrivit să-i las lui cuvîntul.”

„Nu cunosc, n-am auzit și nici n-am citit nicăieri să fi existat cîndva în istorie un lucru mai crud decît a fost procesul acesta. După șapte ani de chinuri, văd că tot mai sîntem socotiți vinovați, iar astăzi dumneavoastră, oameni respectabili, v-ați adunat aci ca să ne condamnați.”

„Știu că sentința aceasta va fi un moment al luptei dintre cele două clase: clasa celor asupriți și clasa celor bogăți. Noi iubim poporul, cărțile, literatura. Dumneavoastră persecutați poporul, îl tiranizați, ucideți oamenii

*) Din romanul „Calvarul lui Sacco și Vanzetti” n pregătire la editura C.C.S.

simpli. Noi ne străduim din răspuțeri să educăm poporul. Dumneavoastră căutați doar să ridicăți bariere între popoare, să le inversunați unele împotriva altora. Pentru asta mă aflu acum aci, pe banca acuzării: fiindcă fac parte din clasa celor asupriți. Iar dumneavoastră sînteți asupritorii.

„Dumneata, domnule judecător, îmi cunoști toată viața și știi foarte bine de ce mă aflu aci. Totuși după acești șapte ani în care m-ați chinuit și pe mine și pe biata nevastă-mea, azi, după cum văd, tot mai vrei încă să mă condamni la moarte. Aș vrea să povestesc aici viața mea, așa cum am trăit-o, dar mă gîndesc: la ce bun? Dumneata cunoști tot ce-am spus mai înainte și apoi vreau să-l las pe prietenul meu — pe bunul meu tovarăș — să vorbească, fiindcă el știe mai bine limba. O să vorbească el, deci, tovarășul meu, omul acesta cărui a-i atît de dragi copiii! Dumneavoastră ignorați masele care au fost alături de noi în toți acești șapte ani, care ne-au sprijinit cu toată energia, cu toată dragostea lor. Nu vă pasă de ele. În afară de tovarășii noștri și de întreaga clasă muncitoare, au mai fost alături de noi, în acești șapte ani, numeroși intelectuali, lucru pe care de asemenea Curtea nu vrea să-l ia în seamă. Țin să mulțumesc aci tuturor omenilor, tuturor tovarășilor care ne-au sprijinit în tot acest răstimp și care s-au interesat neconținut de cazul Sacco și Vanzetti. Și cu asta am terminat, îl las acum pe prietenul meu Vanzetti să vorbească...

„... Încă ceva, un lucru pe care mi l-a amintit acum tovarășul meu. După cum v-am mai spus, domnul judecător cunoaște foarte bine toată viața mea și știe că niciodată nu m-am făcut vinovat de nimic — nici ieri, nici astăzi și nici mai de mult.“

În clipa cînd Sacco sfîrșește de vorbit, o liniște cumplită coboară în sală. Și acum, în vis, judecătorul are impresia că tăcerea asta durează o eternitate, deși de fapt n-a ținut decît o singură clipă. În cele din urmă o destramă: ridicîndu-se în picioare cu un aer îngîndurat și marțial se uită la cel de al doilea acuzat și-l întreabă:

„Bartolomeo Vanzetti. Curtea este gata să asculte argumentele pe care le-ai putea invoca împotriva unei eventuale condamnări la moarte. Ai ceva de spus?“

O punte de tăcere leagă întrebarea asta brutală de răspunsul lui Vanzetti.

Acuzatul se scoală mai întîi în picioare și, fără să rostească un cuvînt, face cu privirea ochului sălii de ședință, uitîndu-se pe rînd la judecător, la procuror, la grefier, la lumea din încăpere. E de un calm aproape neomenesc. Începe apoi să vorbească rar, fără a se arăta cîtuși de puțin tulburat ori îndîrjit:

„Da. Sînt nevinovat. Și nu numai că sînt nevinovat, dar toată viața mea n-am furat, n-am ucis și n-am făcut vărsare de sînge niciodată. Asta voiam să vă spun. Și asta încă nu e tot: nu numai că nu sînt vinovat de aceste două crime, nu numai că n-am furat, n-am ucis și n-am făcut niciodată vărsare de sînge, dar toată viața mea, din clipa cînd am fost în stare să judec, am luptat necurmat pentru a stîrpi crima de pe fața pămîntului.

„Și vreau să vă mai spun ceva: nu numai că nu sînt vinovat de asemenea lucruri, nu numai că n-am săvîrșit nici o crimă de cînd trăiesc — am făcut e drept, unele greșeli, însă crime niciodată — nu numai că am luptat toată viața pentru a stîrpi crimele, atît pe cele condamnate de legea și de morala oficială, cît și pe cele pe care dreptul și morala oficială le tolerează, ba chiar le consfințesc: exploatarea și asuprirea omului de către om. Și-ntr-adevăr, dacă există un motiv pentru care peste cîteva minute m-ați

putea condamna, acesta este motivul — altul în orice caz nu.“

Vanzetti se oprește un moment, străduindu-se parcă să-și amintească un cuvînt ori un chip. Iar cînd acuzatul reia firul întrerupt, judecătorul nu mai înțelege nimic, nu-și dă seama la cine se referă. Abia mai tîrziu, pe măsură ce Vanzetti vorbește, figura ofilită și trasă a lui Eugen Debs*) începe să se contureze și apare în sală.

„Vă rog să mă scuzați, spune Vanzetti cu un glas înduioșat. În clipa aceasta mi-a venit în minte figura celui mai bun om pe care am avut norocul să-l cunosc în viață. Cîtă vreme bunătața omenească și abnegația vor fi cinstite pe lumea asta, chipul lui va dăinui și va crește în inima poporului, și poporul îl va simți din ce în ce mai apropiat și mai drag. E vorba cu Eugen Debs.

„Omul acesta avea o vastă experiență a tribunalelor, a închisorilor și a proceselor. Singura lui vină era că a vrut ca lumea să fie ceva mai bună, de aceea a fost prigonit și hulit din copilărie și pînă la bătrînețe, iar în cele din urmă asasinat prin atîtea și atîtea lungi întemnițări. El știa că sîntem nevinovați. Dar nu numai el a fost convins de nevinovăția noastră, ci e convins de acest lucru orice om cu judecată, și nu numai de aici din țară, ci din întreaga lume. Toți au fost și sînt încă, în această zi, alături de noi: oamenii cei mai de seamă din Europa, cei mai valoroși scriitori, cei mai mari gînditori ai Europei au ridicat glasul ca să ne sprijine. Cei mai vestiți oameni de știință, cei mai marcați oameni politici din vechiul continent au pledat pentru noi. Popoarele străine s-au ridicat în apărarea noastră.

„Este oare cu putință ca vreo cîțiva jurați și încă doi-trei oameni în stare să-și vindă și mama de dragul măririlor și al bunurilor pămîntesti, e cu putință oare ca niște oameni ca ei să aibă dreptate, și lumea întreagă să se înșele? Căci întreaga lume susține că acuzația dumneavoastră este neîntemeiată și așa este. Eu știu. Dacă există oameni care pot ști, care-și pot da seama cît de întemeiată sau de mincinoasă este această acuzație, acei oameni sînt Nicola Sacco și cu mine. De șapte ani, doar, muțezim în închisoare! Nimeni n-ar fi în stare să exprime în cuvinte tot chinul pe care l-am îndurat în acești șapte ani și totuși iată-mă stînd în fața dumneavoastră fără să tremur, privindu-vă drept în ochi fără să roșesc și fără să pălesc, fără sfială și fără teamă.

„Știți ce spunea Eugen Debs? Că nici măcar un ciine care ar fi ucis un pui de găină nu putea fi condamnat de un tribunal pe baza dovezilor folosite împotriva noastră.“

Vanzetti se oprește iarăși și-și ațîțește privirea în ochii judecătorului, apoi continuă.

De-acum încolo visul judecătorului se transformă într-un coșmar, deși atunci cînd scena aceasta se petrecuse aveau, rămăsese calm, imperturbabil, chiar în momentul cînd Vanzetti strigase:

„Am dovedit cu prisosință că nu s-ar fi putut găsi pe toată fața pămîntului un judecător mai neînduplecat și mai îndîrjit împotriva noastră decît ați fost dumneavoastră. Am dovedit asta. Și totuși ni s-a refuzat revizuirea procesului. Știm, tot atît de bine cum știți și dumneavoastră, că ați fost pornit împotriva noastră de la începutul începutului, înainte chiar de a ne fi văzut la față. Înainte chiar de a ne fi cunoscut, ați știut că sîntem roșii și că trebuie deci să fim lichidați.

„Am aflat că, de fapt, dumneavoastră ați pronunțat de mult sentința în acest proces.

*) Eugen Debs (1855-1926) cunoscut activist al mișcării muncitorești din S.U.A.

Că ați vorbit deseori despre noi, în cuvinte pline de ură și de dispreț, cu prieteni de-ai dumneavoastră, fie în tren, fie la clubul Universității din Boston, fie la clubul de golf din Worcester, statul Massachusetts. Și sînt sigur că dacă cei care cunosc mărturisirile dumneavoastră în legătură cu acest proces înainte de a se fi dat pronunțarea, ar avea destulă demnitate și curaj ca să ia atitudine, poate că atunci domnia-voastră — îmi pare rău că trebuie să v-o spun, căci sînteți om bătrîn și am și eu un tată de aceeași vîrstă — poate că atunci domnia-voastră v-ați afla în clipa de față aici, lîngă noi, pe banca aceasta.

„Procesul nostru s-a desfășurat într-o vreme ce va rămîne înscrisă în istorie. Vreau să spun, adică, o vreme în care ura împotriva celor ce împărtășesc ideile noastre ca și împotriva străinilor, a căpătat forme isterice și mi se pare — sau mai bine zis sînt sigur — că atît dumneavoastră, cît și domnul procuror, ați făcut tot ce v-a stat în putință pentru a-i inversuna și mai mult pe jurați, pentru a le înteți ura împotriva noastră.

„Jurații erau împotriva noastră pentru că noi am fost împotriva războiului. Jurații însă n-au știut să facă deosebirea dintre un om care e împotriva războiului pentru că-l socotește nedrept, și pentru că nu e în stare să urască o altă țară — și un om care e împotriva războiului pentru că e de partea unei alte țări, a țării ce a ridicat armele împotriva patriei lui și deci e un spion. Noi nu facem parte dintre aceștia din urmă. Domnul procuror știe că noi am fost împotriva războiului fiindcă n-am crezut în

scopurile despre care se spunea că le urmărea războiul acesta. Noi credem că e o greșeală să faci un război și cu atît mai vîrtos credem acest lucru acum, după zece ani de la încetarea războiului, căci pe zi ce trece ne dăm mai bine seama de consecințele și rezultatele lui. Iar astăzi credem mai mult ca oricînd că războiul a fost un blestem și aș urca fericit treptele șafodului dacă aș ști că de acolo le-aș putea spune oamenilor: „Luați aminte! Ați fost împinși într-un mael în care a pierit floarea omenirii. Și pentru ce? Toate cuvintele, toate făgăduelile lor n-au fost decît minciună, amăgire, hoție, potlogărie și crimă. V-au promis libertate. Unde-i libertatea? V-au promis bunăstare. Vreau să văd și eu bunăstarea asta! V-au promis progres. Care vi-i progresul?“ Din ziua cînd am fost închis în temnița din Charleston și pînă azi numărul celor închisi acolo s-a dublat. Unde e atunci revirimentul moral pe care l-a adus războiul? Unde-i progre-

sul spiritual pe care l-am realizat prin război? Unde-i siguranța vieții noastre, a bunurilor care ne sînt necesare? Unde-i respectul pentru om? Pentru viața lui? Unde-i respectul, unde-i cultul, pentru minunatele însușiri ale ființei umane? Niciodată înainte de război n-au fost atîtea crime, atîta corupție, atîta decădere ca acum“.

În momentul acesta vorbitorul, care-și desfășoară pledoaria în sala de ședințe și în visul judecătorului, face o pauză. Judecătorul se răsucesce, se frămîntă și scîncește în somn. Totuși e silit să asculte, trebuie să asculte mai departe.

„S-a spus — continuă Vanzetti cu glasul unui judecător iar nu al unui vinovat care și-a primit pedeapsa — că apărarea a făcut tot felul de obstrucții în timpul acestui proces, numai pentru a-l târăgăna. Socotesc afirmația asta ca o insultă, fiindcă nu corespunde adevărului. Amintiți-vă că ministerul public a avut nevoie de un an întreg pentru a-și pregăti acuzarea și veți vedea atunci că unul din cei cinci ani cît a durat procesul s-a pierdut din pricina acestor pregătiri în vederea procesului, a primului nostru proces. După asta, apărarea a făcut apel și dumneavoastră ați amînat pronunțarea. Cred că erați hotărît din clipa cînd s-a terminat procesul să respingeți orice cerere v-am fi adresat. Și totuși ați așteptat o lună sau o lună și jumătate ca să dați pronunțarea abia în ajunul crăciunului — chiar în seara de ajun. Noi nu credem în legenda crăciunului, nici așa cum o prezintă istoria, nici așa cum o înfățișează biserică. Știți însă că sînt printre noi unii care mai cred încă în ea și dacă noi nu avem această credință, nu înseamnă că nu sîntem oameni. Oameni sîntem și ne dăm seama că fiecare om așteaptă cu bucurie crăciunul. Și sînt convins că dinadins ați dat pronunțarea chiar în seara de ajun, anume ca să cerneți inimile rudelor noastre și ale celor dragi.

Așadar, cum spuneam, nu numai că nu sînt vinovat de aceste două crime, dar niciodată în viața mea n-am săvîrșit o nelegiuire, niciodată n-am furat, n-am ucis, n-am vărsat sînge, dimpotrivă am luptat contra crimei, am luptat și m-am sacrificat pentru a stîrpi chiar și crimele ocrotite și consacrate de lege și de biserică.“

În momentul acesta, în visul judecătorului, vocea lui Vanzetti se înalță clocotitoare, cumplită, arzîndu-l ca un fier roșu.

„Asta voiam să vă spun. Nu doresc nici unui cîine, nici chiar unui șarpe, nici celei mai ne-trebnice și mai hulite jivine de pe pămînt, să îndure ce am avut eu de îndurat pentru niște păcate pe care nu le-am făptuit. Totuși convingerea mea este că motivele pentru care am suferit sînt reale. Am suferit pentru că sînt un radical și sînt într-adevăr un radical, am suferit fiindcă sînt italian și ntr-adevăr sînt italian; am suferit mai mult pentru convingerile decît pentru faptele mele. Dar sînt atît de sigur că aceste convingeri ale mele sînt juste, încît chiar dacă m-ați executat de două ori și dacă m-aș putea naște din nou, de fiecare dată mi-aș închina viața aceluiași țel pentru care am trăit pînă acum.

„Văd însă că am vorbit prea mult despre mine și aproape de loc despre Sacco. Sacco a muncit ca și mine din copilărie și e un muncitor destoinic, căruia i-e dragă munca. Găsise de lucru și cîștiga bine, făcuse ceva economii, avea o soție bună și iubitoare, doi copilași frumosi și o căsuță la marginea unui cîrîng, lîngă un pîrăiaș. Sacco e un om de inimă, un om de nădejde, un om care crede în ceva. Iubește natura și iubește oamenii. Și Sacco a dat totul, a jertfit totul pentru cauza libertății și în numele mării lui dragoste pentru oameni: avutul, liniștea, plăcerea de a trăi în mijlocul societății, soția, copiii, pe sine însuși, viața lui, Sacco nici n-a visat măcar vreodată să fure, cu atît mai puțin să ucidă. Niciodată, de cînd

Nazim HIKMET

VEACUL DOUĂZECI

**Al vrea s-adormi acum, iubitul meu,
Să dormi un veac, să te trezești doar cînd
Durerea, nedreptatea, chinul greu
Și lacrimi, n-or mai fi pe-acest pămînt?**

— Nul

Nu sînt dezertor!

De veacul meu,

De chinul lui să fug n-oi vrea,
nu vreau,

n-am vrut...

E mare veacul meu

și știu și eu

Că e al veacurilor luminoase început

Și eu nu vreau, nu vreau măcar să-ncerc

Să văd a altor veacuri strălucire.

**De soarta mea sînt mîndru... Sînt cu-acei ce merg
Luptînd nebiruiți spre fericire.**

— Iubitul meu, departe e-al izbînzii ceas...

— Aproape-l văd, aproape,
tot mai aproape, azi...

**Ca raza luminoasă din ochii tăi, iubit,
Veni-va libertatea pe care-am jinduît-o,
Prin porți deschise larg, purtîndu-și mîndrul pas.**

În romînește de Aurel COVACI

sîntem pe lume, Sacco și cu mine n-am pus în gură o fărîmă de piine pe care să n-o fi cîștigat cu sudoarea frunții. Niciodată!

„E adevărat că mă pricep mai bine decît el să îmbin cuvintele. De atîtea și de atîtea ori, cînd îl auzeam vorbind cu vocea lui plină de căldură despre credința sublimă ce-i lumina sufletul, cînd gîndeam cum a sacrificat el totul, cînd îmi aminteam de eroismul său, mă simțeam mic, mic de tot în fața măreției lui, mi se urca un nod în gît și abia reușeam să-mi stăpînesc lacrimile ce-mi năvăleau în ochi, ca să nu plîng înaintea lui, înaintea acestui om pe care dumneavoastră îl socotiți tilhar și asasin. Numele lui Sacco va trăi însă în inima plină de recunoștință a poporului, atunci cînd oasele dumneavoastră și ale domnului procuror de mult vor fi putrezit în pămînt, cînd numele dumneavoastră și al domnului procuror, legile voastre, instituțiile și falsul vostru dum-

nezeu nu vor fi decît o cețoasă amintire a unui trecut blestemat cînd oamenii erau în stare să se poarte ca fiarele cu semenii lor“.

Cu aceste vorbe Vanzetti își încheie cuvîntarea. Ultima lui frază însă a răsunat ca un gong izbit puternic, în mijlocul tăcutei săli de tribunal. În momentul acela Vanzetti îl privește fix și ochii lui bîntuie acum, nemăsurat de mari și înfricoșători, coșmarul judecătorului.

„Atît am avut de spus, adaugă Vanzetti. Vă mulțumesc.“

Judecătorul bate cu ciocanul în masă, dar nu există gest, nu există sunet care ar putea să-i astîmpere tulburarea. Leapădă ciocanul din mînă și observă că-i tremură degetele. Se stăpînește și spune cu o fermitate forțată:

„După legile statului Massachusetts, jurații sînt acei care hotărăsc dacă un acuzat este vinovat sau nevinovat. Curtea n-are nici un rol aici. Legile statului Massachusetts stabilesc că judecătorul nu poate interveni cîtuși de puțin în soarta procesului. Tot ce poate să facă, în conformitate cu legea, e să conducă dezbaterile.

„În cursul procesului s-au ridicat o serie întregă de excepții și incidente care au fost deferite Curții Supreme, Suprema Curte, după ce le-a examinat, a dat următoarea decizie: „Suprema Curte respinge toate excepțiile și confirmă verdictul juraților.“ În situația de față, Suprema Curte nu mai poate face decît un singur lucru. Și acest lucru impus de lege, în privința căruia Suprema Curte nu are nici o latitudine să decidă, este obligația de a pronunța sentința.

„Mai întîi vom da citire sentinței lui Nicola Sacco: „Curtea hotărăște și ordonă ca tu, Nicola Sacco, să suferi pedeapsa cu moartea prin electrocutare, în cursul săptămînii care începe duminică, în a zecea zi a lunii iulie, anul de la domnul nostru

Cristos una mie nouă sute și douăzeci și șapte. Aceasta este hotărîrea legii!

„Curtea hotărăște și ordonă ca tu, Bartolomeo Vanzetti...“

„O clipă vă rog, domnule judecător. Pot vorbi un moment cu avocatul meu?“

„Acum se citește sentința“.

Și judecătorul continuă:

„... Bartolomeo Vanzetti să suferi pedeapsa cu moartea...“

Deodată izbucnește un strigăt zguduitor și judecătorul își intrerupe citirea:

„Sînt nevinovat. Știi foarte bine că sînt nevinovat. Și tot așa am spus și acum șapte ani. Condamnați doi oameni nevinovați.“

Judecătorul însă își încordează nervii și continuă netulburat:

„... prin electrocutare în cursul săptămînii care începe duminică, în ziua a zecea a lunii iulie, anul de la domnul nostru Cristos una mie nouă sute și douăzeci și șapte. Aceasta este hotărîrea legii!“

Și apoi adăugă:

„Ședința se ridică!“

Judecătorul tresări din somn cu ecoul acestor cuvinte în urechi: „ședința se ridică“.

Era în amurgul zilei de 22 august, ziua fixată, după mai multe târăgăneli, pentru execuție.

Dezmeticindu-se în sfîrșit, își dădu seama că-l cheamă cineva la masă.

Ce calm arăta în momentul acela!

Nici nu-ți venea să crezi. Simți deodată că i-e o foame de lup și, spre ușurarea lui, observă că ziua se apropie de sfîrșit.

O dată cu sfîrșitul zilei toată istoria asta avea să fie definitiv lichidată și în curînd asupra ei avea să se așterne uitarea.

Cel puțin cu gîndul acesta încearcă să se mîngîie judecătorul.

Traducere din limba engleză
de D. MAZILU

Un rol de neruitat

de Vasile LĂZĂRESCU
actor la Teatrul Național „I. L. Caragiale”

Există personaje scenice care nu te părăsesc întreaga viață. Ani și ani după ce le-ai jucat, ele te urmăresc, stăruie în tine, și te pomenești uneori rostind replicile lor ca și cum ar fi vorbele tale. Personajele acestea, care ți-au împrumutat din gândurile și sentimentele lor, cărora le-ai trăit până la completa identificare, întâmplările lor, conflictele lor de viață, pot avea — și au îndeobște — o influență directă asupra modelării caracterului actorului, asupra concepțiilor sale.

Mihai Buznea, comunistul din „Pentru fericirea poporului” — pe care îl interpretez din primăvara lui 1951 — este fără îndoială unul din aceștia. Și nu este puțin lucru să spui despre un rol, după 28-30 de ani de activitate actricească, că el deține locul cel mai de cinste din galeria personajelor interpretate. M-am gândit adesea la acest erou, căutând să-mi limpezesc atracția puternică pe care o exercită ca personalitate umană asupra mea. Răspunsul l-am găsit încă din timpul repetițiilor, ale acelor febrile și neliniștite căutări care au însoțit transpunerea scenică a acestui personaj. Pentru că, trebuie s-o spun, acest spectacol de mare greutate, care ridică în fața colectivului nostru sarcini de înaltă răspundere, a fost pregătit într-un timp record: 29 de zile. Mai bine zis 29 zile și 29 de nopți, pentru că fiecare dintre noi — Aura Buzescu ori Sonia Cluceru, C. Antoniu ori N. Băltățeanu, R. Beligan, I. Finteșteanu, Fory Eterle, I. Neculescu ori G. Dănciulescu — a muncit cu pasiune, fără clipă de răgaz, pentru a da viață scenică acestei piese. Îmi amintesc că într-o noapte

am repetat cu regizorul Sică Alexandrescu, la el acasă, de șapte ori întreg tabloul șapte, de la un capăt la altul, replica dându-mi-o chiar directorul de scenă. De obicei, nu memorez perfect rolul de la început, dar pe acesta l-am știut pe de rost în zece zile. Același lucru s-a petrecut cu mulți dintre colegii mei.

Și faptul era pe deplin justificat: spectacolul cu piesa „Pentru fericirea poporului” de N. Moraru și A. Baranga urma să fie darul pe care prima scenă a țării îl aducea aniversării a treizeci de ani de luptă a partidului nostru. Colectivul Naționalului a primit ca pe o sarcină de mare cinste punerea în scenă a primei piese din dramaturgia noastră, care înfățișa acest minunat om nou al epocii noastre, comunistul, care aducea momente dramatice din lupta comuniștilor ilegaliști.

Prima cunoștință cu mecanicul ceferist Mihai Buznea am făcut-o la masa de lectură. Se aflau de față mulți din marii actori ai Naționalului și pe măsură ce se conturau personajele și creștea intensitatea dramatică a conflictului, îi simțeam pe toți, asemenea mie, profund impresionați. Pe comunistul Mihai Buznea l-am văzut desprinzându-se din text, plin de viață și de o caldă umanitate, simplu și curajos ca un erou de baladă populară, iubind nespuse viața, dar neprețetind să și-o jertfească pentru fericirea poporului. L-am văzut prințind viața a ceea ce împrumutând ceva din chipul, gesturile, luminozitatea unor comuniști ilegaliști pe care îi cunoscusem — și venind spre mine asemenea unui vechi prieten. Pe atunci, distribuția nu fusese încă făcută și nici nu îndrăzneam să gândesc — de față fiind atîția fruntași ai primei noastre scene — că îl voi in-

terpreta eu. Mă impresionaseră dimensiunile morale ale acestui om, calitatea rară a caracterului lui și simțeam că actorul va trebui să dea — în realizarea rolului — ce are mai bun și mai curat din el. Când mi s-a încredințat rolul — după emoțiile și îndoielele firești

litatea lui, caldele sale sentimente familiale. Dar oare pe deplin autentică această seninătate a lui, acest calm, când el însuși pomenește de faptul că în aceeași zi avuseseră o răfuială cu logionarii care le devastaseră sediul sindicatului? A fost greu de tot să dau, prin jocul meu,

Vasile Lăzărescu în rolul lui Mihai Buznea din piesa „Pentru fericirea poporului”.

Comunistul Mihai Buznea (Vasile Lăzărescu) și trădătorul Adrian Urziceanu (Nicu Dimitriu) într-o scenă din piesă.

nceputului — am înțeles mai limpede că nici unul din cuvintele lui Buznea nu poate fi „spus” pur și simplu, ci adînc simțit, trăit cu intensă convingere. Numai astfel el putea trece rampa și comunica cu spectatorii, numai astfel putea trezi în alții dorința de a fi asemenea lui, de aceeași frumusețe și înălțime morală.

Iată primul act. Înainte de a-l aduce în scenă pe Buznea, autorii ne-au sugerat în câteva replici schimbate de mama și soția lui Buznea întreaga atmosferă încordată a anilor 1937-38; tîrîță pe drumul fascismului și al unui apropiat război criminal antisovietic, România era răscolită de manifestațiile huliganilor legionari, de procesiunile lor lugubre, de teroarea polițienească ce sprijinea acțiunile „băieților”. Dar tot aici aflăm că împotrivirea muncitorilor conștiință crește tot mai năvalnic, în ciuda reprimărilor sîngeroase, că forța comuniștilor, influența pe care o exercită asupra maselor largi, e tot mai puternică.

Dar autorii n-au zăbovit prea mult asupra înfățișării abstracte, discursive, a situației politice. Ei îl aduc în scenă pe Mihai Buznea, pe care îl așteptaseră neliniștite, cu inima strînsă, cele două femei. Cu câteva pachete în mînă, senin, vesel chiar („N-am dreptul să fiu și eu vesel o dată? Acasă, lingă nevastă și copii, lingă bătrînica mea...”), Buznea ne relevă înțli robustețea sa sufletească, optimismul și vita-

răspuns acestei întrebări. Și am reușit numai atunci cînd am înțeles bine că una din trăsăturile caracteristice lui Buznea în special, și comuniștilor ilegaliști în general, este perfectă stăpînire de sine. Sub liniștea și expansivitatea caldă a lui Buznea se ascundea o anumită încordare pe care m-am străduit să o înfățișez cu fine nuanțări, pentru că ea era totuși dominată de încrederea neclintită în dreptatea și viitorul cauzei comuniștilor. Apoi, fiecare nouă situație releva un alt aspect al bogăției sufletești a personajului: vine acasă Mircea, fiul său, cu capul spart din încăierarea pe care o avuseseră cu legionarii. Simțămîntului patern de neliniște și teamă îi urmează mîndria firească a tatălui care-și vede fiul alături de el într-o luptă grea, dar nobilă: „Da' barem ai dat și tu?” îl întreabă mecanicul comunist pe fiul său. Ca să adauge: „Să dai, tată, să dai cu sete”. Din cuvintele lui înțelegi cît de mult își iubește copilul și că tocmai în numele viitorului său îl învață să lupte cu abnegație, în rîndurile comuniștilor.

Apoi, din câteva replici pe care le schimbă cu ziaristul Dan Tomescu, prietenul fiicei sale Sanda, cunoaștem o altă fațetă a personalității sale. Tînrului intelectual, confuz și slab, care nu vedea decît rezolvări pacifiste și fals umanitariste ale marilor ciocniri sociale ce zguduiau omenirea, îi dă răs-

punsuri muncitorul educat de partid, avind cunoașterea limpede a legilor dezvoltării societății, răspunsuri de o logică și o clar vi-zuine politică uimitoare.

Toate acestea ne pregătesc pentru unul din cele mai dramatice momente ale piesei: necesitățile luptei partidului îi cer lui Buznea să se ilegalizeze. Eu, care îmi uitasem atunci gândurile și preocupările personale și trăiam în ființa mecanicului ceferist, am simțit intens cât de dramatică a fost lupta ce s-a dat în sufletul lui. I se cerea omului care-și iubea cu atita emoționantă căldură bătrina mamă și înțeleapta tovarășă de viață, copiii săi, să se rupă de ei toți și să înceapă, în adâncă ilegalitate, o viață plină de primejdii. Cu aceeași stăpînire de sine pe care i-o cunoscușem, cu aceeași admirabilă uitare de sine, Buznea acceptă fără să ezite vreun moment. Vă mărturisesc că de fiecare dată, cînd trebuia să interpretez scena în care activistul Preda îi transmite lui Buznea hotărîrea Comitetului Central, încercam un simțămînt copleșitor de admirație pentru forța morală a comunistului care pune mai presus de orice interesele colectivității.

Și, poate de aceea nu l-am regăsit cu totul pe acest Buznea în scenele petrecute în casa prietenului său, tapișterul Tomescu. Scenele acestea nu am izbutit nici eu să le trăiesc în adîncime, cu toată căldura și simțirea pe care le transmite colegul meu C. Antoniu, interpretul lui Tomescu. Revoluționarul de profesie este pus aici în fața unui om cinstit, care a luptat odinioară pentru cauza muncitorimii, dar slab și dezorientat, temîndu-se pentru viața fiului său, se rupe de tovarășii săi. Cum reacționează atunci Buznea, cum luptă comunistul pentru a-și apropia un om onest, dar confuz? Ținînd mici discursuri cramentate cu figuri de stil: „Ai văzut, cîteodată, pe vreme de furtună? Le sint păsărilor aripiile prea mici. Și atunci, o clipă, zboară în loc... Trebuie încă un salt...” Cred că autorii au greșit aici, n-au mers pe linia firească a personajului.

Pe Buznea cel autentic, pe comunistul adevărat, l-am regăsit însă în biroul inspectorului Gheorghian. N-are multe replici de rost; repetă ades cîteva cuvinte: „Nu știu nimic”. Dar cîtă demnitate umană, cîtă forță și siguranță se degajă din atitudinea lui! La biroul pe care se răsfață, neutilizat, un minunat serviciu de scris din onix și o fructieră cu portocale, stă sclivisit și parfumat inspectorul de siguranță

pasionat de versurile lui Verlaine. În fața lui, un om cu cămașa sff-șiată, cu obrazul tras după două nopți de anchetă, dar neclintit, dirz. Doi oameni se înfruntă, două clase se ciocnesc: una încearcă să-și acopere duhoarea descompunerii cu mirismele florilor, alta oferă privirilor țărnia de stîncă a luptătorilor ei de avangardă.

Există în acest tablou, momente de zguduitoare dramatism. După confruntarea tatălui cu fiul ce fusese desfigurată de bătaie — confruntare în care ei neagă că s-ar cunoaște — după ce blinda Marie tăgădu-lește și ea că l-ar fi cunoscut vreo-dată pe bărbatul ei, soțul Buznea, află că fiul lor a fost ucis în bătaie. Și acum, cînd scriu aceste rînduri, mă cutremură amintirea acelei sff-șietoare scene în care Aura Buzescu neîntrecută interpretă a Mariei, trăiește cu adîncă și intensă sinceritate suferința nespusă a acelei mame, cumplita lovitură ce o primește.

M-am străduit să redau și în aceste momente dirzenia lui Buznea, fără însă a-l dezumaniza printr-o atitudine retorică. Zdrobit de durere, comunistul știe să-și frîngă emoția, să soarbă forțe noi din țărnia convingerilor sale în lupta căreia i s-a dăruit. Și această forță se revarsă, nezagăzuită, din boxa acuzațiilor, pe care el și tovarășii lui o transformă, așa cum au procedat în realitate cei mai buni fii ai poporului nostru, într-o tribună de acuzare. „Nu există forță care să poată dizolva partidul revoluționar al clasei muncitoare”, rostește Buznea. Și cuvintele sale răsună ca o nestrămutată profecie.

În această scenă care încununează desfășurarea întregii acțiuni și care rămîne puternic întipărită în mintea spectatorului, există însă pasaje în care pulsul vieții adevărate este înlocuit prin fraze „sonore”, șablon. Multe din depozitiile comunistilor sînt lozincard, retoric, fapt care nu corespunde nici realității și nici nu dă forță de convingere celor spuse de luptătorii din boxă. Cu toate străduințele mele, Buznea mai apare încă, pe alocuri, cu accente patetice, cu crispări neveridice, lipsit de cea simplitate caldă și sobră care-i era firească. De fiecare dată cînd se reia spectacolul eu revăd cu o zi sau două înainte finalul și-l lucrez o dată și încă o dată, pînă am impresia că Buznea cel adevărat începe să prindă viața.

Și chiar atunci cînd spectacolul se termină, comunistul Mihai Buznea rămîne alături de mine, însoțindu-mi gândurile și faptele, întărindu-mă.

Scenă din piesa „Pentru fericirea poporului”.

O NEUITATĂ FIGURĂ DE PICTOR REVOLUȚIONAR:

BARBU ISCOVESCU

Cu cîteva zeci de ani în urma se mai puteau citi, într-un vechi cimitir din Constantinopol, săpate în marmora unui monument, alături de o paletă și cîteva pensule, următoarele versuri ale lui Dimitrie Bolinteanu, scrise în romînește:

„Abia se născ-o floare în arborul de viață nefericitei țări
Și moartea cea fatală o scutură, o în-gheață
Sub ale sale crude și amare săruri.
Așa pieri departe de patria-ti iubită
Cu anii săi cei tineri, cu fruntea în-florită,
De vise grațioase, ce-n lacrimi s-au schimbat”

Barbu Iscovescu: Autoportret

Sub placă grea de marmoră erau îngropați pictorii Ioan Negulici și Barbu Iscovescu, două luminoase figuri de artiști-cetățeni ai revoluției de la 1848 din țara noastră. De la moartea acestuia din urmă s-au împlinit recent 100 de ani.

*

Fiu al unui zugrav iconar — cum îi se spunea la începutul secolului trecut celor ce se îndeletniceau cu pictarea icoanelor — Barbu Iscovescu s-a trezit de mic printre culori, pînze și pensule, uimind de timpuriu prin înclinarea pentru desen. Împletit cu o perseverență și o tenacitate rară, talentul fiului de zugrav s-a manifestat puternic în anii de studii petrecuți la Academia de Arte Frumoase din Viena, timp în care el începe să cunoască, prin prietenul său Gîrlășteanu, mișcarea revoluționară a epocii și pe tinerii revoluționari romîni ce se aflau atunci în străinătate. Sub influența ideilor înnoitoare și minat de dorul de țară, Iscovescu pleacă în 1847 spre pămîntul natal, colindînd luni întregi orașele Banatului, cunoscute lui și dintr-o călătorie anterioară, și ale Olteniei. Din această perioadă datează o serie întregă de peisaje citadine („Răspîntii de ulițe”, „Poșta veche”, „Hanul nemțesc”), precum și valorosul „Romîn plășes din Banat”, care aduce o imagine plină de robustețe și vigoare a țaranului romîn. Aceste lucrări mărturisesc caracterul inovator al unora din laturile creației sale artistice, cum ar fi peisajul, foarte puțin practicat pe atunci la noi în țară, sau încercările de a fixa, chiar și numai în desen, fizionomia omului din popor. Primăvara anului 1848 îl găsește pe pictor în mijlocul tinerilor ce pregăteau cu febrilitate revoluția. El primește misiuni de încredere, cum ar fi, de pildă, zugrăvirea stîndardului care, după mărturiile contemporanilor, ar fi purtat înscrise pe el cuvintele „dreptate și frăție”. Dar Iscovescu n-a luptat numai cu penelul. În fruntea șuvoiului de nezagăzuit al oamenilor care se îndreptau în dimineața de 8 iunie 1848 spre palatul domnesc

pentru a cere recunoașterea Constituției, se afla, alături de C.A. Rosetti, Niță Magheru, pictorii Negulici și Rosenthal — și Barbu Iscovescu. De altfel tot el a fost primul care a pătruns atunci în palatul lui Bibescu Vodă.

Împletindu-și activitatea politică cu cea artistică, Iscovescu dă în această perioadă portretele „Niza Magheru”, „Nicolae Golescu”, desenul în creion înfățișînd pe „Zinea Golescu”, mama celor patru tineri patrioți etc. După înăbușirea revoluției de către clica burgheză trădătoare încîrdășită cu marea moșierime, pictorul este exilat, asemenea celorlalți revoluționari de frunte, și silit să înceapă o viață de peregrinări. În răstimpul cît a trăit în Ardeal și Banat, el a pictat portretele conducătorilor mișcării revoluționare ardelenne și a celei sîrbești, pentru ca mai tîrziu, la Paris, să se consacre copierii unor gravuri înfățișînd diferiți domni romîni, lucrări pe care le semnaleză însuși Bălcescu. Stabilit în cele din urmă la Constantinopol, cu sănătatea subrezită de necurmatele-i peregrinări, Barbu Iscovescu moare la 24 octombrie 1854, în vîrstă de numai 38 de ani.

Printre ultimele lucrări pe care le-a dat — „Turcoaice stînd pe covor”, „Moscheie de la Kemarly” — se află și un admirabil autoportret, singurul pe care l-a lucrat pictorul în viața sa.

*

...Într-una din sălile Galeriei Naționale a Muzeului Republicii, vizitatorii se opresc îndelung în fața celor două panouri care expun lucrările lui Barbu Iscovescu. Dintr-o ramă aurită, te privesc, calzi, plini de viață, cu scînteii de dîrzenie, ochii pictorului revoluționar Barbu Iscovescu. Și acum, la o sută de ani de la moartea sa, prin lucrările sale valoroase el se află printre noi, alături de noi, în lupta pentru acea cauză căreia și el i-a închinat arta și viața sa: viitorul luminos al omului.

ÎN CIUDA TEROAREI ANTIMUNCITOREȘTI DIN S.U.A.

Iată încă o mostră a desmățului politicii antipopulare a cercurilor militariste de la cîrma S.U.A. Omul care este tirat cu forța de către agenții F.B.I.-ului (gestapoul american) este cetățeanul american John Forbes din Chicago, care, după ce a îndurat timp de 21 luni calvarul campaniei militare în Coreea — unde a fost trimis împotriva voinței sale, — a refuzat să se înscrie acum pe o nouă listă de recrutare. El a fost condamnat la 3 ani închisoare și fotografia îl arată în momentul cînd este acos din sala tribunalului pentru a fi azvirlit în dosul grațiilor.

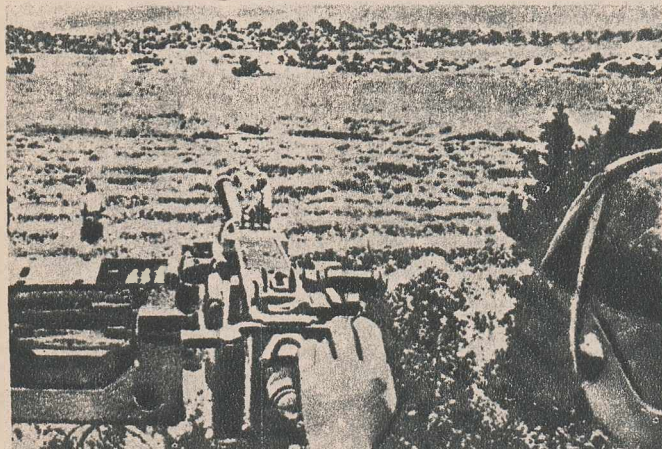

În Germania occidentală au avut loc mari manevre de război cu participarea unor unități americane, engleze, belgiene, olandeze și canadiene. Scopurile agresive ale acestor manevre reies limpede și din fotografia de mai sus, în care se văd soldați și ofițeri americani îmbrăcați în uniforme militare sovietice, cu scopul de a simula, în cursul operațiunilor, existența unor „unități inamice care trebuie nimicite”. Revista „Neue Berliner Illustrierte”, care a publicat acest document demascator, își exprimă indignarea arătînd că „niciodată pînă azi manevrele militare ale vreunei țări n-au avut un asemenea caracter provocator”.

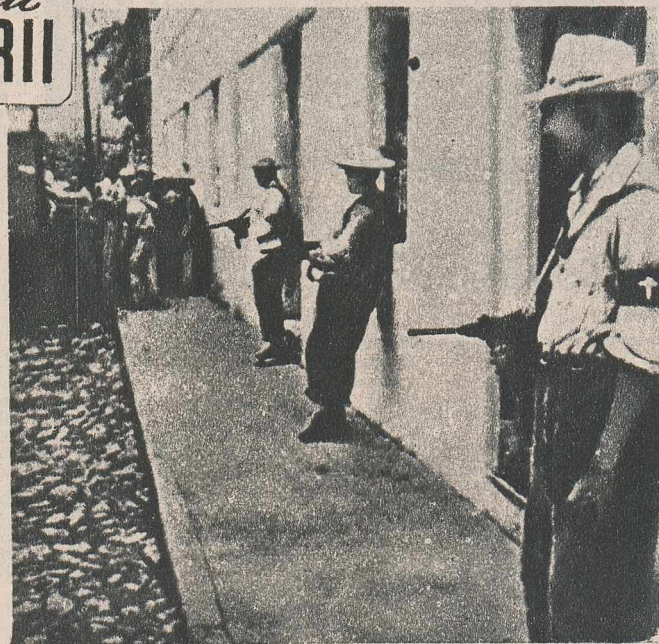
fotocronica FLACĂRII

PE OGOARELE DIN TUNISIA

„Adevărate operațiuni de război se desfășoară în Tunisia”, scrie ziarul „L'Humanité”, în legătură cu noile represii sîngeroase ordonate de colonialiștii francezi în Tunisia. În fotografie: mitralierele franceze postate de jur împrejurul ogoarelor sînt gata să scalde în sînge orice tentativă de revoltă din partea țărănilor tunisieni.

Locuitorii insulei Bikini au fost primele victime ale criminelor experiențe americane cu bomba atomică. Izgoniți de pe insula Bikini de către atomiștii yankei și deportați în insula pustie Kill, mii de bărbați, femei și copii sînt condamnați mizeriei, foamei, molimelor de tot felul. Ei sînt expuși totodată otrăvirii prin radioactivizare. Fotografia de mai sus, apărută în revista vest-germană „Neue Illustrierte” sub titlul „Flămînzim! spun oamenii de la Bikini”, redă tragedia întipărită pe chipurile acestor victime ale atomiștilor yankei.

CU CE SE LAUDĂ DICTATORUL GUATEMALEI

Într-un interviu acordat recent agenției americane „United Press”, dictatorul fascist al Guatemalei, Castillo Armas, a declarat că cea mai mare „realizare” a regimului său sînt represii sîngeroase împotriva mișcării democratice și antiimperialiste din Guatemala, și în primul rînd împotriva comuniștilor. În fotografia noastră puteți vedea unul din aspectele sinistre ale acestei „realizări” cu care se fălește cinicul dictator. Gealații lui Armas execută zi și noapte vaste operațiuni polițienești pentru vînarea elementelor progresiste, a căror rezistență devine pe zi ce trece mai dirză.

În ajunul „alegerilor” pentru așa zisa adunare constituantă, însuși Castillo Armas a fost nevoit să recunoască, în cadrul unei conferințe de presă, existența în Guatemala a unei puternice mișcări de rezistență condusă de Partidul Muncii, care activează în ilegalitate și se bucură de mare popularitate în rîndurile muncitorilor și țărănilor din Guatemala.

Unul dintre angajamentele luate de întreprinderea textilă „7 Noiembrie” din Capitală, a fost să dea pînă la sfîrșitul lunii octombrie 22 modele de țesături noi de calitate superioară. Iată-o pe Ioana Bratu, șefa controlului de calitate, împreună cu muncitoarea Margareta Cojocaru, verificînd calitatea stofei la rampa de control.

CARNET EXTERN

OF, SOACRELE!

Profesiunea de „refugiat din spatele cortinei de fier“ e o ocupație destul de rentabilă în zona dolarului. Desigur că, prin veniturile pe care le aduce, ea nu se poate compara cu aceea de lobbyist în Congresul S.U.A. de boss sindical, furnizor al ministerului american de război, sau oricare altă categorie de gangster. Totuși, — dat fiind că pentru a fi „refugiat“ nu trebuie nici să investești capitaluri, nici să ai relații dinainte formate, ba nici măcar să fii la curent cu cursul valorilor la bursa din New-York — se poate spune că un certificat de „victimă a comuniștilor“, prevăzut cu stampila americană, deschide toate ușile oficialităților apusene. Singura calitate ce se cere posesorului certificatului este să știe să mintă cu nerușinare. Și pentru un pumn de dolari se mai oferă încă specialiști în materie...

Un asemenea specialist a debarcat nu demult — după cum ne informează ziarul elvețian „Voix Ouvrière“ — și în orașul Graz din Austria, știind dinainte, din experiența tuturor trădătorilor și calomniatorilor, că va fi primit cu onoruri, că în schimbul mărfii murdare pe care o oferea va primi nu numai masă și casă, dar și niscaiva dolari, ca bani de buzunar, bașca publicitatea.

Și nu s-a înșelat. Intreaga presă dolarizată din Austria a început să descrie cu lux de amănunte cum proaspătul refugiat a fost chinuit de comuniști în Ungaria, cum a rezistat el eroic caznelor și cum, pentru a scăpa de teroare, pînă la urmă s-a refugiat în „lumea liberă“. Povestea avea așadar amănunte senzaționale și era atât de emoționantă, încît putea stoar-

ce riri de lacrimi și unui butuc nesimțitor.

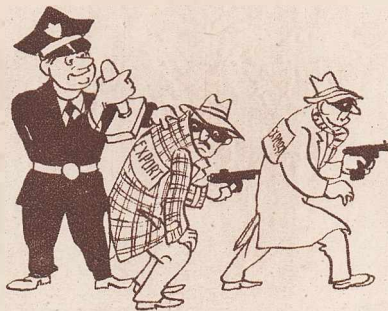
Iată însă că publicitatea aceasta în presă are și dezavantaje. Chipul refugiatului, apărut în gazete, li s-a părut unora cunoscut. Și au început să sosească denunțuri cum că „refugiatul din Ungaria“ nu ar fi de loc ceea ce se dă. Strîns cu ușa, a trebuit să recunoască că... nu este tocmai din Ungaria. Și că e în tot atât de mare măsură unger, pe cît de adevărate îi sînt poveștile. Intr-un cuvînt, a recunoscut că se numește Paul Gerwald, că e bavarez pur-sînge, și că are comun cu Ungaria tot atât cît are senatorul McCarthy cu cinstea. Un lucru însă a continuat să susțină morțis: că s-a refugiat la Graz numai din cauza terorii...

Cine îl teroriza în Bavaria natală? Soacra! Are omul o soacră cicălitoare care, după ce i-a scos ani îndelungați peri albi, l-a făcut pînă la urmă să-și ia lumea-n cap!

Epilogul? Desigur că individul trebuia — după părerea oricărui om cinstit — să fie pedepsit. Pedepsit aspru, pentru că a înșelat, a calomniat și a escrocat. Dar asemenea fapte, în zona dolarului, nu se pedepsesc, ci se răsplătesc. Mai marii săi întru calomnie i-au reproșat un singur lucru: că n-a știut să-și scornească o suficient de prevăzătoare autobiografie, că n-a știut să se facă de nerecunoscut față de acei care-l cunoșteau. Și cum închisorile austriace nu sînt rezervate falsificatorilor, calomniatorilor și escrocilor profesioniști, ci doar luptătorilor pentru pace și fruntașilor mișcării muncitorești, Paul Gerwald a fost trimis acasă... la soacră-sa.

Morala? Sub stăpînirea yankee orice calomniator și escroc e în siguranță, chiar dacă e prins cu mîta-n sac nu riscă decît onorurile unei glorioase înapoieri la domiciliu...

de V. SAVIN

ALTĂ FABRICĂ DE REFUGIAȚI

Se pare că autoritățile americane de ocupație din Germania occidentală nu se mulțumesc să-și ia ca aliați în fabricarea de „refugiați din spatele cortinei de fier“ numai soacrele cicălitoare, ci recurg și la alte procedee. Unul dintre acestea este exportul viitorilor „refugiați“.

Intr-adevăr, nu demult autoritățile din R.D. Germană au arestat, pentru un delict de drept comun, pe un individ asupra căruia s-a găsit — după cum aflăm din revista poloneză „Swiat“ — un certificat eliberat de autoritățile americane de ocupație din Berlinul apusean. Iată ce conține certificatul:

BIROUL INALTULUI COMISAR AL STATELOR UNITE IN GERMANIA

Tribunalul american din Germania, Ocolul II Berlin-Lichterfelde West Ring-Stras-

zona de est (a Germaniei).

ss. Lester A. Kolste
funcționar judec.

Care este sensul unui export atât de original e ușor de înțeles chiar și după mărturisirile exilatului: Herr Siegfried urma să locuiască vreo câteva luni în R.D. Germană, să-și procure suficiente documente care să ateste acest lucru și pînă la urmă să se reîntoarcă în Germania apuseană ca o „victimă a comuniștilor“, care abia a izbutit să scape cu viață. Ce urma după o asemenea înapoiere triumfală în „lumea liberă“ se știe: interviuri, dolari, foto-reporteri, — într-un cuvînt: lansarea.

Este evident că acesta e scopul originalului export al autorităților americane de ocupație. Nici un alt motiv nu i-ar determina pe gangsterii americani să se lipsească de un delictiv de drept comun!...

INVIDIA LUI MCCARTHY

Mister Eisenhower s-a pregătit serios de alegeri. Nu numai că și-a împrăștiat sacul de promisiuni de uz electoral; nu numai că a avut grijă să mărturisească unui corespondent al agenției „Associated Press“ că el este pacifist prin naștere, deoarece mama sa făcuse parte din organizația „Mortorii lui Iehovă“; nu numai că a angajat girls-uri, maimuțe, elefanți, bătași și alte asemenea produse ale „libertății“ americane pentru a asigura succesul partidului său în alegeri — ci a început să ia și lecții. Mai precis: lecții de dicțiune și de ținută.

Pentru aceasta, însă, pre-

ședintele avea nevoie de un profesor.

Din ziarul „L'Humanité“ aflăm că alegerea prezidențială s-a oprit asupra unei vedete a Hollywoodului. Desigur însă că nu orice vedetă luată la îndeplinire putea fi livrată drept profesor pentru actualul locatar al Casei Albe. După cercetări îndelungate, F.B.I.-ul s-a oprit asupra artistului Robert Montgomery. Și lecțiile au început.

După cum arată ziarele americane, lecțiile decurg în felul următor (ele avînd loc înaintea fiecărui discurs):

„Cîteva minute înainte de „reprezentare“ (apariția președintelui la tribună—N. R.), Montgomery îl invită pe

președinte într-o cameră cu pereții luminoși. Acolo se angajează între ei un dialog de școlari, destinat a-l destinde pe Eisenhower și a-l face să-și învingă tracul. Montgomery începe apoi să recite discursul președintelui, indicîndu-i cuvintele pe care urmează să le sublinieze, pasajele la care trebuie să-și accelereze sau să-și încetinească debitul, atrăgîndu-i atenția acolo unde e nevoie de un gest emfatic sau de o privire piezișă.“

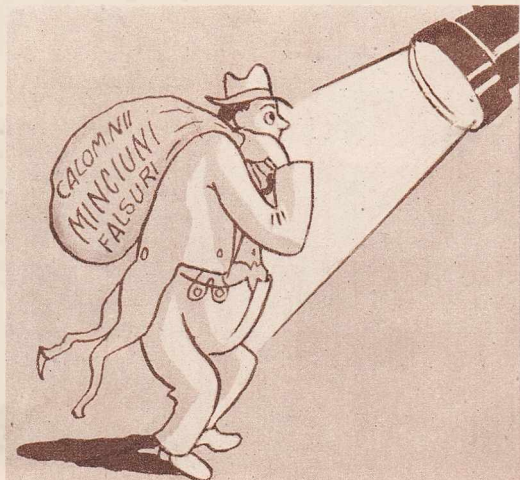
E lesne de înțeles că, după asemenea minuțioasă pregătire, domnul Eisenhower apare la tribună mult mai sigur de sine și că poate smulge cu mult mai multă îndreptățire aplauzele entuziaste ale partizanilor săi. Intrebarea pe care și-au pus-o mulți a fost însă nu asupra scopurilor pe care le urmărește președintele S.U.A. prin lecțiile pe care le ia, ci mai ales pentru ce l-a ales pe Montgomery.

Pentru cine nu cunoaște figura acestei stele a Hollywood-ului e bine să aruncăm o privire în cartotecile „Casting Office“-ului — forul care întocmește și păstrează fișe cu caracterizări asupra activității și aptitudinilor vedetelor din Hollywood. După cum e scris pe fișa lui Robert Montgomery, caracterizarea ce i-a fost dată de însăși oficialitatea cinematografică din S.U.A. este — negru pe alb — de „lichea perfectă“. Și într-adevăr, actorul care s-a lansat cu un rol de gangster în filmul „Se lasă noaptea“; care a mai turnat de atunci zece de filme cu titluri ca: „Zborul de noapte“, „Divorțata“, „Cînd se întîlnesc femeile“, „Misteriosul mister X“, „Casa mare“ etc. — în toată cariera sa n-a făcut decît să realizeze roluri de gangsteri, asasini, amorozi lipsiți de scrupule, filme menite a otrăvi spectatorul american, a răspîndi psihoza urii față de om, mentalitatea criminalului și a lichelei, ideile descompuse ale gangsterismului ridicat la rang de virtute.

Montgomery nu s-a mulțumit însă numai cu câștigurile pe care i le asigurau filmele de acest gen, ci a socotit că trebuie să-și mărească veniturile, devenind simbrîș al F.B.I.-ului. De aceea, de îndată ce mccarthysmul a început să recruteze agenți, el a devenit cel mai furibund „vîntător de vrăjitoare“ de la Hollywood.

Ziarul american care a adus primul vestea că domnul Eisenhower ia lecții de la Montgomery, justifică astfel alegerea făcută de președinte: „Robert Montgomery este de o eleganță meticuloasă, de o glacialitate neliniștitoare, ceea ce a făcut să i se încredințeze roluri de alienați și de sadici“.

...Și de profesor pentru politicienii americani — ar trebui adăugat. Cît de invidios trebuie să fie McCarthy pe acolitul său hollywoodian!

In fiecare marti...

In fiecare sambata...

Pentru a treia oară de când o lovise nenorocirea, bătrînica cu basmauă cernită stătea în fața porților zăbrele ale închisorii. Mîinile ei, vinete de frig, se crispaseră pe sîrma împletită a porții. Căta cu ochii lacomi printre deținuți, stărînd cu privirile asupra fiecărui cap tuns, străduindu-se să-și recunoască fiul. Ea era mama lui Vanghelis Catarosporis, arestat cu o săptămînă înainte... Îl invitaseră să-i urmeze, foarte simplu, așa cum învățătorul își cheamă elevii la tablă. În patru zile îl și expediaseră alături de Zaloianis, alături de Linaris, de Dicheos, de Zerbinos și de... Dar cum să-și spuie adevărul?

Erau sfîșietoare zilele de marti și de sîmbătă.

De cum se crăpa de ziuă, o dată cu primul uruit de roți, mamele porneau la drum, cu cite o legăturică la subțioară, și se opreau în fața porților ferecate ale închisorii, încremenite de îndelunga așteptare, pînă ce paznicul, cu glasul tăios ca oțelul, începea să strige numele deținuților:

— Să vină Drolipas! Să vină Canavaros!

În fața gratiilor mamele stăteau cu evlavie, ca în fața icoanei, și își adunau tot sufletul pe buzele învinețite și crispate, așteptînd să spună... să spună... Dar ce ar fi putu spune în două, în cele două minute, feciorilor lor întemnițați? Curtea interioară era despărțită cu o frînghie. Cei ce se auzeau strigați treceau dincolo de frînghie și se aruncau asupra gratiilor. De cealaltă parte îi așteptau ochii dragi...

În acel mic cadru, abia de un metru, se desfășura întreaga tragedie a vremurilor noastre. În acea micuță ramă înzăbreleată stăteau întărcuite — pe dinăuntru și pe dinafară — două duzini de guri care strigau sfîșietor, străduindu-se să se facă auzite. Și pînă și-n respirație pătrundea mereu, ca un ghimpe, urechea ticăloasă a spionului, gata să întineze orice taină sfîntă.

În vremea aceea ploua zi și noapte. Dacă nu ploua, ningea. Crivățul trecea prin zdrențele care acopereau trupurile oamenilor, trecea prin piele și pătrundea pînă-n oase. Numai acolo, lîngă gratii, răsufleau zbciumată mai încălzea puțin aerul.

— Măncă, mănincă bine... Ți-am adus și supă.

— Cum?...

— Ți-am adus și supă, băiețușul meu...

— N-aud, măicuță!

— Da, dragul meu... Am avut grijă... Ți-am adus și o flanelă...

— Cum?...

— Flanelă... O fla-ne-lă!

— La ce bun?

— Ca s-o porți, să te-n-călzești, sufletul mamei...

— Oh, de ce, măicuță?

(mîine o vor găuri.)

— Am împletit-o singură, noaptea.

— Cum?...

— Împleteam și plîngeam.

— Să dormi...

— De toate am să-ți dau,

numai să scapi! Anghelichi aleargă. Aleargă și tata.

Tușeste și aleargă. Greu, copilul meu. Se zguduie lumea. Toate ușile sînt închise...

Clopotul sună ca la mort.

S-a sfîrșit. Cadrul se golește.

Altă duzină așteaptă. Paznicul își reia locul.

— Să vină Zaloianis! Să vină Murcas!

Altarul cu gratii se umple de alt zbcium...

Și așa, în fiecare marti, în fiecare sîmbătă, între 10 și 12, închisoarea cunoaște acest fel de animație.

Dar numai în aceste două zile. Apoi poarta se închide scrișnind din balamale, ca un zdrăngănit de oase reci, ca hohotul înghețat... Și moartea fioroasă mai cercețează în răboj și iar alege:

— Să vină Razvanis! Să vină Tsifos!

Razvanis a plecat. El nu se mai întoarce. Și cei doi ochi înroșiți care mai înainte plîngeau în fața închisorii, plîng acum lîngă o cruce. „Evangelos Razvanis, 20 de ani. Executat...” De ce, de ce a fost „executat”?

Cine l-a judecat, cine l-a hotărît soarta? De aici începe o altă poveste, care-l doboară pe om, care-l secătuește, îl vlăguiește, face din el un nimic. De aici începe un plîns care nu s-ar mai sfîrși nici dac-ar umple cu lacrimi toate fîntînile.

În fiecare marti, în fiecare sîmbătă... Sufletele își filfăie aici aripile, auzind șuieratul glonțului ce le va curma răsuflearea.

Cu ani în urmă fusese aici o casă de toleranță, un templu al plăcerilor ieftine. Trecătorii o scuipau. Acum a devenit templul morții. Bătrînele ce vin încoace bătătoresc un drum ce duce la cimitir. Numai că mormintele de aici mai respiră încă. În fiecare marti, în fiecare sîmbătă se înșeninează un pic chipurile aspre. Apoi groaza cuprinde sufle-

de Menelaos LUDEMIS
Scriitor comunist grec,

deținut în lagărul de exterminare de pe insula Ai Strati din Marea Egee

tele pînă-n zori. Temnița încremeneste învăluită în zăpada albă a serii. Deținuții dîrdăie de frig. Vorbele trec șoptite, ca o rugăciune. „Ne vom face jurăminte, ne vom spune ultima dorință, să ne îmbărbătăm!” În fiecare celulă se află cite cineva care va pleca mîine, care n-a stat încă în boxa acuzațiilor, care n-a înfruntat încă clipa cea mare. N-a stat încă față-n față cu răzburarea, care la noi se numește „Justiție”. Dar el e conștient de acest lucru.

Judecata e simplă.

— Îi renegi?

— Nu...

S-a sfîrșit. Din acea clipă ai devenit un cadavru, o umbră. Și aștepti. Simți metalul rece al glonțului de parcă l-ai avea în buzunar. Îți stă încă în putere să-l azvîrli departe, ca să nu-ți pătrundă în piept. Dar rostesti: „Nu!” și stăruie. Și din clipa aceea stai și aștepti. Așa cum mai deunăzi aștepta Razvanis, sau alaltăieri Catarosporis. Așa cum în seara asta așteaptă în celula noastră Spiros Monoghios. Sînt citeva zile de cînd stă tăcut, culcat pe așternutul lui și așteaptă. Cugetă adînc. Măsoară salutul pe care l-a făcut și-i vine amețală. În sinea lui a rostit „nu” din prima clipă cînd a trecut poarta închisorii. Acum însă acest „nu” l-a înveninat încetul cu încetul ca o otrăvă, pînă ce i-a ajuns la inimă și l-a țintuit pe rogojina celulei. Dar astăzi s-a trezit schimbă. Trist pentru totdeauna, însă ușurat. A ales viața. Va spune „da”. O să trădeze. Încă din zori ne-a împărțășit noua lui hotărîre și cu toții ne-am cutremurat. Va spune „da” și temnița i se va deschide.

— Să vină Catarosporis, copilul meu?

— Ți-am spus, nu-i aici!

— Ba e aici, insistă bătrîna cu convingere. Și ochii ei cată printre capetele tunse. Copilul meu e aici! Nu se poate să nu fie! Aici l-am lăsat. Dac-ar fi fost să plece, nu mă vestează?

Paznicul își pierde răbdarea.

— Cată-l în altă parte... spune aspru. De aici l-au luat, s-a isprăvit! Hai, cără-te! Avem treabă. Să vină Racalis! Să vină Gurnas!

— Și Catarosporis... băiețușul meu! Strigă să vină și Catarosporis... Vanghelis Catarosporis.

Paznicul se înfurie de-a binelea.

— Dar lasă-mă odată! Uf!...

În clipa aceea, paznicul-șef, care urmărise scena, se repezi și o apucă pe bătrînica de basma: „La o parte!” zberia el sălbatic.

— Copilul meu... Vreau să-l chemați!

— La o parte îți spun!

și o trage violent de basma.

Există o mai mare insultă decît aceea de a pune mina pe o basma cernită?

— Chemați-mi copilul, pe Catarosporis!

Paznicul-șef spumegă.

— Aha! Vrei numai decît! Ei bine, află: cînele a crăpat. Auzi? L-au curățat la Gudi. Așa! Mai vrei ceva? L-au și îngropat... că leșul lui împuțea locul.

Un țipăt înfiorător sfîșie zarea. Parcă un cuțit a

trecut prin toate. Și vrietul de la poartă, și convorbirile, și zbciumul, și paznicul... totul a încremenit. Parcă s-ar fi spart cerul lumii... Totul era înfiorare... Numai fiara din pieptul paznicului-șef continua:

— Babornito! zberia el tîrînd-o ca pe o otreapă.

Ieși afară să-ți bocești cîinele. Afară!

Atunci s-a petrecut ceva de necrezut..

Monoghios, care pînă atunci privese nepăsător spre poartă, s-a repezit brusc la zăbrele, rupînd frînghia.

„Spiro!” — voiam să-i strigăm. Dar el nu ne lua în seamă. Și-a lipit fața de gratii și cu o forță neașteptată a strigat:

— Maică-mare! Măicuță! Ascultă! Știu unde-i Vanghelis. Mîine mă duc să-l întîlnesc. Am să-i spun salutarî din partea ta.

Așa cum o tîrau, aproape sfîrșită, ea își întoarse privirea.

— Să se-nvelească noaptea... spune-i să se-nvelească...

— Lasă, n-avea grijă, măicuță...

Glasul bătrînicii s-a stins dincolo de poarta zăbreleată. Zeci de paznici se repeziră spre Spiro.

Urmarea a fost sîngeroasă. Dar această-i o altă pagină de groază. Povestirea de față se sfîrșește aici. După două minute a sunat clopoțelul. Poarta a fost închisă și ferecate. Cu toții am auzit scrișnetul ei sinistru. Și moartea nemiloasă s-a și așezat în prag, deschizîndu-și condica: „Hei, care-i Monoghios? E rîndul lui Spiros Monoghios!...”

în romînește de
Vasile CAMBITZI

CU FORȚE UNITE

Brigadierul Anton Vintze și președintele gospodăriei, Ion Peter, la culesul porumbului.

reportaj de Nicolae MĂRGEANU

Către sfârșitul verii, într-o duminică dimineața, mă aflu într-una din piețele orașului Timișoara. Mă strecuram prin mulțimea de cumpărători și vânzători și, cum venisem acolo fără intenția de a cumpăra ceva, mă lăsam furat de aspectele interesante, pitorești ale aceluia loc de târg. Urmăream câte o tocmeală îndelungată dintre o gospodină îndărătnică și un țaran nu mai puțin încăpăținat, minunându-mă de risipa de elocvență care se poate face în jurul, bunăoară, al unei găini moțate și neștiutoare de importanța ei; și regretam că nu sînt pictor, ca să pot surprinde pe pînză multitudinea de expresii ale chipurilor oamenilor sau nease-mitul amestec de culori, pe care-l îmbogățește mai cu seamă costumele țaranelor și modestele legume așezate în mormane (roșiile ca niște flăcări rotunde, vinetele aducînd la culoare cu nori înaintea de furtună, lubenițele vârgate ca niște zebre vegetale)... Peste toate își revărsa lumina generosul soare al verii.

Într-un loc am văzut mai multă lume adunată decît în alte părți, mai multă îmbulzeală. M-am îndreptat într-acolo, dar n-am reușit cu ușurință să ajung în dreptul tarabei încărcate cu legume și fructe și care se golea vîzînd cu ochii. Ce era acolo? Își vindea produsele gospodăria colectivă „M. I. Kalinin” din comuna Receaș. Prețurile erau mai mici, marfa din cea mai bună. Asta o vedea afluența de cumpărători, ca și comentariile lor.

Printre vânzători era un bărbat tînăr, de vreo treizeci de ani, înalt, cu ochii albaștri zîmbitori și cu părul, desigur, blond... dacă n-ar fi fost tuns cu mașina nr. 0. Am aflat că e tovarășul Mihai Fekete,

brigadierul brigăzii a cincea, legumicolă. Într-un moment de răgaz izbutii să schimb cîteva vorbe cu dînsul.

— Veniți deseori cu marfă în piață, la Timișoara? întrebai.

— În fieștecare duminică, ba și peste săptămînă. Și la Lugoj ne ducem, că știți, comuna noastră-i tocmai la jumătate de drum între...

— Știu. Înseamnă că aveți grădină mare?

— 32 de hectare. Și anul ăsta s-au făcut de toate.

— Și cît vă iese dintr-o vînzare la piață?

— Păi, ies două, trei, patru mii de lei. Și mai mult... Is mulțumiți și cumpărătorii, și noi, că scădem prețurile și aducem marfă bună. Toate colectivele din jur aduc marfă la piață.

Nu pot să-i mai răpesc din timp tovarășului Fekete. Ne strîngem mîinile și înainte de a ne despărți, îi spun:

— Poate am să viu să vă văd grădina... și toată gospodăria...

Brigadierul zîmbește și se grăbește să mă poftescă:

— Cum să nu, poftiți!

Într-adevăr, cîteva zile după aceea, eram în drum spre Receaș. Trenul străbătea mînoasa cîmpie a Torontalului. Lanurile de grîu erau secerate și țaranii adunau snopii în jirezi, din loc în loc duduiau hatoze care treierau și tractoare care dezmirișteau ogoarele culese. Se perindau sate străjuite de plopi înalți și de calcîmi unduiți de vînt. Cîrînd se ivi în zare săgeata roșcată a turnului bisericii din Receaș.

*

Prin acele meleaguri ale Banatului s-au perindat de-a lungul vremii felurite neamuri, cînd statornicite pe o perioadă mai îndelun-

gată, cînd risipite de dramaticele întîmplări ale istoriei.

Din gara Tapae, care a păstrat milenarul nume al unei străvechi așezări, poate fi văzut cîmpul pe care s-a desfășurat una din cele mai mari bătălii dintre daci și cuceritorii romani. Apoi a urmat frămîntata perioadă a migrațiunii popoarelor, apoi cotropitorii otomani — care tot pe acolo și-au făcut cale către Pesta și Viena. Actuala configurație etnografică a locului datează de pe vremea alungării turcilor. Băștinașilor romîni și croați li s-au adăugat coloniștii germani aduși de Maria Tereza; la sfîrșitul veacului trecut au mai venit coloniști unguri și, după primul război mondial, alții, de data aceasta romîni, din Ardeal.

În comuna Receaș, deci, trăiesc laolaltă patru neamuri. Oameni deopotrivă de sîrguincioși, de muncitori, romîni, unguri, germanii și croații ar fi putut conviețui totdeauna în bună pace, dacă nu i-ar fi învrăjbit anume clasele stăpînitoare, interesate ca între ei să fie gîlceavă. Grofii unguri, guvernanții burghezo-moșieri romîni, hitleriștii cu „Donauland”-ul lor, toți s-au străduit să abată prin dispute naționaliste atenția maselor muncitoare de la adevăratele cauze ale mizeriei oamenilor muncii. Uneori au izbutit; dar niciodată n-au putut înlătura cu totul simțămîntul de solidaritate al celor mulți și săraci împotriva împilatorilor lor. Iar azi...

Dispar „colonii”

Comuna Receaș e împărțită într-un fel de cartiere. Li se spun „colonii” și sînt în număr de patru: fiecare naționalitate are „colonia” ei. Germanii s-au așezat în centrul comunei, împrejurul pieței dominate de biserica catolică; croații, din spatele bisericii pînă la marginea

ogoarelor; romîni și unguri, la cele două extremități ale comunei, cei dinții în spre Lugoj, ceilalți spre Timișoara. Chiar numai din asta se vede strădania stăpînitorilor din trecut de a ridica bariere între naționalități, împărțindu-le coloniștilor loturi în așa fel așezate ca să-i izoleze unii de alții.

Sute de ani coloniile au rămas intacte; nici un romîn, nici un ungur n-ar fi cutezat să se mute, de pildă, în mijlocul germanilor. Abia astăzi, după atîta amar de vreme, hotarele dintre „colonii” se prăbușesc.

Mă aflu în biroul gospodăriei colective, notîndu-mi printre altele mai multe nume de colectivități fruntași în muncă. I-am cerut socotitoarei Elisabeta Koszo să-mi indice și adresele lor, fiindcă aveam de gînd să-i caut pe la casele lor. Unele adrese, socotitoarea mi le-a dat fără dificultate; erau trecute în registru. Cu altele însă a avut de furcă.

— Ioan Miklos? S-a mutat nu demult, nu pot să-ți spun exact unde stă... În colonia romîna, pe dreapta, întrebă și dumneata... Anton Ștefanel? Casa nr. 1093. Dar de ce are număr de casă așa de mare? Numai în colonia maghiară sînt numere de-astea... Ecaterina Zipp? Ce e? Germană? Locuiește de la Gostat în jos, la capătul străzii, în colonia croată, nu știu numărul... Cred că și ea s-a mutat nu demult... Cine mai este?

Instinctul de reporter m-a făcut să bănuiesc că am vînat doi iepuri deodată: numărul mare de colectivități care și-au construit case noi și faptul că acum nu se mai ține seama de „colonii”... Așa și era. I-am vizitat acasă pe cei cu casele noi (case încăpătoare, frumoase, în care mirosea a tencuială nouă și a var proaspăt), i-am găsit bucușii de oaspeți, discutînd veselii cu vecinii, în două limbi, despre cîte toate, mai cu seamă, bine înțeles, despre munca în gospodărie...

Și așa, cu fiecare casă care se construiește, „coloniiile” dispar. Le dărîmă mai ales colectivității: fiindcă lor, mai mult decît altora, le dă mîna astăzi să-și ridice case noi și fiindcă se simt aproape unii de alții.

La înființarea gospodăriei colective, în 1952, consiliul de conducere s-a găsit în fața unei probleme destul de spinoase: cum să împartă în brigăzi cele 92 familii de unguri, 48 de romîni, 22 de croați, 18 de germani? Tarlalele gospodăriei se aflau unele într-o parte, altele într-altă parte, în hotarul comunei. Familiile colectiviste, bine înțeles, în coloniile respective. Să facă o brigadă numai de unguri care să muncească tarlăua de lingă colonia maghiară, alta numai de romîni, și așa mai departe? N-ar fi fost nimerit. Dar alt fel, oamenii ar fi trebuit să bată drum mai lung ca să ajungă la locul de muncă. Vor voi ei sau nu? Oamenii au acceptat bucușii să se scoale dimineața cu o jumătate de ceas mai devreme. Și așa au luat ființă cele cîțeci brigăzi, în care muncesc cot la cot romîni, unguri, nemți, croați... N-au fost neînțelegeri în privința asta. Și asta i-a făcut

În curînd va cădea prima brumă... Colectiviștii zoresc culegerea ardelor.

pe mulți să-și construiască casele noi în altă „colonie”, mai aproape de tarlaua brigăzii...

Țăranii poligloți

Am asistat la o ședință a consiliului de conducere. Originală ședință! Parcă m-aș fi aflat la O.N.U. sau la cine știe care congres internațional. Tovarășul Ioan Péter, președintele, făcea un scurt raport de activitate, în românește. Secretarul organizației de bază, Francisc Vékony, spunea ceva în ungurește. Brigadierii Iacob Ianculov, sau Anton Vintze, sau Miron Todor, sau Mihai Fekete, interveneau cînd în românește, cînd în ungurește, cînd în nemțește... Plăcut lucru să auzi pe un român întrebînd ceva în ungurește și un ungar să-i răspundă într-o românească fără cusur! Adevărul este că țăranii colectivști din Recaș cunosc mai toți limbile tovarășilor lor de alte naționalități și le vorbesc ca pe apă. Mai mult decît atât: ei caută să vorbească la ședințe în altă limbă decît cea maternă ca semn de bunăvoință, de prietenie, față de ceilalți...

Ciudată, neobișnuită mi s-a părut desfășurarea ședinței numai mie, care nu sînt poliglot cum sînt țăranii din gospodăria colectivă...

Dar ședința consiliului de conducere a mai fost interesantă și prin altceva. Ceasuri în șir s-a discutat — în afară de probleme importante ca procurarea de materiale pentru viitoarele construcții — despre o seamă de lucruri mărunte, în aparență neînsemnate: faptul că unui brigadier i s-a pontat greșit o zi-muncă, stabilirea precisă a normei pentru clădirii de jirezi, abaterea unui colectivist care a lăsat caii și căruța colectivei în drum vreo două ceasuri, în vreme ce el se cîntea cu răchie într-o casă, și altele asemănătoare. Toate au fost puse la punct fără greș.

...S-a pomenit în treacăt despre niște materiale de construcție care trebuiau să sosească și încă nu sosiseră, dar atîta tot. S-a trecut repede la altceva. Cum se vor desfășura lucrările, despre organizarea lor, nimic. Au făcut lucruri frumoase tovarășii de la Recaș, dar oare nu a început să-i cuprindă auto-mulțumirea pentru cele îndeplinite, n-au început să piardă perspectiva, nu vor începe să bată în loc? Întrebarea aceasta mi-am pus-o în ședința consiliului de conducere și le-o pun acuma și lor...

Cel din Stanciova

A doua zi era duminică și venise un grup de țărani muncitori din Stanciova, comună învecinată, să viziteze gospodăria. I-am însoțit, împreună cu președintele Ioan Péter, pe la toate acareturile gospodăriei și am ocolit cu căruța doar o parte din ogoarele colectivștilor (toate cele 727 de hectare nu puteau fi cuprinse în cîteva ceasuri). Am văzut cu prilejul acesta grajdul cu cai nărași și strălucitori de curățenie, maternitatea scroafelor, cu droaia de porci, vacile de lapte, noul grajd pentru vite („trebuie neapărat să mărim numărul de animale... ca să ridicăm nivelul de trai al oamenilor muncii... așa ne învață Partidul”, a spus textual președintele), crescătoria de iepuri, stîna de oi, stupii de albine, porumbul colectivștilor, mult mai înalt decît cel al țăranilor individuali, floarea-soarelui poleznită artificial, uriașa grădină de pepeni, culturile de tutun, printre care un soi nou, deosebit de valoros, acclimatizat abia acum în Banat, culturile de mac, grădina irigată, iazul cu pești — dar cîte n-am văzut?... Gospodăria colectivă din Recaș a înțeles și aplică îndrumările Partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii. Gospodăria și-a lucrat ogoarele din ce în ce mai bine, respectînd indicațiile agrotehnice, a dezvoltat noi ramuri anexe; veniturile colectivștilor au crescut, gospodăria s-a îmbogățit.

Pretutindeni, pe unde treceam cu căruța în dimineața aceea de duminică, vedeam rîndurile, culturi bine îngrijite, adevărată desfătare pentru ochi. Mă încînta fiecare lucru nou pe care-l întîlneam, fiindcă arată grija gospodarului harnic și

priceput. Dar ce vorbesc de mine, pe cei din Stanciova să-i fi văzut! De la o vreme, aproape că amuțiseră uitîndu-se cu ochii mari în toate părțile. Președintele Ioan Péter, bărbat tînăr, cu ochii senini și figura serioasă, explica, explica mereu, cum e cu mașinile S.M.T.-ului, cum e cu polenizarea artificială, cu zilele-muncă, cu atîtea și atîtea. Iar cei din Stanciova ascultau îngîndurați și din cînd în cînd oftau. Parcă nu le venea să creadă că pămîntul poate da atîta rod, parcă-i descureau comparația dintre splendorile culturi ale colectivștilor și loturile individuale de acasă. Cînd și cînd, mormăia cîte unul:

— Da, numai că la noi fi deal, nu-i ca aicea la voi...

— Ocupați-vă mai mult de creșterea animalelor.

— Și, pe urmă, s-o iei acuma de la început...

— Oricare început fi greu, tovarășe! Dar cu muncă, răzbești.

Într-un loc, președintele ne-a arătat loturile personale ale colectivștilor.

— Iacătă, ăsta-i al meu, am pus cucuruz, duleți (bostani), mai încolo cartofi... Dar terenul ăsta-l vedeți? Paragină, l-a năpădit buruiana... l-al unuia pe care l-am dat afară din gospodărie nu demult. A fost plutonier de jandarmi, la lucru mai niciodată nu venea, își bătea joc de toți...

La aceste vorbe, Lazăr Nadin, unul dintre cei de la Stanciova, a întreat repede, înfrigurat:

— L-ați dat afară?!

— Da, l-am dat afară, a răspuns președintele. Pe el și pe încă cinci.

Lazăr Nadin a clătinat din cap, parcă nevenindu-i să creadă. Iar învățătorul Nicolae Nedelescu ne-a lămurit ce e cu Lazăr Nadin:

— La noi, la Stanciova, se vorbește c-au plecat oamenii de la voi din gospodărie, că nu le mai convenea... Zvonuri chiaburești, de bună seamă...

— Au plecat ei?! Veniți la birou să vă arăt procesele verbale de excludere și cererile lor ca să fie reprimiți. Numai că noi n-avem nevoie de puturoși și dușmani...

Înainte de a ajunge la sediul gospodăriei, delegații din Stanciova au avut parte de o întîlnire neașteptată. Tocmai treceam peste un podeț, cînd din față ni se ivi o fetișcană mărunță de stat, ducînd un pachet mare în brațe.

Se muncește la clădirea viitoare maternități pentru scroafe.

— Dar asta-i Paraschiva Marcov, de la noi din Stanciova! exclamă Lazăr Nadin. Ce faci aicea, fătuță?

Cu Paraschiva Marcov era o poveste. Se luase cu Avram Lucuță, care argătea la un chiabur din Stanciova și duceau o viață de ciine; fugiră la Recaș și în primăvara aceasta intraseră ciobani la stîna gospodăriei colective. S-au căsătorit, gospodăria i-a ajutat s-o scoată la capăt pînă la împărțirea veniturilor, le-a dat trei „metri“ de grîu, un purcel... Acuma au de toate și trăiesc cum nici n-au visat.

— Nu te întorci la noi, fătuță? Facem și la Stanciova colectivă.

— Nuuu... a răspuns Paraschiva Marcov. Nu mă întorc în ruptul capului! Aicea-i acuma casa mea! Cred că grupul de țărani din Stanciova s-a întors acasă cu multe lucruri noi învățate.

Numărătoarea bobocilor

A venit toamna. Lumina zilei s-a încetșat, au început să se cearnă ploii mărunte, iar peste cîmpuri, diminețile, se lasă bruma, ca o beteală de argint înghețată.

Și iată-mă-s iar la gospodăria colectivă din Recaș, la sediul, unde-s acuma geamurile închise și oamenii se zgribulesc în flanele de lînă. Iată-mă-s iar alături de președinte, tăind peste ogoare în căruța la care e înhămat Bator, armășarul murg și dat dracului, cea mai proaspătă „odraslă“ a gospodăriei... Treceam pe la grădinarie, pe la arie, pe la tarlarele cu porumb, unde culesu-i în toi.

O străveche vorbă romînească zice așa: „toamna se numără bobocii“... Harnicii colectivști din

Recaș au ce număra. De pe terenul legumicol au recoltat vagoane și vagoane de roșii, ardei, mazăre, ceapă și cite altele... Iar la porumb au obținut o recoltă medie din cele mai frumoase: 6300 de kilograme la hectar, astfel că la avansul de 40 la sută numai porumb s-a împărțit cite 10 kilograme pentru o zi-muncă! Mîndri și bucuroși, președintele și brigadierul Vintze mi-au arătat cele 4 hectare pe care gospodăria a experimentat un soi nou de porumb, după indicațiile I.C.A.R.-ului. Întrucîndu-se soiul fister (cu știulete lung, dar uscat, cu boabe mici), cu soiul studină (porumb dulce cu bobul mare, dar cu știuletele mic), s-a obținut un porumb care întrunește calitățile celor două soiuri...

Dacă au văzut și-au văzut că gospodăria se întărește și se îmbogățește pe an ce trece, numeroși țărani individuali au făcut cerere să intre și ei în colectivă; 25 de familii au și fost primite în toamna aceasta; încă 11 cereri vor fi rezolvate în viitoarea adunare generală.

E drept că au fost și boboci care au lipsit de la numărătoare. 20 de hectare cultivate cu sfeclă de zahăr au fost compromise din pricina inundațiilor din primăvară cărora gospodăria n-a fost în stare să le facă față. Brigada lui Gh. Mató a fost evidențiată anul trecut pentru cele 26.000 de kilograme de sfeclă de zahăr recoltate la hectar. Anul acesta, brigada și-a pus în gînd să obțină 40.000 de kg la hectar. Amuncit cu nădejde la însămintări, a îngrășat terenul intensiv... dar au venit apele! Paguba ar fi putut să fie evitată, dacă brigadie-

rul s-ar fi îngrijit din vreme să repare șanțurile de scurgere a apei, stricate la capete de rectificarea unei șosele... Dar treaba asta nu s-a făcut și brigadierului încă nu i-a trecut durerea acelei înfringeri. A pierdut 20 de hectare în care își pusese atîtea nădejdi, colectivștii au păgubit, a păgubit țara întreagă. Iar el a trebuit să-i cedeze brigăzii lui Todor Miron cinstea de brigadă fruntașă în gospodărie...

Din loc în loc, pe lîngă vechile acareturi ale gospodăriei, se ridică ziduri noi, roșii, înconjurare de schele.

Zidarii colectivști Mihai Senassy, Ludovic Szabo, Francisc Stricker, împreună cu ajutoarele lor, robotesc de zor la noile construcții ale gospodăriei. Un plan întocmit încă din primăvară prevede construirea unei maternități pentru 32 de scroafe, a unui grajd pentru 60 de vaci, a altuia pentru 100 de cai, a unui șopron mare pentru tutun, a unei ferme de păsări. Lucrările avansează destul de repede, chezășind viitoarea dezvoltare a gospodăriei. Un singur lucru tărăgănează uneori construcțiile: la Recaș, la cîteva sute de metri de sediul gospodăriei, există o fabrică de cărămidă, iar sfatul popular rațional a repartizat cărămizile pentru construcțiile colective de la fabricile de cărămidă din Vasiova și din Timișoara, la zeci de kilometri distanță! Se pierde timp, se pierd bani, se adaugă cheltuieli de transport, numai și numai din pricina unor racle birocratice!

Noile construcții ale gospodăriei colective din Recaș sînt întocmai pe linia proiectului de Directive al Partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii. Numai că, să ne fie iertat, la Recaș s-ar putea face totuși mai multe decît și-au pus în gînd să facă tovarășii de acolo. Proiectul de Directive le-ar putea fi colectivștilor de aci cea mai bună călăuză. Dar în privința aceasta am avut o dezamăgire... Și mi-am amintit de temerea mea de astă-vară, din timpul ședinței consiliului de conducere de care am pomenit, că lucrurile importante nu se discută în colectiv, că nu se cere întotdeauna aprobarea adunării generale, că în cugetele tovarășilor din conducere s-ar putea să-și facă cuib mulțumirea de sine.

Se pare că n-am prea greșit... La cîteva săptămîni după publicarea proiectului de Directive al Partidului, el nu fusese încă discutat nici măcar de consiliul de conducere, și, desigur, nici de adunarea generală (cu toate că s-a ținut una în răstimpul ăsta), ci numai în ședința organizației de bază. Și acea discuție s-a purtat doar „în general“, fără referire la specificul și problemele concrete ale gospodăriei!...

— Lăsați, tovarășe, că le facem noi pe toate... mi s-a răspuns, cînd mi-am arătat mirarea că s-a putut să se întîmple una ca asta.

Nu, tovarășii colectivști din Recaș, asta nu-i a bună: orice și oricît să fi făcut pînă acuma, dacă te lași pe tînjeală, toate se spulberă ca și cum n-ar fi fost...

Două mii patru sute...

Vizitam zilele trecute ferma de vaci Odoreu a gospodăriei de stat din Satu-Mare. Pe șeful grajdului, cu care stăteam de vorbă, un om cu niște ochi mici, veșnic neastîmpărați, îl cheamă Cristea Vasile. Mi-a spus de la bun început:

— Nu mă pricep la multe, că n-am mers pe la școli mari. Dar una știu: să grijesc de vaci. În asta nu mă dau bătut. Haideți, veniți după mine să vă arăt. În grajdul nr. 1 am 32 vaci, 17 viței și 2 tauri — Siementhal curați...

Grajdul mirosea a fin proaspăt. Soseau vitele de pe cîmp. Grăjdarii așterneau paie, cărau fin în iesle.

Badea Cristea m-a părăsit pentru cîteva clipe. Indreptîndu-se spre un îngrijitor, auzii cum îl muștruluieste pentru că a întîrziat o jumătate de oră.

— Dacă la cantină nu-i gata masa la timp, săriți toți în sus. Dar vacile? Cu o jumătate de ceas ați venit mai tîrziu... cu o jumătate...!

Și reproșîndu-i acestea, clătina din cap de parcă această jumătate de oră ar fi însemnat o zi întregă.

S-a întors spre mine, bombănind: „auzi acolo: o jumătate de ceas!...“ Am ieșit în padocul taurilor.

— Ei, ce zici? Ai mai văzut dumneata așa tauri?

De acolo am mers în vizită la viței, unde îmi arată o vițe-

lușă cu botul roz și o pată mare roșie în frunte.

— Chiar ieri a fost fătată. Eh, ce animal frumos o să fie! Așa... să mergem la vaci.

Îngrijitorii tocmai aduceau finul. Agățate deasupra ieslelor, tablite mici indicau numele și vîrsta vacilor, cînd a fătat fiecare...! Toate erau orînduite cu grijă și trădau mîna pricepută de gospodar. Ne-am oprit.

Badea Cristea mi-a arătat o vacă mare, bălțată.

— Asta din colț e Lebăda.

Cînd am venit la gostat era încă juncă. Arăta ca vai de ea. Am îngrijit-o ca pe un copil. Alergam la cel mai mic bai într-un suflet după veterinar. Vezi-o acuma. Ii roșcată — da' noi tot de Lebăda îi zicem. Dă 19—25 litri de lapte, în fiecare zi. De trei ori 2.400!

Nu m-am prea lămurit eu bine ce înseamnă „de trei ori 2400“, dar n-avui cînd să-l întreb că badea Cristea începu a-mi înșira cîteva din necazurile lui. Nu e vorba de muncă. Aia merge. Furaș bun, dat la timp, ca vaca să dea lapte mult. Am priceput deodată toată zarva în legătură cu jumătatea de ceas întîrziată.

— Anul acesta avem furaje cît ne trebuie. Se mai întîmpla în anii trecuți că lipsea cîteodată regula. Da' acuma nu...

Se întoarse spre mine, continuînd rar, ca și cum ar fi vrut să-mi întipărească ceea ce va urma:

— Vă spun eu că ăsta-i secretul: furașul. Vrei să-ți dea lapte mult? Dă-i și fin, și sfeclă, și turtă! Cu socoteală. Din fiecare cum e scris. Cînd vaca îi a fătă — o rație; cînd îi cu viței — altă rație. Tot altă rație cînd o ții numai pentru lapte. Și nu-i tot una vara cu iarna, sau primăvara.

Alt amestec vara, altul iarna. Ai crede că-i tare încîlcit. Dar nu e! Dacă știi cum să faci rația, ai lapte mult.

Badea Cristea m-a oprit la o altă vacă.

— Asta e de două ori 2400, zise el.

Apoi, în dreptul unei a treia:

— Iar asta e de 2400, ca și aia tărăcată de acolo...

La ultimele două s-a încruntat:

— Astea nu sînt încă de 2400. La vaci îi greu pînă s-ajungi să dea 2400. Peste un an, însă, or fi și-astea.

Mă gîndeam iar: ce-i tot dă în sus și-n jos cu aceste „2400“. Nu mă puteam dumiri. L-am întrebat:

— Mereu zici 2400, asta da, asta nu. Ce-i aia?

Se arătă mirat de-o așa întrebare:

— Cum, nu știi? Păi, așa scrie în Directive că fiecare vacă de la gostat trebuie să dea într-un an cel puțin 2400 litri de lapte. Vezi, Lebăda dă de trei ori atîta. Mie nu-mi place să mă fălesc și nici să mint. Da' una-i sfîntă: anul viitor nu mai prindeți în grajdul nr. 1 nici o vacă sub 2400. De mai vii pe aici, pe la noi, ai să vezi. Asta ți-o spun eu. Nu mă pricep la multe, dar rostul vacilor îl cunosc...

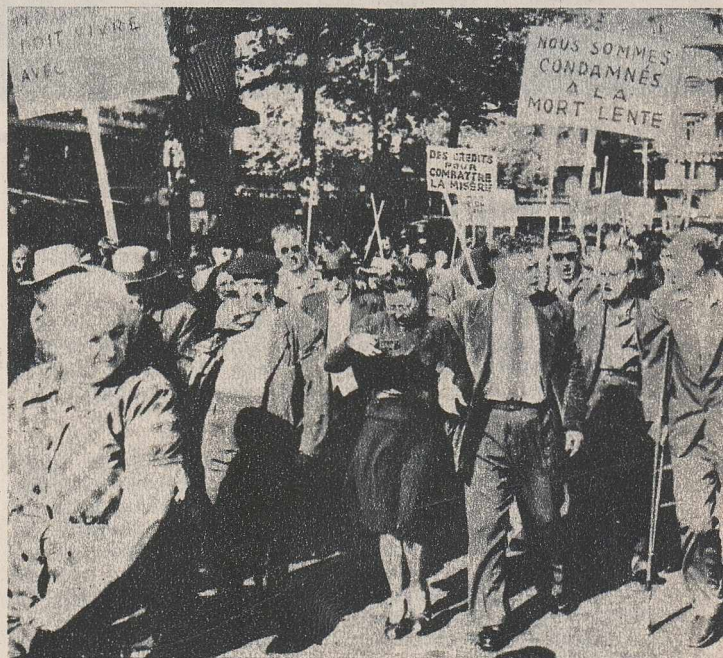
Ștefan Halmos

Pe măsură ce imperialiștii americani își intensifică uneltirile agresive în Asia de sud est și zona Pacificului, lupta popoarelor iubitoare de pace din această parte a lumii împotriva lor devine mai îndrăzită, mai organizată. În fotografie: tineretul indonezian manifestând pe străzile orașului Djakarta, pe care alegoric, sub lozinci care cer interzicerea folosirii bombei cu hidrogen.

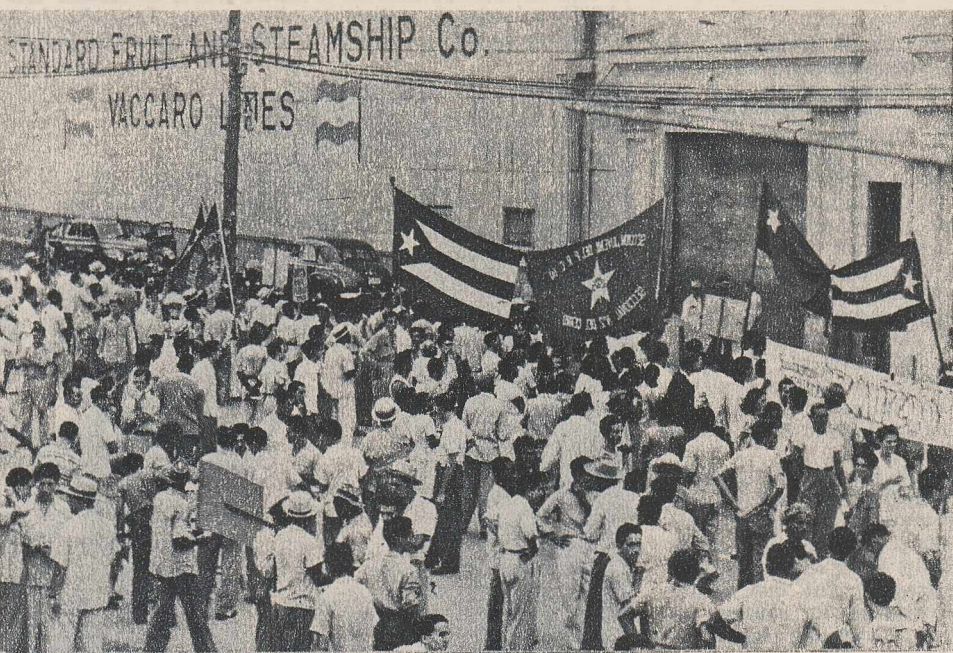

Nici cele mai draconice legi antimuncitorești și nici interzicerea ilegală a Partidului Comunist American nu pot frâna lupta curajoasă a forțelor progresiste din S.U.A. pentru apărarea drepturilor și libertăților democratice. În fotografie: un pichet de greviști din Siracuza (S.U.A.) aflați în grevă împiedică intrarea în uzină a limuzinei unuia din patronii faimosului concern „General-Electric”.

↑ „Sintem condamnați la o moarte lentă!"; „Dați credite pentru înfringerea mizeriei!" Cu asemenea inscripții pe pancarte au demonstrat la Paris mii de infirmi și orbi care au ieșit în stradă pentru a protesta împotriva pensilor de mizerie pe care le alocă același guvern ce cheltuiește miliarde de franci pentru înarmare.

← Trusturile monopoliste yankee sînt înconjurate de ura de moarte a popoarelor asuprite și exploatate din America Centrală. În fotografie: în fața sediului din Havana al lui „Standard Fruit Co.” tineri muncitori din Cuba participă la o demonstrație de protest împotriva salariilor de mizerie.

→ Incercările cercurilor agresive occidentale de a găsi noi formule pentru înarmarea Germaniei occidentale întîmpină rîposta energetică a popoarelor din Europa apuseană. În zilele conferinței de la Londra, un grup de studenți comuniști englezi demonstrează sub lozinci „Nu înarmați Germania!" și difuzează numărul special al ziarului „Daily Worker”, dedicat luptei contra remilitarizării Germaniei occidentale.

Invitație la gimnastică

În zori, înainte de începerea lucrului, tinerii constructori ai orașului muncitoresc Hunedoara fac exerciții de înviorare.

Ce este gimnastica? Gimnastica este... Nuu, nu. Hai să lăsăm deoparte tonul acesta scolastic și să căutăm printre amintiri câteva „instantanee” care vor ilustra mai bine conținutul și rostul fiecărei ramuri a gimnasticii.

Zori de zi. Ceasul arată cinci și jumătate. Oamenii care vor începe o nouă zi de muncă sînt în picioare. Și-au încheiat somnul. Mulți dintre ei deschid aparatul de radio, care, la această oră, aduce în casă comenzile energice ale unei femei: „...ridicați brațele sus... palmele întoarse înăuntru... ridicați capul... așa... acum inspirați...” Apoi, în ritmul unei melodii, comanda devine cifrată și parcă mai autoritară: „un... doi... trei... patru!” Programul de gimnastică.

Despre această gimnastică

— numită igienică — academicianul sovietic Bogomolov scrie în cartea sa „Prelungirea vieții”: „10-20 de minute întrebuințate zilnic pentru acest lucru ne dau nu numai vioiciune pentru întreaga zi, dar și mențin viața ani îndelungați”.

Treci într-o zi pe lângă o școală. Nu-i recreație, dar în curte zărești un grup de elevi, frumos rînduiți în coloane și executînd, la comanda profesorului, fel de fel de mișcări, energic, în ritm egal.

E ora de educație fizică consacrată în mare parte gimnasticii de bază, care ajută la dezvoltarea și întărirea organismului, la formarea ținutei corecte, la călirea voinței.

De fapt, această gimnastică de bază nu se face numai în anii de școală. O fac și

copiii de vîrstă preșcolară — de la 3 la 7 ani — o fac și oamenii adulți. De exemplu, cei ce se pregătesc pentru a cuceri insigna C.M.A. fac gimnastica aceasta care constituie baza pregătirii fizice multilaterale.

Echipa de fotbal a sosit la antrenament. Jucătorii s-au echipat și au ieșit pe teren. Iată-i pornind, în pas alergător, unul după altul, în jurul terenului. Cînd alergarea ia sfîrșit, ei nu trec la jocul cu mingea. Sînt ei fotbaliști, e drept, dar mai întîi trebuie să facă un program de gimnastică. La comanda antrenorului, jucătorii execută felurite mișcări care le vor mări suplețea, agilitatea și-i vor ajuta să facă față cu succes situațiilor în care vor fi puși în timpul desfășurării jocului.

Și la fel, atleții, boxerii, halterofilii, toți, absolut toți sportivii. Gimnastica îi ajută să-și perfecționeze acele calități fizice care le asigură realizarea celor mai înalte performanțe în ramura de sport pe care o practică.

Aceasta este gimnastica ajutătoare.

Dar gimnastica ajutătoare este din ce în ce mai folosită acum și în vindecarea bolnavilor. Cunoscutul înotător sovietic Leonid Meșcov, care în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei a fost rănit la umăr, povestește că a trebuit să facă, luni de zile în șir, sute și mii de exerciții pentru ca brațul bolnav să redevină activ. Și în cele din urmă a reușit.

Gimnastica medicală — formă a gimnasticii ajutătoare — este folosită acum cu succes într-o serie de spitale și clinici din țara noastră.

Gimnastică igienică, de

bază, ajutătoare, medicală... Dar gimnastica este și sport.

Ca să faceți cunoștință cu gimnastica sportivă veniți la sala Floreasca într-una din zilele cînd se desfășoară acolo campionatele țării. Ii veți vedea atunci pe frunțașii acestui sport și, oricît de neînțiat ați fi, veți admira măiestria lui Andrei Kerekeș, a Eleni Leuștean și a altora. Vi se pare cunoscut al doilea nume? Tot ce se poate. S-a scris și s-a vorbit mult în vara aceasta despre Elena Leuștean.

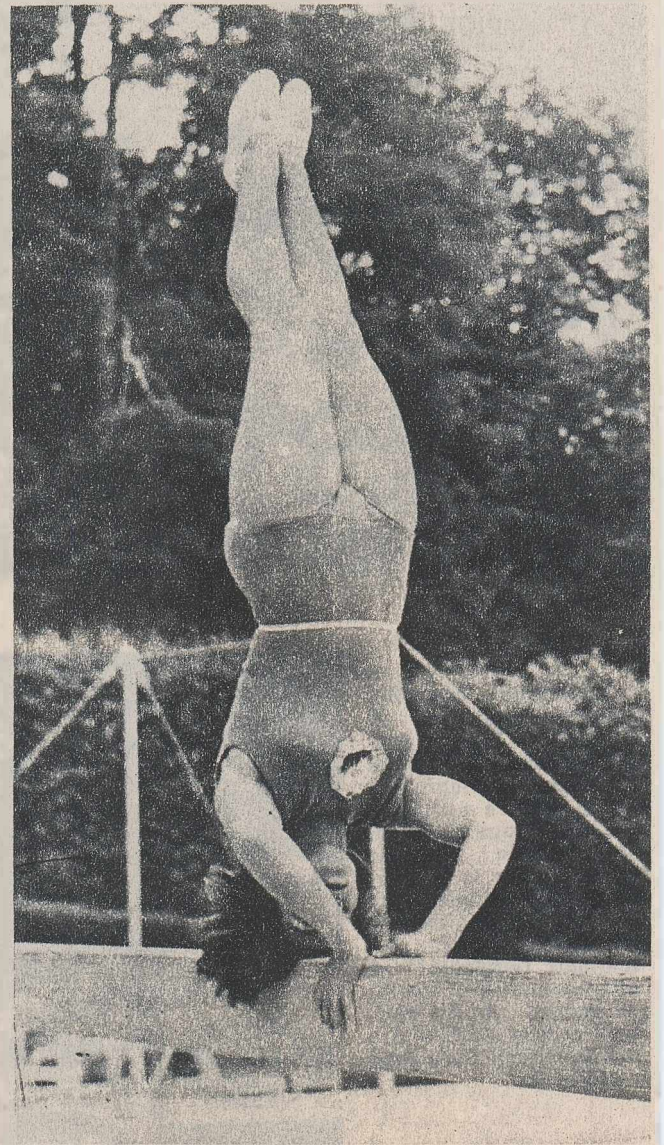
Sportiva noastră a ocupat locul 5 la Campionatele Mondiale de gimnastică desfășurate în primele zile ale lunii iulie la Roma. Au întrecut-o gimnasta sovietică Galina Rudko, campioana R. Cehoslovace Eva Bosakova, campioana R.P. Polone, fosta campioană mondială Helena Rakoczi și una din cele mai bune gimnaste maghiare Eva Perynyne. În urma ei s-au clasat multe gimnaste de valoare mondială — sovie-

tice, maghiare, suedeze, cehoslovace și altele. Dar, fiindcă am amintit despre Campionatele Mondiale, trebuie să spunem că și celelalte reprezentante ale țării noastre au avut o bună comportare, care a avut ca urmare clasarea echipei noastre pe locul IV, în urma Uniunii Sovietice, R.P. Ungare și R. Cehoslovace.

Mai apoi, în concursul de gimnastică din cadrul Jocurilor Mondiale Universitare de Vară, desfășurate în august la Budapesta, echipa noastră feminină a mai urcat o treaptă pe scara valorilor mondiale; s-a clasat pe locul III, întrecînd puternica echipă a R. Cehoslovace. În ceea ce privește pe Elena Leuștean, ea a reeditat rezultatul de la Roma, clasîndu-se tot pe locul V, dar la egalitate cu Bosakova care ocupase locul II la Campionatele Mondiale.

Iată rezultate care fac cinste mișcării noastre de cultură fizică și mai ales tinerii noastre gimnastici sportive. Este într-adevăr o

Un „stînd în mîini” pe bîmă nu-i o mișcare ușoară, dar maestra sportului Elena Leuștean o execută cu multă siguranță. Fotografie de la campionatele mondiale de gimnastică, desfășurate în iulie 1954 la Roma.

Sub atenta supraveghere a profesoarei Livia Costa, o tîndră gimnastă de la „Dinamo” execută un exercițiu la sol.

disciplină sportivă tinăra în țara noastră.

Înainte de 23 August 1944, numărul gimnaștilor din România se ridică la aproape 600, iar activitatea lor era foarte redusă.

Din anul 1947 încep să se dispute cu regularitate campionate de gimnastică ale țării în care se întrec, la un nivel tehnic din ce în ce mai înalt, gimnaștii și gimnastele noastre de frunte din diferite colective sportive.

Din 1949 se organizează și competiții de gimnastică, având un larg caracter de masă, antrenând zeci de mii de oameni ai muncii de la orașe și sate, precum și tineretul studios. La prima competiție de acest fel s-au înregistrat 8.000 participanți, pentru ca în 1951 să se ajungă la 43.000, iar în 1953 la peste 60.000 participanți.

Din aceste zeci de mii de gimnaști, s-au ridicat în rândurile fruntașilor elemente ca Frederic Orendi, Francisc Kocsis, Elena Leuștean, Emilia Vătășoiu, Elena Dobrovolski ș.a. Toți aceștia sînt foarte tineri; au între 18 și 24 de ani. Dar în puținii ani de cînd fac gimnastică au acumulat multă experiență și, după cum dovedesc rezultatele obținute în concursurile internaționale, au ajuns la o înaltă măiestrie.

— gimnastul ajunge să-și controleze, ca un aparat sensibil, orice mișcare și să-și dea seama, el însuși, de unele greșeli.

Este interesant de urmărit un concurs de gimnastică? Fără îndoială că da. Este însă și mai interesant atunci cînd cunoști câteva lucruri despre gimnastică sportivă. De exemplu, că într-o competiție, atît gimnaștii, cît și gimnastele, trebuie să execute mai întîi o serie de exerciții obligatorii care le sînt aduse la cunoștință cu multe luni înainte — exercițiile impuse — și o serie de exerciții pe care și le alcătuiește fiecare — exerciții liber alese. Trebuie să știi apoi că în timp ce gimnastele fac exerciții la 4 probe (bîrnă, paralele inegale, sărituri și sol), gimnaștii se întrec la 6 probe, (paralele, bara fixă, inele, sărituri, cal cu minere și sol). Fiecare probă are exercițiile sale specifice. Exercițiile la inele, de pildă, cer o mare forță în brațe. Numai cei ce și-au dezvoltat în mare măsură această calitate pot ajunge să facă așa numita „cruce” (sprijinit lateral) perfect, astfel ca ambele brațe să fie complet întinse. Cel mai mare specialist din lume la inele este gimnastul sovietic Albert Azarian; în țara noastră specialistul probei este Andrei Kerekeș.

În fiecare competiție se

I.C.F.) la gimnastică feminină. În anii trecuți aceste titluri au fost deținute de Andrei Kerekeș (Metalul-Reșița) și respectiv Elena Leuștean (Știința I.C.F.).

Stabilirea celor mai buni cade în sarcina unui juriu de 4 arbitri, care dau pentru fiecare exercițiu note variind între zero și zece. E lesne de închipuit că un arbitru trebuie să știe „pe dinafară” toate exercițiile impuse și să folosească criteriul cît mai obiective în aprecierea exercițiilor liber alese. Desigur, în gimnastică valoarea performanței nu este stabilită cu precizia cronometrului ca la atletism sau înot. Totuși fiind prevăzute norme amănunțite de apreciere a fiecărui element se ajunge la o notare destul de exactă a valorii exercițiului efectuat. Pentru a se realiza mai bine acest lucru, pentru a se elimina eventualele exagerări în plus sau în minus, din cele patru note date de arbitri cea mai mare și cea mai

În sala de sport a uzinelor Reșița, gimnastul fruntaș I. Neubauer împărtășește din experiența sa tinerilor muncitori care vor să practice acest sport.

mică se anulează, iar între cele două rămase se face media. În competițiile gimnaștilor din categoria maestri, aceste medii oscilează între 8.80—9.90. Nota zece reprezintă perfecțiunea și pînă acum nu a fost văzută decît în concursurile la care au luat parte gimnaștii sovietici

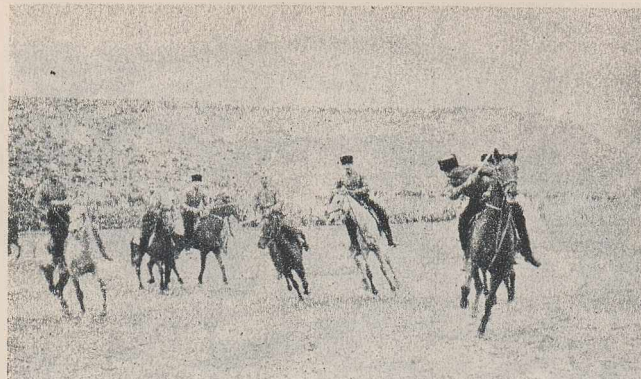
Dacă vei veni, cititorule, la un concurs vei avea satisfacția de a cunoaște „de visu” frumusețea gimnasticii pe care nici cuvintele și nici chiar cea mai măiastră sculptură nu o pot reda în toată amploarea ei.

Dar nu trebuie să devii numai un spectator, oricît de pasionat, ci și un practicant consecvent al gimnasticii.

Pentru aceasta, ai la dispoziție toate largile posibilități pe care regimul nostru de democrație populară le oferă iubitorilor de sport.

S. BONIFACIU

FOTBAL PE CAI

„Lelo”, sportul național gruzin oferă faze deosebit de spectaculoase.

Nu este greu să vă închipuiți un teren cu cîmpul dreptunghiular acoperit cu gazon, mărginit de linii albe trase cu var, porțile cu plasă deasă în spate, spre care se îndreaptă ținta atacurilor înaintărilor. Decorul acesta vă este desigur familiar, căci puțini sînt acei care n-au vizionat măcar odată o întrecere a iscusiiților fotbalisți.

Jocul despre care vrem să vă vorbim de astă dată este însă o altă disciplină sportivă, născută, după exemplul fotbalului, în însoarta Gruziei sovietice. Sportul acesta național gruzin poartă numele de „lelo”. În linii mari el este foarte asemănător fotbalului, cu singura deosebire că se joacă... pe cai. Cîteva noțiuni de regulament: numărul jucătorilor și împărțirea lor pe teren este identică cu cea de la fotbal. Fiecare sportiv este înarmat cu o crosă lungă, avînd la capăt o prelungire curbată, căptușită cu o plasă. Mingea este purtată cu ajutorul acestor crosse de la jucător la jucător. Portarul este singurul care nu are la dispoziție cal, deoarece acesta l-ar incomoda în misiunea ce o are de „santinelă a buturilor”. În fața porții, un semicer mare mărginește spațiul în care jucătorii de cîmp nu au voie să intre. Linia semicerului reprezintă distanța cea mai apropiată de la care pot fi efectuate șturile la poartă.

Acum, aceste date fiindu-vă cunoscute, va fi ușor să vă imaginați desfășurarea unui meci de lelo. Este bine știut că gruzinii sînt călăreți desăvîrșiți și cu atît mai mult întrecerea lor în cadrul acestui interesant joc sportiv dă naștere unui spectacol admirabil. Călăreți abili, cu cai bine dresați, efectuează pe terenuri adevărate acrobații în lupta pentru cucerirea și mînuirea balonului. Driblingurile, demarajele pe tușă, pasele efectuate rapid și loviturile fulgerătoare la poartă se desfășoară cu o iuteală amețitoare, din goana calului.

Utilitatea practică a acestui sport este mare. El dezvoltă la jucători calități deosebite, cum ar fi curajul, vigoarea, îndemnarea, stăpînirea perfectă a calului și altele. Nu e greu de întrevăzut că numai un călăreț desăvîrșit se poate încumeta să se avînte în iureșul unui meci de lelo.

Jocul acesta plin de temperament a devenit un mijloc iubit de recreație al tineretului gruzin. Colhozurile din Georgia, care au mari crescătorii de cai de rasă, au echipele lor care se întrec anual într-un mare campionat. Vestiți sînt călăreții colhozului „Ordjonikidze” de lângă Tbilisi. Cei mai buni dintre ei alcătuiesc o puternică echipă de lelo care a cîștigat în repetate rînduri campionatul republicii.

ȘAH — ȘAH — ȘAH

SOLUȚIA PROBLEMEI DIN NUMĂRUL TRECUT

Problema din concursul de miniaturi al revistei „Sahmati v S.S.S.R.” se rezolvă destul de ușor, dacă dezlăgătorul face următorul raționament: Regele alb neputînd muta din cauza șahurilor, iar nebulul din cauza răspunsului a6—a5, soluția nu poate fi decît o mutare cu dama. Dar unde? Dacă dama mută pe linia 2-a, atunci negrul răspunde 1... Rd1 și scapă. La 1.Df3 urmează 1... Nb2 și regele fuge prin c1. Soluția este 1. Df1! și negrul este făcut mat pentru că este obligat să mute (zugzwang) 1... d1D 2.Dc4 mat; 1... d1C 2. Df5 mat; 1... Nb2 2. Dbl mat.

PROBLEMA A. GULIAEV

Premiul I la concursul revistei „Sahmati v S.S.S.R.” pe 1953.

Mat în 3 mutări.

(Controlul pozitiei: Alb. Rc1, Df1, Nb2, Ce5, Cf4; negru: Re3, Dg8, Th4, Cb6, Pp. c7, e4).

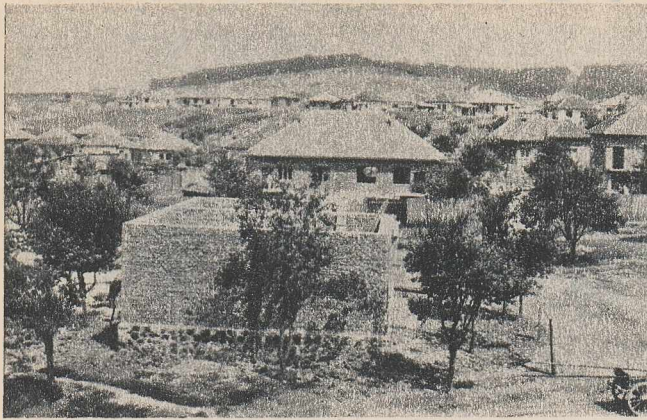
Problema maestrului Guliaev este o realizare remarcabilă pe tema „punctelor critice”. Negrul dispune de numeroase apărări, astfel că găsierea soluției pune „probleme” destul de dificile...

În ultimii ani gimnastica pătrunde tot mai adînc la sate. Iată-l pe tînărul Pitu Pătrașcu, de la G. A. S. „7 Noiembrie” din Segarcea, antrenîndu-se la bara fixă.

Ce înseamnă măiestrie în gimnastică? Înseamnă să execuți cele mai grele și complicate exerciții, cu figura senină, fără să lași să se citească pe ea cea mai mică urmă a efortului extraordinar pe care îl depui în clipele acelea. Înseamnă să faci fiecare exercițiu cu ușurință, cu precizie, stăpînindu-ți fiecare mușchi. Se obișnuiește adesea să se spună, mai ales despre gimnaștii mici de statură — că sînt „un pachet de mușchi”. Sînt. Dar nu numai atît. Sînt mușchi conduși inteligent, în mod conștient. După zeci și sute de repetări ale exercițiilor — în antrenamente

fac clasamente la fiecare probă în parte, dar și un clasament general la toate probele. Acesta este clasamentul individual compus, iar în cazul unui campionat cel ce ocupă primul loc este numit campion absolut. Firește, ținta fiecăruia dintre gimnaști este titlul de campion absolut. De aceea ei se pregătesc în egală măsură pentru toate probele. Realizînd o comportare constantă și bună ei își asigură un loc de frunte, sau chiar mult rîvnitul titlu. Anul acesta, campionii țării sînt Frederic Orendi (Dinamo) la gimnastică masculină și Agneta Hoffman (Știința

Vederea generală a noului cartier.

DUPĂ UN AN

Am răsfoit un caiet mai vechi, în care acum un an mi-am luat câteva notițe. Atunci însoțisem un grup de oameni, în cealaltă parte a dealului Chizid. Nu unde se construiește orașul muncitoresc, ci mai jos, în dreapta lui.

După ce ne-am uitat la pomii ce începuseră să îmbrace haina toamnei, secretarul raionului de partid, un om înalt, spuse încrezător:

— Aici va fi noul cartier al orașului muncitoresc. El va fi un cartier deosebit. Cu ajutorul statului sute de muncitori vor putea să-și construiască case proprii.

A trecut de atunci un an... Am părăsit carnetul cu vechile notițe pentru a vedea ce s-a făcut după un an de zile, în noul cartier.

Acum, decorul este altul. În locul pomilor și bălărilor care creșteau în voie, s-au ridicat case, case cu fațade atrăgătoare. Și nu una sau două. Numărul lor este de peste 120.

Au apărut alei și străzi noi. Am vizitat cartierul împreună cu arhitectul orașului. Întii, casele de pe alea Retezatului, apoi pe

cele din alea Chizidului. Casele sînt construite cu mult gust.

Am bătut la întimplare la una din porți. M-a întâmpinat un om între două vîrste, bine legat. Mi s-a părut cunoscut. Dar abia după ce s-a recomandat mi-am amintit de el. Era Ion Crăciunescu, mastru la combinatul siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej”. Povestindu-i scopul vizitei mele, m-a poftit în casă și a început să povestească cum și-a construit locuința. Are două camere, bucătărie, baie și alte dependențe. Atît ei cît și soția sa cîștigă binîșor, așa că nu i-a fost greu pînă ce și-a construit-o.

Trec zilnic pe aici. Drumurile noului cartier sînt străbătute de căruțe încărcate cu cărămidă, nisip și sfînduri. Printre oamenii care însoțesc căruțele sînt și unii dintre cei 20 de muncitori și tehnicieni care au primit mai deunăzi lot pentru a-și construi locuințe proprii. În curînd se vor ridica și locuințele lor individuale.

Neagu MIRCEA
correspondent-Hunedoara

NOUTĂȚI FILATELICE

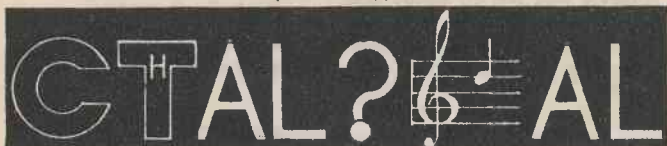
Anul acesta s-au terminat lucrările de restaurare a celui mai mare observator astronomic din U.R.S.S., distrus în timpul Marelui Război

pentru Apărarea Patriei, observatorul din Pulkovo.

Cu ocazia repunerii lui în funcțiune s-a emis un timbru de 40 kop., culoarea albastru-violet și brun, înăfășurînd clădirea restaurată a observatorului și portretele merituilor cercetător al cometelor astronomul F. A. Brelibin, al întemeietorului observatorului de la Pulkovo, V. I. Struve, și al pionierului astro-fizicii ruse, A. A. Belopolski.

Timbrul a fost imprimat în fototipie și are o dimensiune de 42/30 mm.

TRIVERB
(8-2-7)

ORIZONTAL: 1. Cel rus a sfărîmat lanțul imperialist pe a șasea parte a globului — Geniul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. 2. Cei din flota din Baltica s-au alăturat primii proletariatului din Petrograd — Vasul care a anunțat lumii începutul unei noi epoci în istoria omenirii. 3. Uniunea Tinerețului Muncitor — Emblema unui stat — Măsură agrară (pl.). 4. Luptători pentru cauza revoluției — Nume feminin (voc.). 5. Lac în nordul Uniunii Sovietice, în apropierea căruia s-au dat lupte între Armata Roșie și intervenționiști — Oraș erou în U.R.S.S., leagăn al gloriosului Octombrie. 6. Ghes! — Organ de presă al Consiliului Central al Sindicatelor din U.R.S.S. — Rîu în regiunea Constanța. 7. Lucru (lat.) — Uscat — Feudali polonezi, au organizat în timpul războiului civil bande contrarevoluționare (sing.) — A pierde vederea. 8. Entuziast — Negăție — Cal — Resort. 9. Îndrumare — Pronume (pl.). 10. Anason (tr.) — Cu greu (pop.) — Simbolul galiului. 11. Așa cum este teritoriul Uniunii Sovietice — Alt oraș erou în U.R.S.S., simbol al victoriei împotriva fascismului german. 12. După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie au fost trezite la o viață înfloritoare — Organizația studenților din întreaga lume — Popor antic din sud-estul Europei — A chinui (tr.). 13. Stație de cale ferată în apropierea căreia, în 1917, Lenin a fost ascuns un timp, pentru a nu cădea în minile contrarevoluționarilor din guvernul provizoriu — Cei mai credincioși fii ai clasei muncitoare ruse, înflăcărați luptători pentru triumful Revoluției. 14. Regiune în sudul Uniunii Sovietice de unde, în 1920, trupele Armatei Roșii, sub conducerea lui Frunze, au pornit la luptă pentru izgonirea definitivă a intervenționistilor — Poftim — Erou mitologic citat de Stalin ca simbol al

	2													16		
1	A	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	T	17
1	P	R	O	L	E	T	A	R	I	A	T	L	E	N	I	N
2	E	M	A	R	I	N	A	R	I	A	U	R	O	R	A	
3	U	T	M	D	C	S	T	E	M	A	A	R	I			
4	R	E	V	O	L	V	I	O	N	A	R	I	A	N	O	
5	O	N	E	G	A	A	L	E	N	I	N	G	R	A	D	
6	G	S	A	T	R	U	D	T	S	A	T	A	N			
7	R	E	A	R	I	D	P	I	N	O	R	B	I			
8	A	V	I	N	T	A	T	B	A	A	T	A	R	C		
9	D	I	R	E	C	T	I	V	A	K	A	L	T	I		
10	C	V	A	N	I	S	A	B	I	E	G	A				
11	V	A	S	T	S	T	A	L	I	N	G	R	A	D		
12	M	A	T	E	L	I	S	F	L	O	R	I	D			
13	R	A	Z	L	I	V	C	O	M	U	N	I	S	T	I	
14	C	R	I	M	E	E	A	N	A	N	T	E				

importanței legăturilor cu masele (lat.).

VERTICAL: 1. Numele vechi al orașului în care a izbucnit flacăra Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — Loc de recreație a oamenilor muncii. 2. Simbolul argonului — Socialșoviniști, trădători ai clasei muncitoare ruse, înverșunați dușmani ai Revoluției — Au fost alungați de proletariatul rus victorios. 3. Cel mai prețios capital — Vasilescu Elena — Neîntrerupt — Privește. 4. Lac în U.R.S.S. în preajma căruia s-au purtat lupte în timpul războiului civil — Fluviu în orașul lui Lenin — La un loc fac 1.050! 5. Simbolul erbiului — Notă muzicală — Un act încurcat... — Urcă. 6. Nod de cale ferată în R.P.R. — Calea propusă de Uniunea Sovietică pentru menținerea păcii în lume. 7. Măsură de timp — Oraș din vechea Rusie, unde unități ale Armatei Roșii, conduse de Stalin, au dat o lovitură nimicitoare bandelor contrarevoluționare și intervenționiste. 8. Crustacee — Umed — Uneori poate deveni realitate. 9. Alifie (mold.) — Octavian L. Dumitriu — În luptă pentru pace cel

mai de seamă este Uniunea Sovietică. 10. Rîu și departament în Franța — La revedere! — ...Ata, capitala R.S.S. Kazahă. 11. Diminutiv feminin — Metal asemănător plumbului. 12. Referitor la aer (fem.) — Grindă. 13. Marea Revoluție Socialistă din Octombrie le-a aprins și în satele sovietice — Porție — Plantă textilă. 14. Cea a socialismului s-a deschis acum 37 de ani — Complex sportiv sovietic — Cel ce studiază legile. 15. Negăție (tr.) — Munte în R.S.S. Armeană — Alt diminutiv feminin. 16. Capitala Republicii Populare Albania — Conducător de brigadă. 17. Curent adversar al marxismului, căruia Lenin i-a dat o lovitură nimicitoare în lucrarea sa: «Ce sînt „prietenii poporului” și cum luptă ei împotriva social-democraților?» — Transportă!

DEZLEGAREA JOCULUI DIN N-RUL TRECUT

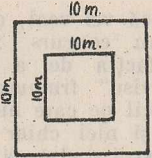
S P O R T

Orizantal: 1. PARASUTISM — SIDO. 2. APARARE — TALONAT. 3. LOTURI — PARALELE. 4. PLANICKA — ATI — GL. 5. AZ — CSE — DETENTA. 6. TALAZ — Z — FOR — RAM. 7. NATATIA — NASURI. 8. OROSIANU — LUPT. 9. BP — AZARIAN — HA — R. 10. SLAR — ECHIPA — AE. 11. TALENT — A — CURAT. 12. ACE — EAR — CUCERAC. 13. CARGOL — TUS — VICE. 14. ORGANIZATOR — PAT. 15. LEAL — UNU — REGATE.

Vertical: 1. PALPAT — OBS — TACOL. 2. APOLZAN — PLACARE. 3. RATA — LAR — ALERGA. 4. ARUNCATOARE — GAL. 5. SARI SZASZ — NEON. 6. URICE — TIA — TALUI. 7. TE — K — ZIARE — R — ZN. 8. I — PAD — ANICA — TAU. 9. STA — EF — UAH — CUT. 10. MARATON — NICUSOR. 11. LATERAL — PUC — RE. 12. SOLIN — SUHAREV — G. 13. INE — TRUPA — ARIPA. 14. DALGART — ATACAT. 15. OTEL — MIERE — CETE.

CRİPTOGRAFIE

(9-2-2-6)

M I² D Au.

BIVERB AGROTEHNIC

(7-11)

D U I^R I^R I^R I^R I^R I^R E

REDACȚIA: BUCUREȘTI Casa Poștală 56 **ABONAMENTE:** la toate oficiile poștale din țară și în factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. **PREȚUL ABONAMENTELOR** 3 luni: 9 lei 6 luni: 18 lei un an: 36 lei

CURSA ELECTORALĂ
DIN S.U.A.

Două partide
un singur conducător

Eug. Taru 1954

